

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА

#419 ЛИСТ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ
ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ

СРЕЋНА НОВА 2023. ГОДИНА

ИНТЕРВЈУ:
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ:

**„ИНВЕСТИРАМО
У НОВЕ И
ОСАВРЕМЕЊУЈЕМО
ПОСТОЈЕЋЕ
КАПАЦИТЕТЕ“**

► стране 4-5

МОДЕРНИЗАЦИЈА
ХЕ „ПЕРУЋИЦА“

**ПРОЈЕКАТ ВРИЈЕДАН
БЛИЗУ 30 МИЛИОНА**

► стране 6-7

ИНТЕРВЈУ: РАЈКО ГОЛУБОВИЋ:

**ДАЈЕМО СВЕ ОД СЕБЕ
ДА МАКСИМАЛНО
ЗАШТИТИМО
ИНТЕРЕСЕ РАДНИКА**

► стране 30-31

#419 САДРЖАЈ

ЛИСТ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ ЦРНЕ ГОРЕ АД НИКШИЋ

Предсједник Одбора директора
МИЛУТИН ЂУКАНОВИЋ

Руководилац Сектора за
корпоративне комуникације
ТОМАШ ДАМЈАНОВИЋ
tomas.damjanovic@epcg.com

Извршни директор
НИКОЛА РОВЧАНИН

Шефица службе за односе
са јавношћу и маркетинг
МИЛИЦА АБРАМОВИЋ
milica.abramovic@epcg.com

Главни и одговорни уредник
МИОДРАГ ВУКОВИЋ
miodrag.vukovic@epcg.com

Новинари
ТАТЈАНА КНЕЖЕВИЋ ПЕРИШИЋ
tatjana.perisic@epcg.com

МАРИЈА ВУКОТИЋ
marija.vukotic@epcg.com

ДРАГАНА Б. МИЈУШКОВИЋ
dragana.mijuskovic@epcg.com

Фото
ЗОРАН ЂУРИЋ
zoran.djuric@epcg.com

Дизајн и припрема за штампу
БЛАЖО ВЕЉОВИЋ
veljovic.pg@gmail.com

Адреса редакције:

Улица Вука Караџића 2, Никшић

Тел/Факс:

040/204-223

e-mail:

list.epcg@epcg.com

веб сајт:

www.epcg.com

Издавач:

Електропривреда Црне Горе АД Никшић

Тираж:

1200

Штампа:

Grafo Group

32

Креће пројекат
СОЛАРИ
5000+

33

ЕПЦГ оснива
фирму "Жељезара
Солар Никшић"

8

Проф.др Дејан Дивац:
ХЕ „Крушево“ изузетно
атрактиван пројекат

38

Митар Вучковић,
предсједник Црвеног
крста Црне Горе

28

Отворена
нова пословница
на Жабљаку

ISSN
1805136

НИКШИЋ
ДЕЦЕМБАР
2022.

10

АКТУЕЛНО
ТЕ произвела 1273 GWh струје

12

ИНТЕРВЈУ
Рад у оваквом колективу
је као живот у породици

16

АКТУЕЛНО
План остварен 65 одсто

18

АКТУЕЛНО
Амбиција нам је да Црна Гора
буде извозник струје

20

ИНТЕРВЈУ
Повећан број
редовних платиша

22

АКТУЕЛНО
Грађанима уштедјели
650 милиона

24

АКТУЕЛНО
Хидроелектране коначно
пуним снагом

29

АКТУЕЛНО
ЕПЦГ планира значајне
инвестиције у ОИЕ

32

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

36

АКТУЕЛНО
Заштита и здравље
запослених на првом мјесту

42

ЦРНА ГОРА

44

ЦЕДИС
Милионске уштеде
због ниских губитака

45

РУП
Рекордна експлоатација,
план испуњен

46

РЕГИОН

48

СВИЈЕТ

50

ПРЕДСТАВЉАМО
Еколошки пројекти у
енергетици важни за
одрживу будућност

55

ПУТОПИС
Кападокија – нестварно
чудо природе (I дио)

58

НОВА ГОДИНА
Кападокија – нестварно
чудо природе (I дио)

61

НОВА ГОДИНА
Гастрономска вјештина
је врста умјетности

62

НОВА ГОДИНА
Празнични амбијент за
добро расположење

64

НОВА ГОДИНА
Музички фестивали
као социолошки феномен

67

НОВА ГОДИНА
Очекивања и надања

69

МУДРЕ МИСЛИ

70

НАГРАДНА ИГРА

Какви су ефекти глобалне енергетске кризе на ЕПЦГ, због чега смо у другом и трећем кварталу били принуђени на увоз, колико нас је погодила неповољна хидрологија, зашто ЕПЦГ пружа помоћ ЦЕДИС-у, шта купци из категорије Домаћинства могу очекивати у наредној години, докле се стигло са покренутим и шта је са планираним пројектима и какав је, генерално, пословни план за наступајућу годину – биле су теме разговора са предсједником Одбора директора наше компаније, Милутином Ђукановићем. Ђукановић каже да је, с обзиром на то да смо се суочили са бројним тешкоћама, ипак задовољан постигнутим током ове изазовне године. Сигуран је да ћемо заједничким снагама: запослених, менаџмента и пословодства, уз одговарајућу подршку акционара, успјети да пребродимо све тешкоће и реализујемо зацртани инвестициони план.

Шта је највише утицало на пословање ЕПЦГ у текућој години и какав резултат ће наша компанија имати на крају 2022. године?

Највећи утицај на пословање ЕПЦГ у текућој години имали су хидрологија и кретања на берзи. У том дијелу смо, након рекордног профита у првом кварталу, били принуђени на увоз у другом и трећем, и то по веома високим цијенама. За првих једанаест мјесеци, увезли смо 707.897 MWh електричне енергије, што нас је коштало 208.439.535,68 €, односно 294,45 €/MWh у просјеку. У истом периоду, извезли смо 638.247 MWh, чиме смо зарадили 144.267.333,21 €, односно 226,04 €/MWh у просјеку. Скок цијена у другом и трећем кварталу, када смо, због мањка производних објеката примјерених производњи за тај период, приморани да увозимо, као и веома неповољна хидролошка ситуација значајно су нам отежали, али не и угрозили пословање, јер смо веома виталан систем, што се показало током посљедњих неколико седмица, када смо, за само двадесетак дана, од 21. новембра до 11. децембра, извозом електричне енергије приходовала 46.409.793,33 € и, с обзиром на то да су хидролошке пројекције за наредни период охрабрујуће, вјерујемо да ће биланс, на крају, бити повољан по нашу компанију.

Милутин Ђукановић, предсједник Одбора директора ЕПЦГ

ИНТЕРВЈУ СА МИЛУТИНОМ ЂУКАНОВИЋЕМ:

„Инвестирамо у нове и осавремењујемо постојеће капацитете“

ЕПЦГ је јавно обећала помоћ ЦЕДИС-у у погледу финансијске консолидације. Може ли такав поступак негативно утицати на пословање наше компаније?

Помоћи ћемо ЦЕДИС, не само зато што је ријеч о дијелу ЕПЦГ Групе, него, првенствено, стога што без те фирме, као дистрибутера, не би било ни нас, тј. не бисмо имали модел да електричну енергију коју производимо и којом снабдијевамо купце дистрибуирамо до њих. С тим у вези, наша одлучност да помогнемо ЦЕДИС-у је ствар зрелог промишљања и процјене да је, за стабилност система, један од кључних предуслова постојање стабилног дистрибутера, тим прије што скок цијена

на берзи производи, наизглед, парадоксалан ефекат: нашој компанији омогућава стицање рекордног профита по основу извоза, али ЦЕДИС-у доноси проблеме, јер електричну енергију дистрибуирају по цијенама нижим од набавних. Напокон, биланс се гледа на нивоу ЕПЦГ Групе, што укључује и наш и ЦЕДИС-ов резултат, тако да наша помоћ ЦЕДИС-у не утиче на стање Групе.

Саопштили сте да ЕПЦГ, као главни снабдјевач црногорског тржишта, неће повећавати цијену електричне енергије на почетку 2023. године, иако су многи очекивали измјене. Шта је кључни мотив за такву одлуку?

Да ли можемо очекивати повећану потражњу и већу потрошњу електричне енергије, поготово у категорији Домаћинства, када имамо у виду чињеницу да је електрична енергија постала и да ће, у наредном периоду, остати најјефтинији енергент?

Таква могућност, наравно, постоји, што нас је, у септембру, и мотивисало да стимулишемо кампању штедње, будући да се глобална енергетска криза, која неминовно погађа и нас, може превазићи само уколико сва три чиниоца (енергетски сектор – држава – грађани) буду на висини задатка: посао наше Групе је да обезбиди стабилну производњу, снабдијевање, дистрибуцију и, наравно, извоз, држава би, у домену својих надлежности, могла да помогне осталим чиниоцима, а грађани би, рационалном потрошњом, допринијели стабилности не само енергетског сектора, односно привреде у најширем смислу, него и одржању постојећих цијена по којима добијају електричну енергију. Вјерујемо да ће нам и држава и грађани бити поуздани партнери у процесу превазилажења ефеката енергетске кризе, тим прије што се, упоредо са тим процесом, одвија и енергетска транзиција – јединствена прилика да Црна Гора дође до могућности да побољша салдо у односу увоз – извоз, што би се, несумњиво, одразило и на стандард грађана.

Колико ће започети, као и планирани пројекти, усмјерени ка повећању производних капацитета ЕПЦГ, допринијети побољшању стабилности цијелокупног енергетског система Црне Горе?

Започети и планирани пројекти су, без икакве дилеме, предуслов за побољшање стабилности енергетског система Црне Горе. Ми смо наслиједили озбиљан проблем – за четири деценије није изграђен ниједан нови производни објекат – што свакако утиче и на пословни резултат током најосјетљивијег периода године, другог и трећег квартала. Мотивисани жељом да проширимо производни портфолио компаније и смањимо зависност како од једног екстерног фактора (хидрологија), тако и од традиционалних извора енергије (угаљ), прошле године

смо покренули први у низу пројеката: „Солари 3000+ и 500+“. О успјешности тог пројекта, више од било чега другог, говори чињеница да ћемо ових дана расписати тендер за пројекат „Солари 5000+ (70 MW)“ те да ће и прилагођавање правних аката потребама привреде и грађана свакако олакшати овај и све будуће сличне пројекте.

Дјелујући у складу са геслом „Производи тамо гдје трошиш“, омогућили смо грађанима да, учешћем у овим пројектима, остваре значајне бенефите и, у исти мах, оснаже и енергетски сектор. Такође, ту су и пројекти ВЕ „Гвозд“, ХЕ „Крушево“, ХЕ „Комарница“, затим – можда и најинтересантнија тема за јавност у претходном периоду – куповина имовине Жељезаре, гдје долазимо до прилике да, узевши у обзир снагу прикључка, развијамо СЕ, али и све пратеће активности, за које су се, до сада, морале ангажовати екстерне фирме. Упоредо са тим, улажемо и у модернизацију постојећих постројења: у априлу ове године је започета еколошка реконструкција ТЕ „Пљевља“, а недавно је потписан уговор о другој фази реконструкције ХЕ „Перућица“, што ће том постројењу, уз уградњу агрегата А8, омогућити да, у појачаном капацитету, и у наредним деценијама представља основу наше производње.

За крај, како би гласила Ваша порука акционарима и запосленима у нашој компанији?

Иза нас је веома захтјевна година. Вјерујем да смо, заједничким радом, успјели да превазиђемо све потешкоће те да ћемо, одани истој визији – да се слједећој генерацији у наслеђе остави јак енергетски сектор, са диверзификованом производњом, гдје ће се, мање него икада прије, зависити од било ког појединачног екстерног (климатског) фактора – и у наредној години постићи одличне резултате. Све тешкоће на које смо, у претходном периоду, наилазили само су нас учврстиле у увјерењу да предуслов за јачање енергетског сектора стаје у врло једноставан опис: инвестирање у нове и осавремењивање постојећих капацитета. Отуда и наш, сада већ препознатљиви, слоган: „ЕПЦГ ради!“

Свима желим срећну Нову 2023. годину, много здравља, среће и успјеха, како на личном, тако и на пословном плану.

ПОТПИСАН УГОВОР О РЕАЛИЗАЦИЈИ ДРУГЕ ФАЗЕ
РЕКОНСТРУКЦИЈЕ И МОДЕРНИЗАЦИЈЕ ХЕ „ПЕРУЋИЦА“

Пројекат вриједан близу 30 милиона еура

Реконструкција и модернизацији електромашинске опреме производних агрегата и постројења у ХЕ „Перућница“, коју ће изводити компанија Voith Hidro дио је Пројекта реконструкције и модернизације ХЕ „Перућница“ – Фаза II који се реализује у сарадњи са Њемачком развојном банком. Радови су подијељени на 18 група, а изводиће се у периоду од 2023 до 2027. године

Марија Вукотић

Уговором који су потписали извршни директор ЕПЦГ Никола Ровчанин, члан Одбора директора Voith Hidro (Reinhold Schneider) и Регионални представник Voith Hidro Предраг Крунић предвиђена је реконструкција и модернизација хидромашинске и електро опреме за агрегате

A5, A6 и A7 чиме би се између осталог продужио радни вијек ХЕ Перућница и обезбиједила висока погонска спремност.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић, истакао је да је циљ ЕПЦГ да, кроз нове инвестиције, ствара нове вриједности. Ђукановић је подсетио да је ХЕ „Перућница“ наше најстарије постројење,

а након реконструкције и модернизације ће, практично, бити најмлађе. Када смо покренули овај пројекат, околности у енергетском сектору су биле битно друкчије, а актуелна енергетска криза нас мотивише да предвиђене пројекте изведемо у најкраћем могућем року. Ефикасност поменуте реконструкције ће нарочито да се покаже у контексту пре-

вођења вода у акумулације, додао је предсједник Одбора директора ЕПЦГ. Наша компанија наставиће да дјелује у правцу развијања пословне филозофије која, поред улагања у постојеће производне објекте, подразумева и изградњу нових, по принципу „Производи тамо гдје трошиш“. У том смислу, нарочито нам је важан пројекат „Солари 5000+ (70 MW), као наставак успјешне приче са пројектом „Солари 3000+“, а ускоро ћемо регулисати и изградњу приступних путева за потребе изградње вјетроелектрана. Нашим партнерима поручујемо да ћемо, на обострано задовољство, наставити са снажењем ЕПЦГ као кичме енергетског сектора у нашој земљи“, рекао је Ђукановић.

Никола Ровчанин, извршни директор ЕПЦГ након потписивања уговора истакао је значај овог пројекта у свјетлу енергетске транзиције и казао да је ЕПЦГ је отпочела нови инвестициони циклус који предвиђа диверсификацију производње електричне енергије, уз континуирано повећање учешћа ОИЕ које започиње већ од ове године, при чему се не граде нови термоенергетски објекти него се врши еколошка реконструкција постојеће термоелектране.

– У 2023. године очекујемо и потписивање новог аранжмана са Њемач-

Reinhold Schneider члан Одбора директора Voith Hidro представљајући компанију казао је да је основана 1867. године, и то као мања продавница, а у међувремену се профилисала као једна од водећих свјетских произвођача опреме за хидроелектране, с профитом који се мјери милијардама еура, те хиљадама запослених. Прве испоруке у овај регион су испоручене прије неколико деценија и веома смо поносни на чињеницу да тако дуго сарађујемо са земљама из овог региона, гдје Црној Гори заиста припада посебно мјесто. Ова реконструкција и модернизација представља учвршћивање партнерства и савршено кореспондира са пословном филозофијом коју развијамо од оснивања, поручује Schneider.

ком развојном банком за уградњу осмог агрегата у ХЕ „Перућница“ снаге 58,5 MW и укупне вриједности до 30 милиона еура. Слиједе нам и улагање преко 10 милиона евра у пројекте реконструкције и модернизације наших малих хидроелектрана дјелимично и у сарадњи са нашим партнером у компанији Зета Енерги – казао је Ровчанин.

Члан Одбора директора компаније Voith Hidro, Reinhold Schneider, каже да ХЕ „Перућница“ овом модернизацијом добија могућност да, без проблема, развија своју производњу у наредним деценијама

За КФВ потписивање овог уговора представља наставак успјешне сарадње са ЕПЦГ казао је шеф канцеларије Њемачке развојне банке у Подгорици Жељко Уљаревић. Досадашња кооперација је било врло успјешна и

нема разлога да се тако не настави, тим прије што, укључујући уговор за агрегат А8, чије потписивање очекујемо у следећој години, вриједност свих модела сарадње прелази 100 милиона еура, чиме се потврђује не само расположење наших страна да заједно дјелују, на обострано задовољство, него и спремност СР Њемачке да препозна значај развоја енергетике у Црној Гори“, казао је Уљаревић

Церемонији потписивања уговора су, између осталих, присуствовали Њ.Е амбасадор Њемачке (Петер Фелтен) и Њ. Е. амбасадор Аустрије (Carl Muller) са сарадницима, чиме се посебно потврђује значај овог пројекта

Радови у склопу реконструкције и модернизације ХЕ „Перућница“ су подијељени на 18 група а инвестиција вриједна 29.434.088 ЕУР изводиће се у периоду од 2023 до 2027. године.

Митар Вучковић

Електропривреда Црне Горе и конзорцијум који предводи Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ АД (Београд, Србија), а у чијем саставу су и компаније, Gruner Stucky SA (Рененс, Швајцарска) и Gruner Balkans DOO (Београд, Србија) потписали су, средином октобра, уговор о изради Студије искоришћења хидроенергетског потенцијала ријеке Пиве низводно од ХЕ „Пива“ за потребе пројекта изградње ХЕ „Крушево“. Уговорена је и израда софтверске платформе за подршку избору оптималне варијанте. Комплетан посао требало би да буде завршен до 11. маја 2023. године.

О томе шта се може очекивати од тог пројекта, да ли ће и на који начин будући хидроенергетски објекат утицати на рад и ефекте ХЕ „Пива“ те режим вода низводно према Дрини, као и о плановима Института на чијем је челу, разговарали смо са Дејаном Дивцем, генералним директором Института за водопривреду „Јарослав Черни“ АД Београд, чији је потпис на Уговору вриједном 219 хиљада еура, без ПДВ-а.

Недавно сте потписали уговор са ЕПЦГ о изради Студије искоришћења хидроенергетског потенцијала ријеке Пиве низводно од ХЕ „Пива“, неопходне за пројекат изградње ХЕ „Крушево“, каква су ваша очекивања, колико је то, по Вама, атрактиван пројекат ?

Изградња ХЕ „Крушево“ је, по нама, изузетно занимљив пројекат, од прворазредног значаја за Црну Гору. Након одређивања да се ката нормалног успора ХЕ „Бук Бијела“ дефинише тако да успор ове акумулације не задира у територију Црне Горе и не угрожава режим вода у ријеци Тари, због очувања овог вишеструко заштићеног екосистема у природном стању, створена је могућност и потреба да се преостали енергетски потенцијал Пиве, додатно оплемењен изградњом ХЕ „Пива“ и будућом ХЕ „Комарница“, искористи изградњом низводне степенице – ХЕ „Крушево“.

По нашим прелиминарним анализама ово је изузетно атрактиван пројекат, који ће значајно допринијети енергетском билансу Црне Горе и региона, при чему економски показатељи дјелују

ПРОФ.ДР ДЕЈАН ДИВАЦ, ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР ИНСТИТУТА ЗА ВОДОПРИВРЕДУ „ЈАРОСЛАВ ЧЕРНИ“ АД БЕОГРАД

ХЕ „Крушево“ изузетно атрактиван пројекат

Проф.др Дејан Дивац

Циљ нам је да сарадњу са Електропривредом Црне Горе проширимо, као и да квалитетним радом омогућимо да предметна Студија искоришћења хидроенергетског потенцијала доњег тока ријеке Пиве постане адекватан подстицај реализацији активности на изградњи ХЕ „Крушево“

обећавајуће. Наравно, о економским, али и о свим другим релевантним аспектима, на примјер еколошким и социолошким аспектима неопходним

за оцјену утицаја пројекта на животну средину, моћи ћемо да се прецизније изјаснимо када завршимо Студију. Тада ћемо моћи да доносимо и конкретније

закључке о предусловима за даљи развој пројекта, као и о истраживачким, пројектантским и свим другим активностима неопходним за имплементацију предложеног рјешења.

Постоје две верзије пројекта ХЕ „Крушево“, једна настала прије четири деценије која подразумева хидроенергетски објекат на 1,6 километара низводно од ХЕ „Пива“ и други нешто ближи, али и енергетски мање издашан. Како Ви гледате на та рјешења и које би поставили као приоритетно?

Одговор на то питање је управо наш задатак у оквиру овог пројекта – да актуелизујемо рјешење на низводном профилу, које очигледно има већу производњу, али се потенцијал дијели са Републиком Српском, односно БиХ, да дефинишемо ново рјешење на узводном профилу, које подразумева искоришћење хидропотенцијала доњег тока ријеке Пиве искључиво на територији Црне Горе, без подјеле потенцијала са Републиком Српском, односно БиХ, и да упоредимо та два рјешења са свих аспеката – техничког, енергетског, економског и правног, укључујући и начин подјеле потенцијала и инвестиција у варијанти када се брана налази на профилу који је дијелом у Црној Гори, а дијелом у Републици Српској, односно БиХ. Обје варијанте имају својих предности и ограничења, а тек након детаљних анализа које су пред нама, предложимо Електропривреди Црне Горе рјешење које је, по нама, оптимално са становишта интереса Црне Горе.

Да ли ће и какав утицај будућа хидроелектрана имати на рад и ефекте ХЕ „Пива“?

Када изградимо цијелу каскаду: ХЕ „Комарницу“, ХЕ „Пиву“ и ХЕ „Крушево“, у њиховом спрегнутом раду, уз одговарајуће управљање, биће омогућен још израженији вршни рад и на тај начин оптимално искоришћење хидропотенцијала ријеке Пиве.

У којој мјери ће се промијенити режим вода низводно од нове електране и како ће се све то рефлектовати на рад будуће ХЕ „Бук Бијела“ коју, као заједнички пројекат, треба да реализују електроенергетске компаније

Ровчанин: Веома важан пројекат за ЕПЦГ

Уговор о изради Студије искоришћења хидроенергетског потенцијала доњег тока ријеке Пиве потписали су, у Подгорици, извршни директор ЕПЦГ АД Никшић Никола Ровчанин и генерални директор Института за водопривреду „Јарослав Черни“ АД Београд Дејан Дивац. Уговором су обухваћени сви послови у вези са израдом Студије искоришћења хидроенергетског потенцијала ријеке Пиве, низводно од ХЕ „Пива“, за потребе реализације пројекта изградње ХЕ „Крушево“ са израдом софтверске платформе за подршку избору оптималне варијанте. Извршни директор ЕПЦГ АД Никшић, Никола Ровчанин, том приликом је истакао да ХЕ „Крушево“ представља веома важан пројекат за Компанију, како у погледу проширења производног портфолија, тако и у смислу наставка улагања у обновљиве изворе енергије. Много се радујемо сарадњи са реномираним партнерима, чије учешће представља гаранцију квалитета, а за нас је ово веома важан искорак у контексту наставка великог инвестиционог циклуса, тим прије што је цијела прича усмјерена ка ОИЕ, чиме се стварају предуслови за успјешно спровођење енергетске транзиције, рекао је Ровчанин. Чину потписивања уговора су, осим потписника, присуствовали и извршни руководилац ФЦ Производња Бојан Ђордан, главни финансијски директор Миро Врачар, извршни руководилац Дирекције за развој и инвестиције Иван Мрваљевић те менаџер пројекта Небојша Грбовић са стране ЕПЦГ и извршни директор Института за водопривреду „Јарослав Черни“ АД Дејан Вучковић.

Републике Српске и Србије?

Будућа хидроелектрана „Крушево“ ће имати повољан утицај на режим протока Пиве и горњег тока Дрине, јер ће језеро настало изградњом бране ХЕ „Крушево“ имати повољне ефекте на ублажавање ефеката вршног рада ХЕ „Пива“ и смањивање пикова водних таласа који настају низводно од бране.

Према томе, режим вода Пиве и Дрине, у сваком погледу ће бити повољнији са ХЕ „Крушево“ у односу на садашње стање и постојећи режим рада ХЕ „Пива“. Утицаји на животну средину биће мање негативни, односно, смањиће се притисак на низводна станишта, живи свијет у водотоцима и слично, а оствариће се и бројни повољни утицаји на становништво на том простору, како у фази грађења објекта, тако и у будућој експлоатацији.

Институт „Јарослав Черни“ дуго је присутан у региону, а рекло би се и да сте традиционални партнер Електропривреде Црне Горе, на којим пројектима сте били ангажовани посљедњих година и какви су планови за убудуће?

Институт је ове године прославио 75 година од свог оснивања и током

цјелокупног тог периода активно је учествовао практично у свим хидроенергетским пројектима у Црној Гори. У Хидрауличкој лабораторији Института рађени су физички модели за бројне хидротехничке објекте, а готово сва геотехничка испитивања за потребе грађења хидроенергетских објеката у Црној Гори радили су стручњаци Института. Институт је радио и различита хидрауличка и хидроенергетска испитивања кључних хидроелектрана, као што су: „Перућица“, „Пива“ и друге. Не треба заборавити да је Институт био и главни обрађивач Водопривредне основе Црне Горе, која је усвојена од стране Владе Црне Горе почетком овог вијека, а у којој значајно мјесто заузима управо хидроенергетски аспект коришћења вода.

У посљедње вријеме Институт је све више присутан и као пројектант хидроенергетских објеката. У току је завршна фаза израде Идејног пројекта ХЕ „Комарница“, на коме Институт ради заједно са „Енергопројектом“ из Београда.

Наравно, циљ нам је да сарадњу са Електропривредом Црне Горе проширимо, као и да квалитетним радом омогућимо да предметна Студија постане адекватан подстицај реализацији активности на изградњи ХЕ „Крушево“.

ПРОИЗВОДНИ РЕЗУЛТАТИ ТЕ ПЉЕВЉА ЗА 11 МЈЕСЕЦИ

ТЕ произвела 1273 GWh струје

ТЕ Пљевља

Татјана Кнежевић Перишић

ТЕ Пљевља је, под вашим руковођењем, ове године премашила све пројектоване резултате рада. Неколико мјесеци је произвождала преко 70%, а један мјесец чак преко 90%, премашила производни план, иако два мјесеца није радила, због капиталног и годишњег ремонта. Како гледате на све постигнуто?

ТЕ Пљевља је ове године остварила одличне производне резултате. Редовни годишњи ремонт, са капиталним ремонтом турбине је трајао 60 дана, радови су, дакле, завршени 10 дана прије планираних и уговорених рокова. Тачно је да смо у периоду године када је хидрологија била лоша (јул – октобар 2022) произвождали између 71% и 93% производње ЕПЦГ. На годишњем нивоу, за ових 11 мјесеци

Од почетка године, закључно са 30. новембром, ТЕ Пљевља је радила 6205 сати; остварила производњу од 1385 GWh на генератору, а 1273 GWh предала у мрежу, што је 7,8% више од плана, иако је више од два мјесеца била „ван строја“, истиче извршни директор подружнице Мирко Мазалица. Додаје да ће и укупни годишњи план бити значајно пребачен, с обзиром да је већ на 96,6% и да је ТЕ потребно још свега девет дана рада у децембру, за његово остварење. Ово је логичан резултат континуираног одговорног и квалитетног рада свих запослених, каже Мазалица

2022 године, учешће ТЕ у производњи ЕПЦГ је 56,9%. Укупно смо, закључно са новембром, произвели 1273 GWh или 7,8% више од плана за ових 11 мјесеци 2022.

Када говоримо о укупном годишњем плану, очекујемо да ће и он бити значајно пребачен, с обзиром да смо већ на 96,6% и да нам је потребно још свега 9 дана рада у децембру за његово остварење. На све ове резултате гледам као на логичан резултат континуираног одговорног и квалитетног рада свих запослених у ТЕ Пљевља.

Дакле, ако би сумирали годину на измаку, производни резултати ТЕ Пљевља су одлични?

Тако је. Од почетка године, закључно са 30.11.2022.год ТЕ Пљевља је радила 6205 сати. За то вријеме, остварила је производњу од 1385 GWh на генератору или 1273 GWh предатих у мрежу. У овој години смо имали шест испада, што је отприлике и просјечан број испада ако посматрамо неки дужи, десетогодишњи период. Имали смо свега 336 сати застоја постројења због кvara. За

40 година старо постројење, сматрам то одличним резултатом.

Изградња шест постројења еколошке реконструкције је у току, шта ће се завршити до краја године, шта је доминантно у наредној?

У току је изградња шест постројења, у склопу пројекта еколошке реконструкције и све иде планираном динамиком! Раде се грађевински радови, а до сада је завршено 66%. Ако нас послужи вријеме током децембра, очекујемо да ће извођач до краја године бити на неких 70% изведених грађевинских радова. Први лот опреме, ових дана креће из Кине, а очекујемо да ће на градилишту бити почетком фебруара. Већ од 1.марта 2023. крећемо са извођењем машинских и електро инсталација на свим постројењима.

Улагања у термоблок ће бити велика, али резултати рада их оправдавају. И сами сте истакли, на обиљежавању 40 година рада, да је сваки киловат струје-злата вриједан.

Тако је, промјене цијена електричне енергије, које су се догодиле на тржишту у претходних годину и по дана, нам показују да је веома важно да

У периоду од јула до октобра, ТЕ Пљевља је произвождала између 71% и 93% производње ЕПЦГ. На годишњем нивоу, за ових 11 мјесеци, учешће ТЕ у производњи је 56,9%.

Црна Гора има енергетску независност. То за сада можемо обезбиједити само кроз озбиљна улагања у овај термoeнергетски блок како би имали висок коефицијент поузданости постројења и наставили са овако dobrим производним резултатима. Та улагања можда изгледају као велике цифре, али када се упореде са цијенама електричне енергије из увоза, онда се врло брзо покаже да су оправдана.

У којој фази је пројекат топлфикације града?

Потписан је уговор у вриједности 2.5 милиона еура, за пројектовање комплетне трасе топловода од ТЕ до града и за извођење радова на првој дионици, у дужини од 2,3 км.

Пројектовање је у току, а планирано је да буде завршено пројектовање и ревизија главног пројекта током зимских мјесеци, а да већ са првим лијепим, прољећним данима у 2023.год, кренемо са радовима.

У ТЕ је дошло и до подмлађивања кадра, који је био велики проблем у протеклом периоду. Како сте задовољни? Да ли млади показују иницијативу, ангажованост, жељу за учењем и напредовањем?

Ми смо, у претходне двије године, значајно подмладили кадар. Млађе колеге показују жељу за учењем и напредовањем, изузетно су ангажовани, али то није довољно да би могли рећи да имамо обучен кадар, који је спреман да одговори свим изазовима. Још увијек смо далеко од тога. Смјена генерација, у сложеном постројењу као што је термоелектрана, представља дуг и тежак процес. Ушли смо у тај процес, истина са макар 5-6 година закашњења, али боримо се и трудимо се сви заједно, да сваки нови дан донесе неко ново искуство свим младим колегама. Само уз несебично залагање старијих и искусних колега и њихову жељу да пренесу знање новим запосленим, можемо очекивати да за неколико година имамо добру и искусну екипу руковођаца и инжењера.

Ушли смо у дуг и тежак процес смјене генерација, у сложеном постројењу као што је термоелектрана, а само уз несебично залагање и помоћ старијих и искусних колега, можемо очекивати да за неколико година имамо добру екипу руковођаца и инжењера.

Мирко Мазалица

ИНТЕРВЈУ: НИКОЛА
ДАКОВИЋ, РУКОВОДИЛАЦ
ПОДРУЖНИЦЕ ХЕ “ПИВА”

Рад у оваквом колективу је као живот у породици

Импесиониран је снагом и знањем инжењера старе Југославије који су изградили ХЕ “Пива”, прошао је све њене погоне и системе, све каверне; зна њену снагу, али и слабости; знање је стекао од старих колега са “Перућице”, а рад са екипом “Модернизације” оцјењује као рад са породицом. На новом радном мјесту жели да заштити људе и имовину, те да обезбједи додатну едукацију људи који раде у хидроелектранама – то је Никола Даковић, нови извршни руководилац “Пиве”

Никола Даковић

Татјана Кнежевић Перишић

Прво што чујете од Даковића су ријечи дивљења, када се помене ово привредно чудо. Шта то ХЕ Пива чини тако посебном?

Прве послове у ХЕ “Пива”, у служби модернизације хидроелектрана, којој сам тада организационо припадао, почео сам 2009. године. Од тога времена траје моје “дружење” са ХЕ “Пива” и од тог момента не престаје моја импесионираност инжењерским достигнућима и техничким рјешењима којима су инжењери тога доба и са простора бивше Југославије успјели да сроде електрану, са импресивним кањоном ријеке Пиве и у естетском и у функционалном смислу. Прво што свако, ко пролази кроз Пиву, примјети је бетонска лучна брана, међу највисочијим у свијету, која са својих 220 m висине плијени грандиозношћу и савршеном усклађеношћу са окомитим литицама кањона. Импесиван поглед са круне бране према ријеци Пиви која поново

“извире” из хидротурбина, буди осјецај страха и поштовања. Човјек мора да буде импесиониран снагом и знањем инжењера и степеном развоја индустрије на Балкану тога доба, имајући у виду да је готово цијела електрана и сва опрема у њој изграђена знањем и у фабрикама бивше Југославије. Иако добро пројектована и солидно одржавана опрема ипак стари, а захтјеви ЕЕС постају све строжији тако да у једном моменту опрему је потребно замијенити и примјенити савремена рјешења. Пуно сам научио кроз све ове године о ХЕ Пива, прошао кроз све њене погоне и системе, све њене каверне, доста тога сам научио о њеним slabим тачкама, о њеном огромном потенцијалу, доста сам научио и о самој Пиви али и о људима. Нарочито бих желио да истакнем јако добру сарадњу са колегама из ХЕ “Пива”, која је присутна од првог дана мог ангажмана на овој електрани. Све су то посебности ове електране, које ме тјерају да са дивљењем и посебним пијететом, говорим о ХЕ “Пива”, за коју

сматрам да би, као објекат, требала бити саставни дио техничког образовања средњошколаца и високошколаца техничке струке.

У протеклих 22 године сте у компанији били један од водећих инжењера за енергетске трансформаторе, електро послове, високонапонска постројења. Учествовали сте у пројектима обје хидроелектране, којима је подигнута ефикасност њиховог рада. Како би након свих фаза реконструкција и ХЕ Пива и ХЕ Перућица, оцијенили стабилност рада те двије електране? Шта би још требало урадити?

Првих пет година мог радног ангажмана сам провео у ХЕ Перућица као вођа смјене, потом као одговорни инжењер за високонапонско постројење и главни инжењер на одржавању затварачница и доводног система у ХЕ

Перућица. Први кораци у мојој професионалној каријери били су посвећени учењу и упознавању са основама функционисања хидроелектрана. Радно искуство и знање које сам стекао у том периоду нераскидиво је везано за сарадњу са старијим колегама: Зораном Перовићем, Шћепаном Шундићем, Бором Манојловићем, Радованом Ђукановићем, Ранком Вукотићем и другима. Од 2005. године моје радно ангажовање се наставља у Служби модернизације ХЕ “Перућица”. Рад на модернизацији ХЕ Перућица, а касније модернизацији ХЕ “Пива” представљају најзначајнији период у мојој професионалној каријери.

Пројекти ревитализације и модернизације хидроелектрана и уопште пројекти везани за инвестиције су специфични и захтјевају једну велику мултидисциплинарност и ширину инжењера који се баве њима. Ја сам имао ту срећу да сам био у тиму који се бави управо оваквим пројектима и прошао кроз све фазе сазријевања једног пројекта од прве идеје о пројекту па до његове комплетне имплементације. Имао сам прилику и пројектовати и ревидовати пројекте и изводити радове и вршити напор. Изузетно сам поносан на свој рад у тиму који је радио на пословима ревитализације и модернизације хидроелектрана. Иако су нам мијењали називе кроз вријеме у различитим систематизацијама и организацијама некако смо остали препознатљиви у ЕПЦГ као “Модернизација”. Екипу Модернизације је увијек красила једна компактност, а сачињавали су је инжењери са великим ентузијазмом, колегинице и колеге који су својом великом љубављу према послу и пожртвовањем, остварили извредне резултате. Пројекти су захтјевни и комплексни и траже пуно рада и одрицања али оно што човјек једино памти тај осјећај испуњености и задовољства након добро завршеног посла и наравно, несвакидашње искрено дружење свих чланова тима. Ми смо, у ствари, живјели и радили као једна велика породица! Сви уговори који су били у нашем домену, завршавани су на вријеме, без “пробијања рокова”! Екипа је била изванредно вођена од стране госп. Бошка Божовића дипл. ел. инж. Желим да поменем колеге који су, осим руководиоца, изнијели највећи терет пројеката модернизације: Ратко

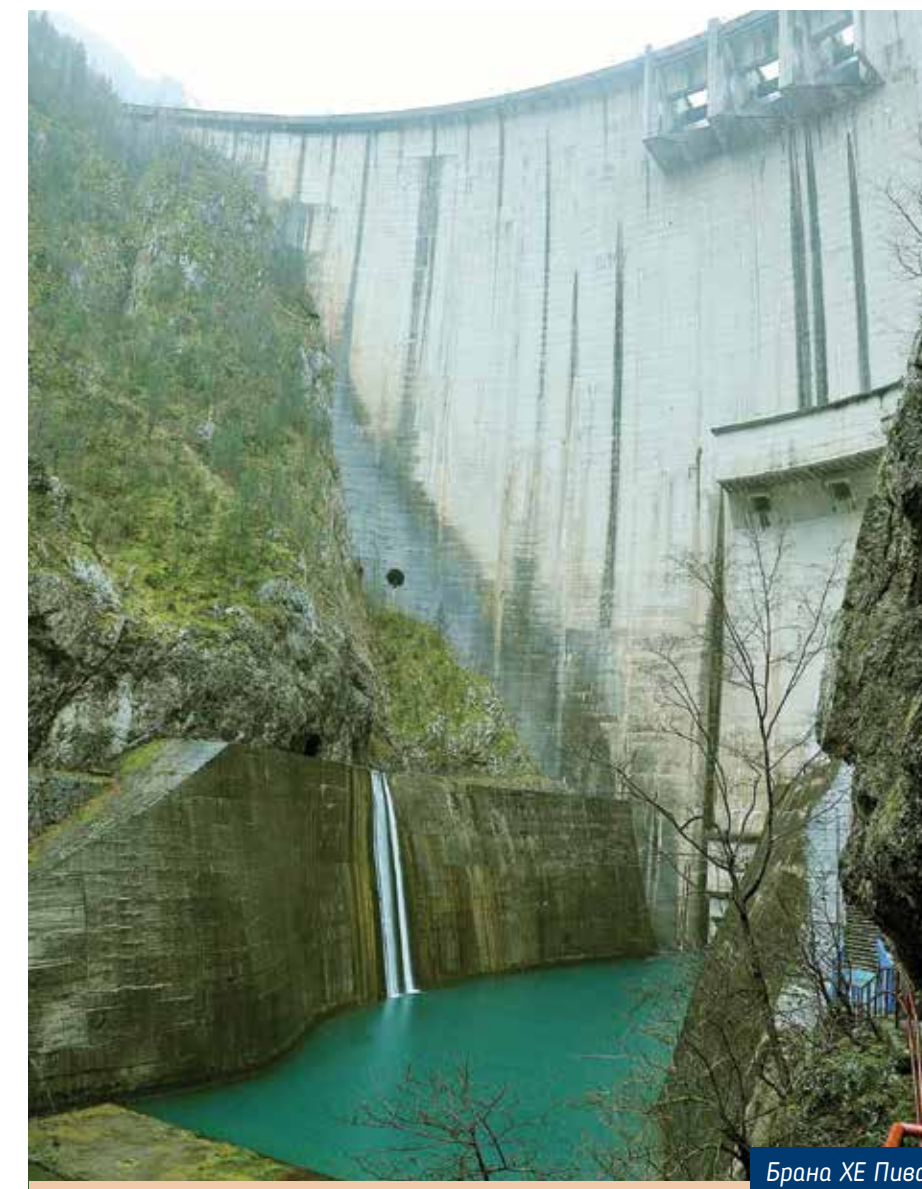
“Човјек мора да буде импесиониран снагом и знањем инжењера и степеном развоја индустрије на Балкану тога доба, имајући у виду да је готово цијела електрана “Пива” и сва опрема у њој, изграђена знањем и у фабрикама бивше Југославије.”

Павићевић, Љубо Милић, Зоран Николић, Тања Манојловић, Гојко Благојевић, Игор Тодоровић, Слободан Бановић, Драган Шурбатовић, Матија Мићуновић, Сања Зејак, Владо Вујисић, Соња Поповић, Гојко Јововић и остали.

Резултати рада Службе модернизације хидроелектрана може се виђети у обје електране. Јасне концепције управљања и заштите производне опреме биле су у корак са најсавремене

нијим трендовима развоја енергетских система. Сва уграђена опрема била је у служби унапређења поузданости производних јединица, то јест унапређења рада хидроелектране као цјелине.

У ХЕ Пива преостало је да се реконструише систем управљања и регулације на агрегату А1 и реконструкција командне собе. Након тога, може се рећи да је у овој електрани извршена комплетна ревитализација опреме која је уско везана за агрегате и

Брана ХЕ Пива

помоћне системе електране. Овом реконструкцијом и модернизацијом електране, остварена је већа поузданост производних агрегата, реконструисани су системи сопствене потрошње, као и велики број помоћних система у електрани и електрана већ сада пружа додатне системске услуге попут секундарне регулације која ЕПЦГ доноси додатни профит.

Што се тиче ХЕ Перућица, очекује се потписивање уговора чији је предмет ревитализација управљачке и заштитне опреме на три агрегата, који нијесу били предмет модернизације опреме у протеклом периоду, реконструкција система управљања на нивоу електране, реконструкција и модернизација објеката у никшићком пољу, уградња новог система за хидролошка и хидраулична мјерења и тд. Реализацијом овога уговора опрема у ХЕ Перућица биће потпуно ревитализована, што значи да ће се повећати погонска спремност електране. Свим погонима који припадају ХЕ Перућици управљаће се са једног мјеста, уз кориштење савремених програма за прогнозу производње и анализу погонских стања у електрани, који би требало да омогуће оптимално искориштење вода никшићког поља. Осим тога колеге из Дирекције за развој и инвестиције, гдје сада организационо припада “Модернизација” интезивно раде и на пројекту уградње агрегата А8 на ХЕ Перућица као и неким другим пројектима који би требало да донесу додатне бенефите ЕПЦГ.

Да ли је тачно да је обим свих урађених радова готово једнак новој градњи електрана? Или они који кажу да је “урађено толико као да је нова електрана направљена” грјеше?

Занимљиво питање и нимало лак одговор! Наравно да обим испоруке опреме код ревитализације и модернизације ХЕ Пива и ХЕ Перућица не одговара обиму испоруке за нову електране

јер у овим случајевима прије свега није вршена замјена производних агрегата. У инжењерском смислу, реконструкција постојеће опреме у електранама је комплекснија у односу на пројектовање и монтажу опреме у новој електрани, бар када је електро-машинска опрема у питању. Не смије бити изненађења, не смије се угрозити рад осталих система у електрани. Рецимо ипак да је

обим реконструкције и модернизације на обје хидроелектране такав да их можемо сматрати потпуно савременим и спремним да одговоре на најстрожије захтјеве ЕЕС као потпуно новоизграђена електрана сличног капацитета и карактеристика.

Поглед на акумулацију ХЕ Пива, која се, недавним падавинама, знатно припунила, сигурно да доноси олакшање у сусрет зимској сезони. Колико је пало кише и колико је то MWh струје у језеру?

Хидролошки и енергетски гледано ефекти повећања дотока у последњем периоду огледају се у следећем. Срединим мјесеца новембра кота акумулације у ХЕ Пива била је на 654,31 mnm

Очекује се да ће трансформатор 2Т1 бити у погону за 8 мјесеци од дана потписивања уговора са Извођачем. Интезивно се радило на дијагностици и рјешавању проблема у претходном периоду.

Што се тиче производних резултата за новембар, шта би издвојили? Да ли ће се, колико толико поправити проценат испуњености годишњег плана, који је, за десет мјесеци, износио 56,35% планиране производње?

Закључно са новембром 2022.године ХЕ Пива је остварила мјесечну производњу од 25 GWh ел. енергије, што представља 29,58% планиране производње за мјесец новембар. Остварена производња у новембру реализована је у другој половини мјесеца, док у првој половини није било производње због економичнијег и ефикаснијег коришћења акумулације, имајући у виду повољне односно високе температуре за ово доба године, ниже конзуме и ниже цијене на тржишту електричне енергије. Од почетка године остварена је производња од 447,776 GWh (планирано 750 GWh), што је 59,7% планиране годишње производње. Због тренутне хидролошке ситуације, као и најаве нових падавина, рачунамо да ће се са децембарском производњом, значајно прећи производња од 500 GWh. Треба истаћи да је и у досадашњем раду ХЕ Пиве било доста година када је производња била испод планиране. Тако је, рецимо, производња током 2017. године била 360,447 GWh, 2002. године 408 GWh, 1990. године 426 GWh.

Какви су ваши конкретни планови за ХЕ Пива?

Прва и основна дужност сваког радника који је запослен у ЕПЦГ је заштита људи и имовине. Уз то висока погонска спремност електране треба да буде примарни мотив за особље које организационо припада ХЕ Пиви. Да би се све предходно наведено испунило, потребно је посебну пажњу посветити едукацији људи на хидроелектранама. Опрема која је уграђена је квалитетна, али особље које је опслужује мора да подигне ниво знања да би се на квалитетан начин управљало електраном и одржавала нова опрема на високом нивоу погонске спремности.

са корисном запремином од 456,47 h m³ (милиона m³) или енергетски гледано са 148,088 GWh. Почетком децембра имамо коту акумулације од 663 mnm, са корисном акумулацијом од 566 h m³, што енергетски износи 191 GWh. Значајан пораст коте акумулације, који у задњих 15 дана износи око 43 GWh и са оствареном производњом од 25 GWh, чине укупни енергетски ефекат од 68 GWh.

Можемо направити пресјек стања акумулације у 2022.години. Почетком године кота језера била је 652,42 mnm, са корисном запремином од 431,46 h m³ и енергетском вриједности акумулације од 138,412 GWh. Због изузетно ниског дотока у првим мјесецима 2022. године, кота акумулације крајем мјесеца марта, износила је 632,54 mnm,

што је енергетски износило 66,162 GWh. Стање акумулације и дотока се поправило од априла до краја јуна, али не тако значајно. Од краја јуна па све до половине новембра, изузев нешто мало падавина у другом дијелу септембра, хидрологија је била испод просјека.

Проблем ХЕ Пива, уз сушу, је био и трансформатор 2Т1, који је ван погона од маја мјесеца. Очекивали сте расписивање тендера за набавку новог трансформатора те ремонт постојећег. Да ли је тендер расписан?

Расписан је тендер за ремонт трансформатора 2Т1, називне снаге 120 MVA и крајем децембра очекујемо да ћемо имати најбоље рангираног понуђача.

“Обим реконструкције и модернизације хидроелектрана “Пива” и “Перућица” је такав да их можемо сматрати потпуно савременим и спремним да одговоре на најстрожије захтјеве ЕЕС, као потпуно новоизграђена електрана сличног капацитета и карактеристикама.”

РЕЗУЛТАТИ РАДА ХЕ »ПЕРУЋИЦА« ЗА 11 МЈЕСЕЦИ

План остварен 65 одсто

Погонска спремност и поузданост производних агрегата и остале опреме у ХЕ »Перућница« су на високом нивоу, али је вишемјесечна велика суша узроковала да је годишњи производни план реализован око 65%, каже први човјек електране Радован Ђукановић, илустрирујући то податком да је за 12 дана великих киша, произведено енергије више него за шест мјесеци

Татјана Кнежевић Перишић

Текућа година се полако приводи крају и могу рећи да су погонска спремност и поузданост производних агрегата и остале опреме на високом нивоу, али су, на жалост, због вишемјесечне велике суше, изостали производни резултати који су били планирани, каже извршни руководилац подружнице Радован Ђукановић. Он сматра да се проценат испуњења годишњег плана, који је, за једанаест мјесеци на нивоу од 65%, неће пуно поправити до краја године, без обзира на очекиване падавине:

–Тешко је за један мјесец, надокнадити изузетно лошу производњу, која нас је пратила од априла до 20. новембра, када су стигле дуго очекиване падавине. Да би сваком била јасна слика, рећи ћу да је, за последњих 12 дана новембра, који је обиљежио период великих падавина, произведено енергије више него за претходних 6 мјесеци!

Новембарске падавине су омогућиле максималну десетодневну производњу ХЕ »Перућница«, што је за резултат имало велику стабилност нашег електроенергетског система и поуздано снабдијевање потрошача као и значајне финансијске ефекте. Са друге стране и велике проблеме запосленима:

– Дејством поплавног таласа, на затварачницама доводног система, дошло је до прилива огромних количина смећа, тако да су запослени на затварачницама Вртац и Норин, даноноћно, по невремену, борили се, како би решетке и пропусти одржавали чистим и тако омогућили пропуст воде, за одрживост максималне производње, истиче Ђукановић.

– За ажурност и одговорност, морам похвалити све запослене, а посебно

смјенско особље и људе из одржавања, што су тада, у времену великих дотока воде, успијевали одржати стабилност система, каже он.

А 22.новембар је био једна од најстреснијих ноћи у животу Веселина Шкулетића, вође смјене у електрани:

– Те ноћи сам управљао електраном и нећу је заборавити никада; била је то једна од најстреснијих ситуација у мом вишедеценијском раду; циљ нам је увијек максимално искористити расположиве дотоке, произвести што више, а истовремено одржати стабилност система и погонску спремност електране. Спремно смо дочекали дотоке и максимално их искористили, али су са обилном кишом дошли и проблеми: поплазни талас, атмосферска пражњења, чести испади, напонска пропадања, преоптерећење далековода и преносних капацитета и многи други, да не набрајам. Посебно бих похвалио људе на затварачницама Вртац и Норин, који су радили и дању и ноћу, по великом невремену уз непрекидну грмљавину, не штедећи себе, само да би вода несметано дошла до турбина, ризикујући сопствено здравље, каже Шкулетић.

Не изоставља тежак рад и пожртвованост свих осталих људи у смјени, уклопничара, стројара и погонских електричара, који сви као тим, дају максималан до-

Радован Ђукановић

принос да дуго очекивани дотоци буду максимално искористишћени, али огроман напор колега на затварачницама мора истаћи.

И Ђукановић потенцира проблем комуналног отпада који електрани задаје велике проблеме, успоравајући протикање воде кроз доводне системе електране.

– Одложено смеће и дивље депоније, од стране несавјесних грађана, у ријечним коритима, посебно кориту Грачанице, сваки поплазни талас донесе на решетке затварачница, што изазива зачепљење и блокирање чистилних уређаја, па самим тим смањење протока воде и пада притиска у доводном тунелу, што за последицу има смањење производње, истиче Ђукановић још једном апелујући на грађане и надлежне инспекције, да се заједно

посветимо рјешавању овог, за нас а и за читаву заједницу великог проблема, да не помињемо потребу очувању воде, природе и здравља грађана.

Ситуација се сада знатно побољшала, па електрана у децембар »улази« са дотоком око 100 MW и преко 50 % попуњености акумулација, што ће уз просјечне децембарске падавине омогућити испуњење планиране производње у последњем мјесецу текуће и добар почетак наредне године, закључује Ђукановић.

ПРИ КРАЈУ РАДОВИ НА КАНАЛИМА ОПАЧИЦА И МОШТАНИЦА

Радови на каналима Опачица и Моштаница су при крају и завршено је око 90% планираних активности, каже Слободан Бановић, менаџер пројеката у Дирекцији за развој и инвестиције:

–Канал Опачица је надвишен за проток од 81,20 m³/s, што омогућава рад електране са будућим 8. агрегатом. Радови су ове године текли појачаном динамиком, тако да су они на изради самог надишења канала завршени 100 %, ; преостали су радови на санирању постојећих старих бетона, као и на заптивању дилатационих спојница између бетонских плоча канала. Ово је веома битно јер електрана већ ове године може да ради пуном снагом само из акумулације Слано, кад су природни дотоци Зете ниски. Досадашњи капацитет канала Опачица је износио 51 m³/s, па је за рад електране пуном снагом, уз испуштање воде из Крупца, неопходно било да постоји природни доток Зете, каже Бановић.

У ПРИПРЕМИ ТЕНДЕР ЗА А8

Тендерска документација за избор испоручиоца опреме и извођача радова за осми агрегат ХЕ »Перућница« је у припреми, каже нам Бановић. Додаје да је у изради и главни грађевински пројекат реконструкције чворишта канал Зета 1 – компензациони базен – таложница – предбазен улазне грађевине, у циљу одржавања

О пројекту модернизације

У »ХЕ Перућница« траје велики пројекат модернизације, који обухвата замјену пет блок трансформатора 40 MVA у RP 110 kV, као и остале капиталне инвестиције, чија је планирана вриједност око два милиона еура.

–Ове године је, поред испоруке и монтаже петог блок трансформатора, чиме је овај посао успјешно завршен, урађена замјена једног система акумулаторских батерија 220 VDC, друга фаза реконструкције расхладног система, уградња вентила на отцјепима за кућне агрегате, санација табластог затварача на затварачници Слано, израда приступне конструкције водозавхвата, уређење простора дуж бране Крупац, набавка дијела виталних резервних дјелова, израда неколико пројеката, по којима ће се радови изводити наредних година.

За наредну годину, планирана је испорука и монтажа електричних заштита DV NK III 110 kV, испорука и монтажа проводних изолатора аутотрансформатора 125 MVA, освјетљење платоа затварачнице Вртац, реконструкција другог система акумулаторских батерија 220 VDC, санација NN вода за напајање радио релјејне станице »Острог«, АКЗ доводних цјевовода, трећа фаза реконструкције расхладног система, реконструкција система климатизације, санација магацинског простора, реконструкција приступног пута у кругу електране, адаптација кухиње и ресторана и низ других послова, каже Ђукановић.

безбједног нивоа минималне радне коте на Улазној грађевини, током рада електране и током прелазних режима. Израда документације је уговорена са Енергопројект Хидроинжењерингом.

Бановић прецизира да су до сада урађена геодетска снимања и мјерења терена и објеката на улазној грађевини, у машинској хали и одводној вади електране.Урађено је 3D скенирање простора турбинских и генераторских јама осмог агрегата, припадајућег простора у 110 kV постројењу као и одводне ваде осмог агрегата. Изведени су геолошки истражни радови у зони одводне ваде и у зони објеката на улазној грађевини. Тренутно се ради на хидрауличким мјерењима и моделирањима. Све ове активности прати и израда документације заштите животне средине.

Објашњавајући шта ће за »Перућницу« значити осми агрегат, Бановић најприје истиче да ће, према дневном дијаграму оптерећења црногорског електроенергетског система, ХЕ Перућница покривати вршне потребе система, за периоде времена са минималним доточима из ријеке Зете, док ће, код повећаних дотока, покривати и вршно и базно оптерећење.Како припада категорији регулационих електрана, односно укључена је у систем секундарне регулације, то значи да за вријеме дневног рада, који је регулисан дневним дијаграмом оптерећења,

електрана мора да има ротирајућу резерву снаге, за шта је веома битан и осми агрегат. Дакле, о значају А8 за ХЕ »Перућница« не треба превише елелиборирати, поручује Бановић.

Извршни руководилац подружнице Радован Ђукановић, разговор за наш лист, закључује одговором на питање како је задовољан залагањем запослених у свим овим радовима на побољшању рада ХЕ:

–Морам истаћи да запослени, са вољом и великом одговорности, обављају свој посао. Скоро сва радна мјеста, предвиђена важећом систематизацијом, су попуњена, а запослен је одређен број млађих кадрова, који уз помоћ старијих колега, стичу потребна знања и искуства и преузимају одговорност на обављању задатака, како се од њих очекује. Систем ХЕ Перућница, почев од брана, затварачница, доводних канала, цјевовода, производних агрегата, разводних постројења, веома је комплексан и захтјеван, што значи да је неопходна 24 часовна брига и опслуживање опреме и објеката, да би се постигла висока погонска спремност и поузданост. За одрживост погонске спремности потребно је стално и благовремено праћење опреме, планирање и извођење превентивног одржавања и ремонтних радова као и инвестиционих улагања, а то ради добро обучен кадар, закључује Ђукановић.

Премијер у посјети Перућици

ПРЕМИЈЕР ДРИТАН АБАЗОВИЋ, СА МЕНАЏМЕНТОМ ЕПЦГ, ПОСЈЕТИО ХЕ “ПИВА” И ХЕ “ПЕРУЋИЦА”

Амбиција нам је да Црна Гора буде извозник струје

Пуњењем акумулација, ЕПЦГ је дошла у позицију да продаје вишкове електричне енергије, тако да у новембру остварује приход од два милиона еура дневно; амбиција руководства је да, изградњом новим објекта, посебно соларних панела, обезбједи стабилан енергетски систем, а да ЕПЦГ буде локомотива читавог привредног развоја наше државе

Татјана Кнежевић Перишић

Менаџмент Електропривреде, на челу са предсједником Одбора директора Милутином Ђукановићем и извршним директором Николом Ровчанином, угостили су премијера у техничком мандату, Дритана Абазовића, у посјети наше двије хидроелектране.

Приликом посјете ХЕ Пива Абазовић је казао да нам она, након обилних падавина у Црној Гори, омогућава да остварујемо приход близу два милиона еура дневно.

– Сваки цент уложен у енергетику у Црној Гори се вишеструко исплати. Иако је велика некадашња Југославија градила овако грандиозне објекте,

наша амбиција је да наша држава, која је знатно мања, уђе у изградњу енергетских објекта и амбиција је да са тим кренемо што прије, да Црна Гора постане извозник електричне енергије. Вјерујем да, уз једну борбеност менаџмента и подршку Владе, лако можемо доћи до тога да кренемо у реализацију таквих пројекта – поручио

Трудићемо се да постанемо извозница електричне енергије, а са овим цијенама остварићемо оно сто су нам циљеви, да ЕПЦГ буде локомотива читавог привредног развоја наше друштвене заједнице, казао Милутин Ђукановић

је Абазовић.

Оцјењујући да смо коначно ушли у повољнију хидрометеоролошку ситуацију, Абазовић је казао да сада “крећемо у обрнутом смјеру, односно остварујемо приход” управо од продаје струје. Приходи се очекују и током јануара и фебруара, посебно марта, када буду отапања снијега – рекао је он.

– ЕПЦГ својим потезима у континуитету чини праве ствари. И желимо да видимо да и у другим црногорским градовима почне изградња енергетских објекта јер не желимо да дођемо више у ситуацију као лџетос, када смо усред неочекиване глобалне кризе увозили електричну енергију по енормним цијенама. Сада је ситуација обрнута, иде нам у прилог повећање ције-

ЕПЦГ је једна од ријетких енергетских компанија у Европи, која је задржала цијене, дала попусте, која није уводила рестрикције, без обзира на нестабилност на берзи и лошу хидролошку слику, подсјетио Никола Ровчанин

на електричне енергије, али то неће осјетити црногорски грађани. Нама би одговарало да те цијене још мало поскупе, како бисмо остварили што већу добит, сада када смо извозници – објаснио је Абазовић.

Предсједник Одбора директора Милутин Ђукановић сматра да ће ЕПЦГ бити локомотива привредног развоја:

– Улагање у енергетику, је улагање у интерес грађана. Педесет година није смо били у стању да ријешимо проблем такозваног поплавног таласа ријеке Зете у Крупац и да имамо тунел Крупац-Славо.

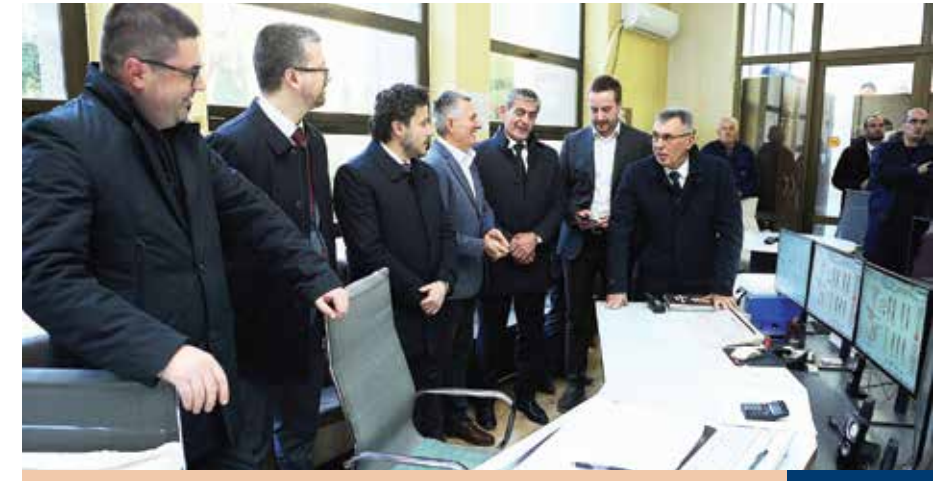
Такође, наша пословна филозофија је да у близини енергетских објекта, гдје имамо готову енергетску инфраструктуру, градиво соларне електране. Те висоравни су идеалне за то. Уједно, позивам све јавне установе, а поготово школе, да инсталирају соларне панеле – казао је Ђукановић.

Истакао је да је електрична енергија производ који можемо да продајемо, јер је потпуно конкурентан у свим осталим земљама свијета.

– Трудићемо се да постанемо извозница електричне енергије, а са овим цијенама остварићемо оно сто су нам циљеви, да ЕПЦГ буде локомотива читавог привредног развоја наше друштвене заједнице, истакао је Ђукановић, изразивши очекивање да ће посланици промијенити одређене законе, како би се убрзале процедуре, које су обимне и доносе нервозу.

Извршни директор Никола Ровчанин је поручио да се Црна Гора налази у стабилној енергетској ситуацији.

– Близу смо да извозимо два милиона еура струје дневно. Прошли смо тај кризни лџетњи период и грађани могу да буду релаксирани. Сљедећих пет мјесеци бићемо извозно оријентисани. Нећемо сљедеће лџето дочекати као што смо дочекали ово. Имаћемо соларне електране и у лџетњим мјесецима ћемо имати стабилан енергетски систем, казао је Ровчанин, који је

ТЕ чува енергетску стабилност

Представници Електропривреде Црне Горе, на челу са предсједником Одбора Директора, Милутином Ђукановићем, и извршним директором, Николом Ровчанином, угостили су у ТЕ “Пљевља”, предсједника Владе, Дритана Абазовића, коме су предочили значај који овај производни објекат има за нашу компанију.

Управо захваљујући несметаном раду ТЕ Пљевља, сачувана је енергетска стабилност наше земље у времену енергетске кризе, чији су ефекти, у претходним мјесецима, били појачани неповољном хидрологијом. Од нарочитог значаја је и то што је ТЕ Пљевља данас достигла годишњи ниво производње, што значи да ће, до краја децембра, остваривати чисти профит.

ТЕ Пљевља је, дакле, изнијела велики терет у претходном периоду, а њен овогодишњи учинак само потврђује исправност улагања у еколошку реконструкцију, односно одређивање руководства ЕПЦГ да, упркос свим притисцима, истраје у одлуци да сачува производњу у нашем, тренутно, најзначајнијем постројењу.

Реализација пројекта еколошке реконструкције ТЕ тече предвиђеном динамиком, а инвестиција вриједна 70 милиона еура обезбједиће нових 20 до 25 година рада овог енергетског гиганта.

подсјетио да је ЕПЦГ једна од ријетких енергетских компанија у Европи која је задржала цијене, дала попусте, која

није уводила рестрикције без обзира на нестабилност на берзи и лошу хидролошку слику.

Марија Вукотић

Степен наплате у текућој 2022. години је задовољавајући. Континуирано проценат наплате расте у категорији домаћинства, а бројне акције дале су резултате. Укупан број трансакција остварених електронским путем (портал, линк и мобилна апликација) у новембру ове године је био 23.589 при чему је остварен промет од 865.617 еура. Укупан промет остварен електронским путем за првих 11 мјесеци ове године износи 8.851.454 еура, каже Јован Касалица

Како сте задовољни степеном наплате у текућој години?

Наплата потраживања испуњава циљеве који су предвиђени за 2022. по основу утрошене електричне енергије. Проценат наплате у интервалу од јануара до новембра 2022. износио је 101,97 %. Континуирано проценат наплате расте у категорији “домаћинства”, гдје је за исти период износио 104,34% док у категорији “остала потрошња” 99,29%.

Да ли је акција Подијелимо терет дала очекиване резултате?

За период трајања кампање “Подијелимо терет 10” укупан број потрошача, који су потписали протокол, износи 7596. У периоду од три мјесеца колико је званично трајала дала је добре резултате.

Електропривреда је крајем августа покренула кампању са циљем уштеде електричне енергије. Влада је средином септембра усвојила препоруке у тој области. Да ли се и у којој мјери спроводе те препоруке и да ли сте задовољни уштедом електричне енергије у Црној Гори?

Имамо повећани број потрошача који су своју потрошњу свели на испод 500 kWh. Имамо и повећан број редовних платиша, што значи да је у одређеној мјери акција ЕПЦГ уродила плодом. Потрошња на нивоу ЦГ је повећана у односу на исти период прошле године. Штедња електричне енергије у Црној Гори, нарочито у јавном сектору, није на задовољавајућем нивоу.

Јован Касалица

ЈОВАН КАСАЛИЦА, ИЗВРШНИ РУКОВОДИЛАЦ ФЦ СНАБДИЈЕВАЊЕ

Повећан број редовних платиша

вриједности 580.297€ што је за скоро 18% више него прошле године у истом мјесецу, а наплата путем портала чини 67,04% укупне наплате електронским путем у наведеном мјесецу. Занимљиво је нагласити да смо већ са крајем новембра ове године надмашили укупан прошлогодишњи промет остварен путем портала.

Путем линка у новембру је извршено 3.699 трансакција укупне вриједности 125.937€ што је за скоро 77% више него прошле године у истом мјесецу, а наплата путем линка чини 14,55% укупне наплате електронским путем у наведеном мјесецу.

Плаћања путем мобилне апликације су стартовала 24.05.2022. године и до краја новембра је овим путем остварено 21.416 трансакција укупне вриједности 828.283€. У новембру је остварено 4.356 трансакција укупне вриједности 159.384€ што чини 18,41% укупне наплате електронским путем у наведеном мјесецу.

У следећем периоду се планира агресивнија кампања за промовисање апликације за мобилне телефоне и прелазак потрошача на електронски рачун за електричну енергију. У предходних 12 мјесеци је број корисника електронског рачуна повећан за око 20.000.

Каква је дистрибутивна (нето) потрошња електричне енергије за период јануар – новембар? Каква је била потрошња електричне енергије домаћинства за новембар мјесец у односу на исти период прошле године?

С обзиром да обрачун није завршен и да нијесу доступни подаци за новембар, у прилогу су подаци који се односе на потрошњу јануар–откобар 22, као и подаци о потрошњи за октобар прошле и текуће године (подаци су добијени из биллинг – рекапитулација по обрачуну). У наставку су основни подаци везано за потрошњу:

Дистрибутивна потрошња у периоду јануар – октобар 22 износи 2.059.703 MWh (домаћинства 1.132.772 MWh, а остала потрошња 926.931 MWh).

Укупна потрошња домаћинства у октобру 2022 је била нижа за 2,85% у односу на укупну потрошњу домаћинства из окт 2021, док је просјечна потрошња домаћинства у окт 22

била нижа за више од 5% у односу на просјечну потрошњу домаћинства из октобра 2021.

Колико је дала резултата кампања „усмјерена на промјену имена купца на бројилима која се воде на преминула лица“

Акција за превод бројила која се воде на преминула лица је први пут покренута у октобру 2021. године. Од октобра 2021. године до поновне акције у октобру 2022. године предато је близу 17.000 захтјева за промјену имена купца. Колико је акција била успјешна говори податак да је у години која је претходила првој акцији, од октобра 2020. године до октобра 2021. године, предато само близу 5780 захтјева.

Што се тиче акције која је покренута у октобру 2022. године, за сада имамо реализованих око 2700 захтјева за промјену имена купца. Обзиром да је био велики одзив у претходној акцији и да се велики број бројила том акцијом већ превео на наследнике, задовољни смо одзивом. О неким коначним резултатима можемо да говоримо тек када се заврше искључења која се спроводе за оне потрошаче који су били на јавном обавјештењу и који нијесу поднијели захтјев за промјену имена купца.

Да подсјетимо ове године је била актуелна и наградна игра „РАЧУН ПЛАТИ И НАГРАДУ УХВАТИ – ДОБРА ЕНЕРГИЈА“ за сва домаћинства.

Право учешћа у наградној игри имали су сви купци из категорије ДОМАЋИНСТВА, који су на дан 30.11.2022. године имали стање на рачуну 0 еура као и сви купци из категорије ДОМАЋИНСТВА, који дан 30.11.2022. године су имали стање 0 еура, а имају активан и сервис “Електронски рачун”.

Наградни фонд од 200 умањења од 50 еура на рачунима за електричну енергију, намијењен је за базу у којој се се нашли сви купци из категорије ДОМАЋИНСТВА, који су на дан 30.11.2022. године имали стање 0 еура, док ће се 100 умањења од 100 еура извучити из базе у којој се налазе купци из категорије ДОМАЋИНСТВА, који су на дан 30.11.2022. године буду имали стање 0 еура и активан сервис “Електронски рачун”. Опширније о добитницима из следећем броју листа Електропривреда.

Детаљ са конференције

МИЛУТИН БУКАНОВИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

Грађанима уштедјели 650 милиона

ЕПЦГ у постојећим околностима енергетске кризе остварила најбоље могуће резултате. Наша компанија неће тражити повећање цијене електричне енергије у наредној години. Енергетика историјска шанса за развој не само Електропривреде, него комплетне Црне Горе

Драгана Б. Мијушковић

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић, на недавно одржаној конференцији за медије, истакао је да одлука новог руководства, да не повећава цијену струје за домаћинства, довела до уштеде грађанима чак 653 милиона евра за 9 мјесеци, док уштеда за 18 мјесеци износи преко 873 милиона.

У периоду од 2017. године закључно са мартом 2021. године цијена електричне енергије коју су плаћали

наши потрошачи била је готово идентична цијенама на берзи. Из тих разлога била су и 2 повећања, у јануару 2018. и у јуну 2019. 6%. У 2020. години цијена за грађане је била за 30% већа од цијене електричне енергије на берзи, али није било одлуке о смањењу. У том периоду Електропривредом је управљавао менаџмент који је поставио ДПС. Од доласка новог пословодства долази до енормног раста цијене ел. енергије на берзи и велике енергетске кризе. Одлуком Одбора директора нијесу повећане цијене ел. енергије

нашим потрошачима, и на тај начин им је ЕПЦГ омогућила огромне уштеде – рекао је Ђукановић и нагласио:

– Да је првих 9 мјесеци ове године ЕПЦГ фактурисала грађанима електричну енергију по цијенама које су биле на берзи, укупна та фактура би износила 849 милиона евра, а ми смо фактурисали у том периоду укупно 196 милиона, сходно томе грађани Црне Горе су уштедјели 653,186,341 евра. Да то покажемо на пластичном примјеру. За потрошаче односно грађанина који је имао рачун од 100 евра, да смо примјењивали ову методологију тај би рачун износио 443 евра, односно за правно лице рачун за 1000 евра би износио 4200 евра. Само по основу тога на мјесечном нивоу потрошач, односно грађанин уштедио је 343 евра, односно за 9 мјесеци 3092, 23 евра. Ако саберемо 18 мјесеци, значи 9 мјесеци у прошлој години почев од 1. априла и 9 мјесеци у овој години, грађанин који је имао просјечан рачун од 100 евра уштедио је 4372 евра. За тај период од 1. априла 2021. године, ЕПЦГ је грађанима уштеђела 873,511,434,33 евра. Док заједничка уштета које су правили наша ћерка фирма ЦЕДИС и ЦГЕС износи 920,115, 275, 72 евра – нагласио је Ђукановић.

Ђукановић даље појашњава, да грађанин који је имао просјечан рачун од 100 евра, да је дошло до повећања

цијене струје због раста на берзи, тај рачун би износио више од 400 евра, а за мала предузећа више од 4.000 евра.

Предсједник Борда директора је нагласио да се претходни менаџмент ЕПЦГ држао стриктно цијена на берзи, али 2020 цијена на НУРХ берзи је била 39 ЕУР/МWh, али тадашњи менаџмент није смањивао цијену него је задржао 52 ЕУР/МWh.

– Ово је компанија чији су власници баш грађани и ми смо се трудили на овај начин да оправдамо њихово повјерење и да нити на један начин не извршимо дестабилизацију грађана, нити буџета – јасан је Ђукановић.

Он је подсетио да је ЕПЦГ прошле године уплатила 30 милиона еура у буџет Црне Горе.

– Без обзира на велику енергетску кризу ЕПЦГ ће остати стабилна компанија која ради искључиво у интересу наших грађана, а уједно ће постати и локомотива привредног развоја Црне Горе – истакао је Ђукановић и нагласио:

„Наше планове препознају врло компетентни и врло ремонирани инвеститори. Наше пословне философије су препознате у региону па и шири, та пословна философија да се производи електрична енергија тамо гдје се троши, тј соларни панели данас је доминантна пословна философија Европке уније. Такође компатабилност хидро и соларних електрана је нова развојна политика Електропривреде, такође препозната од партнера из Европе, САД-а и Јужње Кореје. Нема боље компатабилности него да се користи енергетска инфраструктура које посједују наше хидроелектране за изградњу соларних електрана, по принципу када пада киша радиће хидро, када грије сунце радиће соларне електране“.

Ђукановић је такође поручио да ЕПЦГ неће повећавати цијену струје за наредну 2023. годину.

– Овај Одбор неће донијети одлуке о повећању цијена електричне енергије – одговорио је Ђукановић на питање новинара.

ИНВЕСТИЦИОНИ ПРОЈЕКТИ У ВРИЈЕДНОСТИ ОД ПРЕКО 2 МИЛИЈАРДЕ ЕВРА

На пресу, директор Одбора директора говорио је и о инвестиционим пројектима у вриједности преко 2 милијарде

еура.

– Тиме ћемо постићи да имамо преко 3 пута више производних капацитета него данас, и мислим да је енергетика историјска шанса за развој не само Електропривреде, него комплетне Црне Горе – поручио је Ђукановић.

– Актуелни менаџмент ЕПЦГ је након 40 година први изградио нове MW електричне енергије, тј. енергије на крововима. Активно се ради на преробљивању вода језера Крупац у језеро Слано, као и поплавних вода Зете у језеро Крупац. Питање је дана када ће почети земљани радови вјетро парка Гвозд, који ће имати 70 MW инсталисане снаге – рекао је Ђукановић.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ Милутин Ђукановић поручио је да Одбор неће донијети одлуку о поскупљењу струје за 2023.

– Овај Одбор неће донијети одлуке о повећању цијена електричне енергије – саопштио је предсједник Одбора директора Милутин Ђукановић.

Одговарајући на питање новинара у вези са зарадама запослених и подизањем кредита у висини од 45 милиона еура, Ђукановић је нагласио да је

ЕПЦГ узела кредите преко 45 милиона евра, те да то нема везе са зарадама.

„То су краткорочни кредити и није добро изводити закључке о пословању ЕПЦГ након 9 мјесеци. ЕПЦГ у свом билансу има вишкове у свом I и IV кварталу, а има мањкове у II и III, који су последица чињенице да 40 година ова компанија није направила ниједан нови извор електричне енергије. Ти кредити немају никакве везе са исплатама зарада, али имају везе са плаћањем наших обавеза, јер смо увезли преко 200 милиона еура електричне енергије за 9 мјесеци – објаснио је Ђукановић.

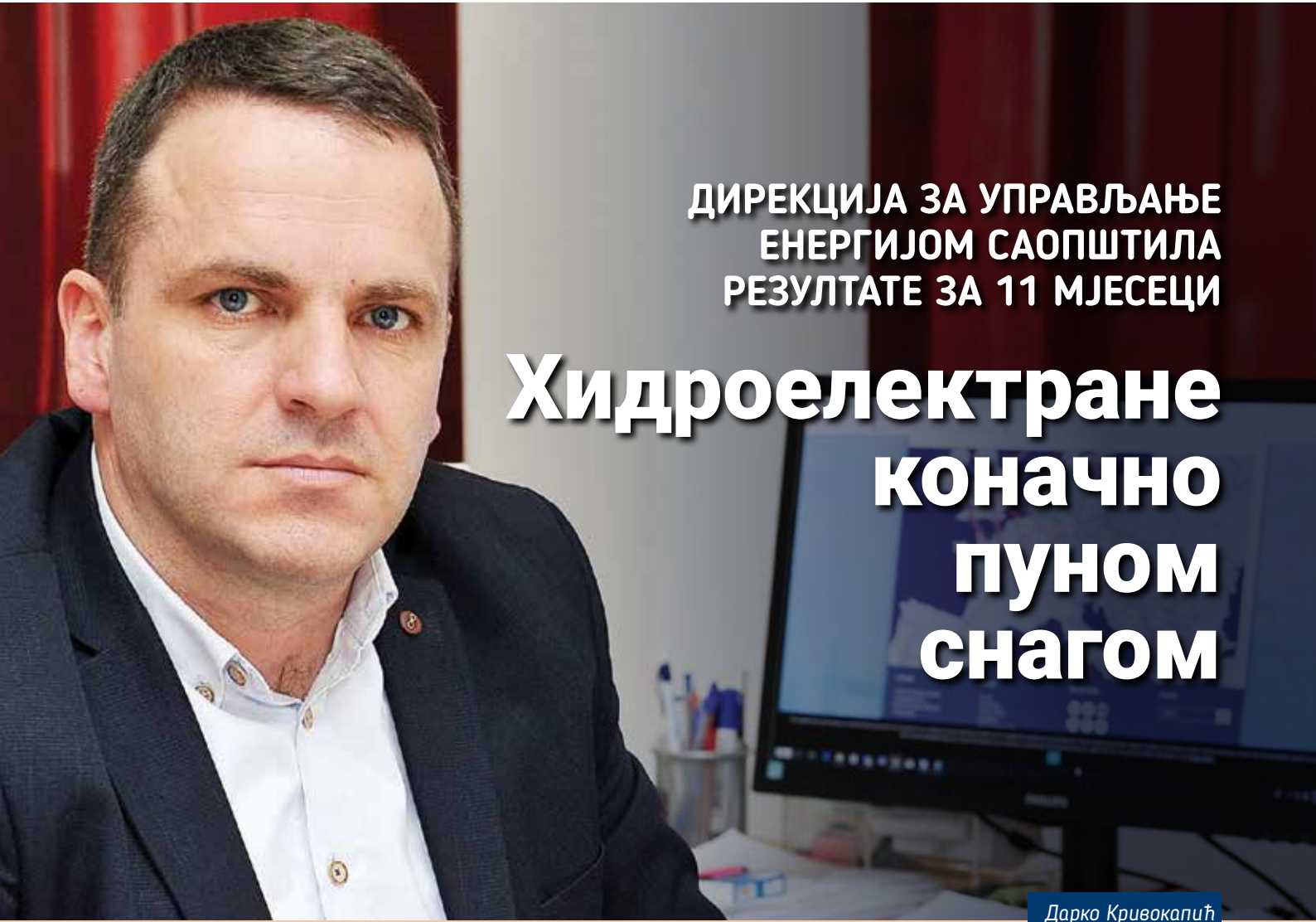
ЗА ЖЕЉЕЗУ 20 МИЛИОНА

Ђукановић је навео и да је ЕПЦГ кренула у процедуру куповине никшићке Жељезаре. Он наводи да је постигнут договор да ће дио средстава бити усмјерен ЕПЦГ да купи Жељезару. Турцима је, како каже упућена понуда од 20 милиона еура.

– Радници ће се вратити у Жељезару и фабрика ће опет бити понос Никшића – поручио је Ђукановић.

Детаљ са конференције

ДИРЕКЦИЈА ЗА УПРАВЉАЊЕ
ЕНЕРГИЈОМ САОПШТИЛА
РЕЗУЛТАТЕ ЗА 11 МЈЕСЕЦИ

Хидроелектране
коначно
пуном
снагом

Дарко Кривокапић

Током 11 мјесеци, електране у власништву ЕПЦГ су произвеле 2.254 GWh, од чега је: ТЕ Пљевља 1.289 GWh, ХЕ Перућица 517 GWh, ХЕ Пива 448 GWh. Увезли смо 708 GWh, извезли 636 GWh; остварење падавина је око 67% , док је, за само десет кишних дана у новембру, зарађено 20,5 милиона еура-неки су од података које нам је саопштио изврни руководилац Дирекције Дарко Кривокапић

Татјана Кнежевић Перишић

ХЕ “Перућица” је, до 1.децембра, произвела 516.6 GWh електричне енергије, од планираних

802 GWh, што је 64,4% остварења. ХЕ “Пива” са 447.7 GWh, од планираних 663 GWh, испунила је 67,5% од плана, док је ТЕ Пљевља произвела 1289.5 GWh, од планираних 1250 GWh и тако већ премашила план на 103,16%. Или

Производња у односу на Билансни план, дата је у табели која слиједи:

I – XI 2022.	Bilansni plan (GWh)	Ostvarenje (GWh)	%
HE Perućica	802.000	516.685	64,42
HE Piva	663.000	447.766	67,54
TE Pljevlja	1.250.000	1.289.528	103,16

Шанса државе у извозу електричне енергије

Црна Гора,са овим капацитетима, има вишак електричне енергије од 500 GWh годишње. Зашто стати на томе? Треба да градимо велике хидроелектране: ХЕ Комарницу и ХЕ Крушево, размислити о Морачи.. Затим веће соларне паркове Бриска гора и Веље брдо; након Гвозда, одмах ићи даље у тој области...а тек Брајићи, Паштовачка гора и остали локалитети, погодни за ОИЕ, сматра Кривокапић.

збирно: електране у власништву ЕПЦГ су произвеле за 11 мјесеци 2.254 GWh електричне енергије.

Разлог ниже производње електричне енергије из хидроелектрана на годишњем нивоу (34% плана), лежи у лошим хидролошким приликама током протеклих 11 мјесеци, каже Дарко Кривокапић. Додаје како су остварене падавине за посматрани период 1328 lit/m2 - и поред веома издашних септембра (222 lit/m2) и новембра (415 lit/m2). За протеклих 11 мјесеци остварене падавине су тек 67 % од просјека падавина.

ВЕЋИ УВОЗ
ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

Ниха производња и лошије стање наших акумулација, као и мањи дотоци на ријекама су имали за последицу већи увоз електричне енергије, како би се подмириле обавезе, везано за снабдијевање потрошача електричне енергије, каже Кривокапић и прецизира:

–Остварени увоз за претходни период је 708 GWh, вриједности од 208,4 Мил €; већина овог увоза настала је у периоду од маја до септембра. Током 11 мјесеци 2022. године остварен је и извоз од 638 GWh вриједности од 144.2 Мил €, што је последица веће продаје, током првог квартала, истиче.

–Издашне падавине са краја новембра, поправиле су хидролошке прилике, па због већих дотока на нашим ријекама, појачана је и производња из хидроелектрана. ХЕ Перућица је остварила мјесечну производњу за свега

10 дана, а директна последица веће производње је поправка финансијског салда, па је остварени салдо извоза и увоза за мјесец новембар + 20,5 Мил €.

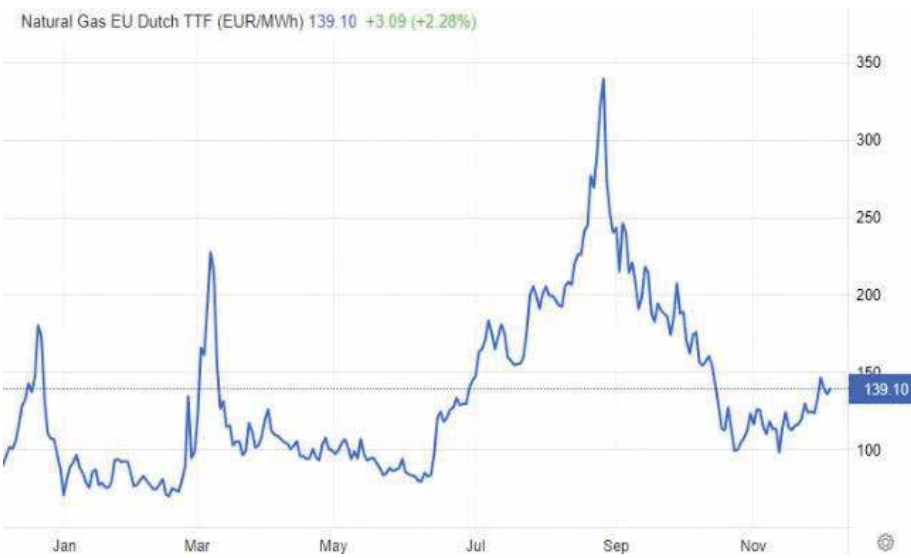
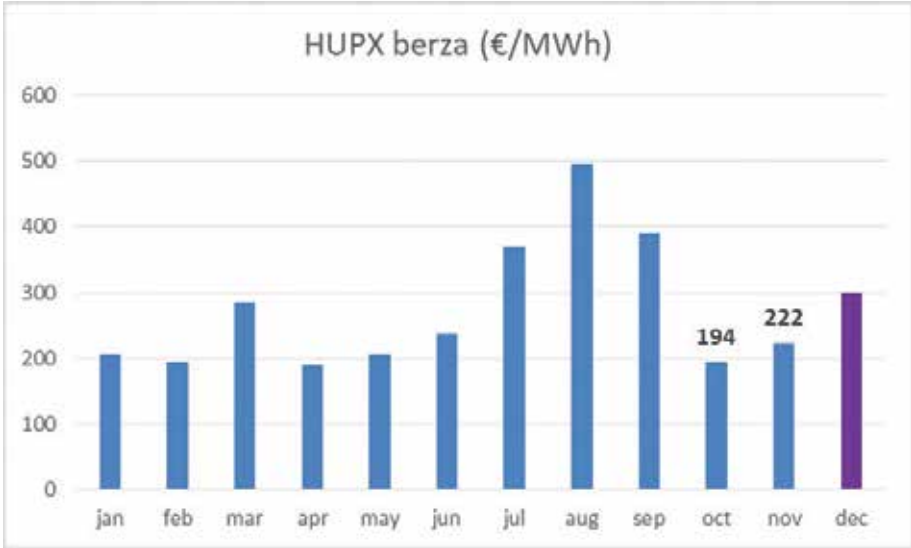
ЦИЈЕНЕ СТРУЈЕ У ДЕЦЕМБРУ
ОД 350-400 €/MWh

Током јесени цијене електричне енергије су се стабилизовале на ниво од 200 - 250 €/MWh највише због “благе” јесени (октобар, новембар) и температуре које су биле височије од просјека, па су самим тим смањене и потребе за енергентима - првенствено електричном енергијом и гасом.

Почетком децембра,према ријечи-ма Кривокапића, цијене струје су опет у порасту, због температура које су у паду - зимска сезона, већа потражња за енергентима.

–Тренутно се електрична енергија тргује 350-400 €/MWh, што нам указује да нас тек очекује нестабилни период, када је у питању целокупна ситуација око енергената. Ту мислим на више непознаница: временске прилике, производња електричне енергије и испоруке гаса током зиме 22/23.

Затечене новом стварношћу, све

Црна Гора произвела више од 130 милиона мегавата струје

За неких 40 и више година, колико постоје наше електране, произведено је чак 130.431.533 MWh сати струје. Овај сјајан податак дао нам је Новак Дендић, координатор за планирање и извјештавање у истоименом Сектору ФЦ Производња. Дендић прецизира да је ХЕ Пива, од настанка до данас, произвела 34.826.447 MWh, ХЕ Перућица 53.717.786 MWh, МНЕ 556.465 MWh, ТЕ Пљевља 41.330.835 MWh струје, што укупно даје овај импозантан број мегавата, које су црногорске електране произвеле.

изводљиви пројекти. Додатни GW, нам омогућавају да током читаве године немамо потребе за увозом, а самим тим би држава Црна Гора могла да обезбједи нижу цијену електричне енергије својим потрошачима, а постали би вјероватно и привлачна инвестициона дестинација.

АКУМУЛАЦИЈЕ ИЗНАД ПЛАНА

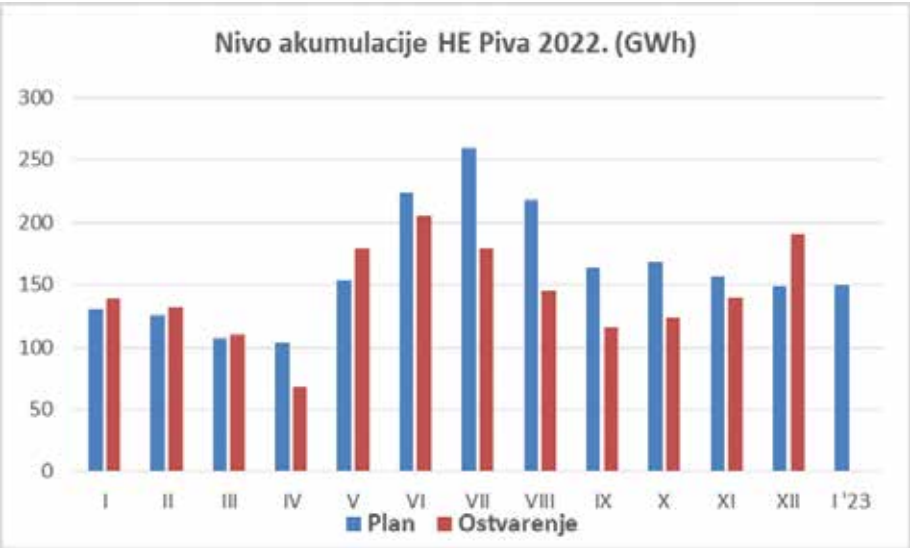
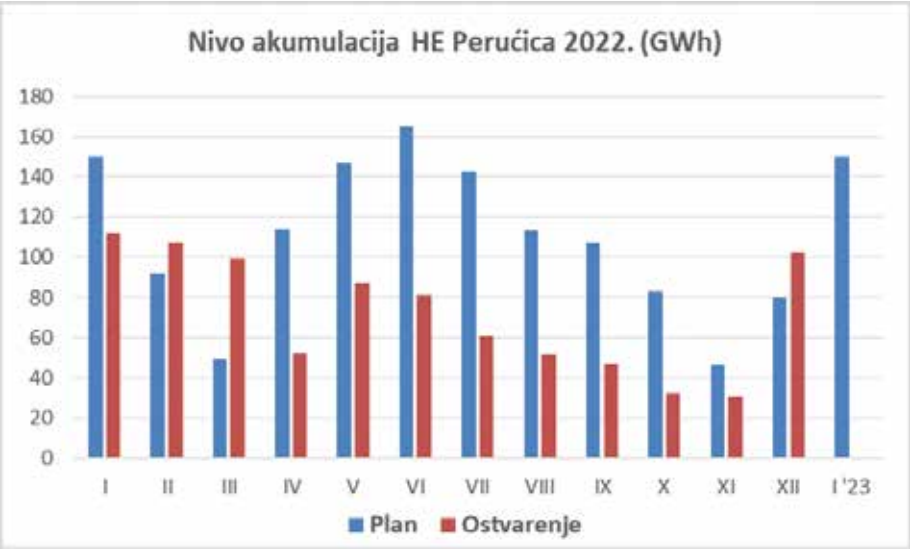
Кишни талас, од средине новембра 2022. године, је поправио нивое наши акумулација. Тренутна ситуација (05.12.2022.) је да су акумулације ХЕ Перућица изнад плана за 6,6GWh, док је акумулација ХЕ Пива 40,3GWh изнад плана из Електроенергетског биланса. Преглед кретања акумулација на први дан у мјесецу дат је на графицима који слиједе, упоредно са планом за 2022. годину.

земље у Европи су, морам рећи, на неки начин постале свјесне крхкости енергетског система и шта значи енергетска независност, али и колико је важна међусобна сарадња. Сада покушавају, кроз убрзано улагање у енергетску инфраструктуру, да смање негативне утицаје на сопствене економије. Улаже се у соларне и вјетро паркове, јер се ови пројекти могу реализовати у најкраћем року, али тешко да сва та улагања могу да у потпуности покрију потенцијалне недостајуће количине енергената – нарочито гаса, обзиром да се у централној Европи гас користи за гријање, а ТЕ топлане је тешко замијенити за кратко вријеме.

ЦРНА ГОРА ТРЕБА ГРАДИТИ ОБЈЕКТЕ ИЗ ОИЕ

Црна Гора, ако гледамо укупну производњу и потрошњу, има вишак електричне енергије од 500 GWh годишње. Овђе улази производња ЕПЦГ од око 3000 GWh и производња ОИЕ од 500 GWh, док је потрошња на нивоу од око 3000 GWh годишње. Морамо имати на уму да се ови бројеви односе на просјечне хидролошке прилике, а то значи да када имамо дефицит падавина имамо и мање електричне енергије на располагању – примјер је 2022. година, каже Дарко Кривокапић, истичући да Црна Гора треба да искористи све своје енергетске потенцијале, првенствено хидро потенцијал, а затим потенцијал сунца и вјетра. Црна Гора, тј. ЕПЦГ, треба да гради велике хидроелектране: ХЕ Комарницу и ХЕ Крушево, а треба размислити и о потенцијалу ријеке Мораче. Такође треба диверзификовати производњу, кроз изградњу већих соларних паркова Бри-

ска гора и Веље брдо, бар по 50 MW. У току је изградња вјетропарка Гвозд, а сматрам да одмах треба разматрати о додатним MW у тој области, ако има могућности за прикључење. Разматрају се и друге локације, Брајићи, Паштовачка гора, што због прикључне инфраструктуре не би требало да буду тешко

ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОЈ ПОТРОШЊИ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ Повећање у свим категоријама

Према прелиминарним подацима, укупна остварена нето потрошња ел. енергије у Црној Гори за обрачунски период НОВЕМБАР 2022. године износи 212.363.225 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 13,8 %, а у односу на планиране количине више за 5,7 %. Раздвојено, по категоријама потрошње, добијамо следеће вриједности: -За категорију потрошње „Директни купци“, нето потрошња за НОВЕМБАР 2022. године износи 21.149.298 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 814,5 %, а у односу на планиране количине више за 114 %. -За категорију потрошње „Купци на 35кВ и 10кВ“– средњи напон, нето потрошња за НОВЕМБАР 2022. године износи 36.058.532 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 2,5%, а у односу на планиране количине више за 2,2%. -За категорију потрошње „Домаћинства“, нето потрошња за НОВЕМБАР 2022. године износи

107.230.034 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 4,7 %, а у односу на планиране количине мање за 2,3%. -За категорију потрошње „Остала потрошња“, нето потрошња за НОВЕМБАР 2022. године износи 47.925.362 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 2,8%, а у односу на планиране количине више за 4,3%. Укупна остварена (нето) потрошња ел. енергије у Црној Гори за период ЈАНУАР–НОВЕМБАР 2022. године износи 2.371.113.194 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 8,9%, а у односу на планиране количине више за 2,5 %. Ако бисмо сагледали горепоменути потрошњу ел. енергије по основним категоријама потрошње добијамо следеће вриједности: -За категорију потрошње „Директни купци“, нето потрошња за период ЈАНУАР–НОВЕМБАР 2022. године износи 116.610.141 kWx, што је у односу на остварење

потрошње за исти период претходне године више за 243,1 %, а у односу на планиране количине више за 4,9 %. -За категорију потрошње „Купци на 35кВ и 10кВ“ – средњи напон нето потрошња за период ЈАНУАР–НОВЕМБАР 2022. године износи 455.240.275 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 7 %, а у односу на планиране количине више за 3,5 %. -За категорију потрошње „Домаћинства“, нето потрошња за период ЈАНУАР–НОВЕМБАР 2022. године износи 1.240.539.932 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 3,3 %, а у односу на планиране количине више за 0,2 %. -За категорију потрошње „Остала потрошња“, нето потрошња за период ЈАНУАР–НОВЕМБАР 2022. године износи 558.722.846 kWx, што је у односу на остварење потрошње за исти период претходне године више за 8,1 %, а у односу на планиране количине више за 6,4%.

NOVEMBAR 2022 (u kWh)					
KATEGORIJA POTROŠNJE	Ostvarenje za XI 2022.	Plan za XI 2022	Ostvarenje za XI 2021	% Ostv./plan XI 2022	% XI 2022/ XI 2021
DIREKтни KUPCI	21.149.298	9.881.000	2.312.727	114,0%	814,5%
KUPCI NA 35kV I 10kV	36.058.532	35.286.388	35.171.647	2,2%	2,5%
DOMAĆINSTVA	107.230.034	109.803.632	102.379.427	-2,3%	4,7%
OST. POTROŠNJA	47.925.362	45.965.543	46.634.574	4,3%	2,8%
UKUPNO	212.363.225	200.936.562	186.606.362	5,7%	13,8%

JANUAR – NOVEMBAR 2022 (u kWh)					
KATEGORIJA POTROŠNJE	Ostvarenje I-XI 2022.	Plan I-XI 2022.	Ostvarenje I-XI 2021.	% Ostv./plan I-XI 2022.	% Ostvarenje 2022/2021
DIREKтни KUPCI	116.610.141	111.125.800	33.987.757	4,9%	243,1%
KUPCI NA 35kV I 10kV	455.240.275	440.055.735	425.430.452	3,5%	7,0%
DOMAĆINSTVA	1.240.539.932	1.237.632.145	1.201.139.277	0,2%	3,3%
OST. POTROŠNJA	558.722.846	525.193.800	516.700.815	6,4%	8,1%
UKUPNO	2371113194	2314007480	2177258301	2,5%	8,9%

Детаљ са отварања

ОТВОРЕНА НОВА ПОСЛОВНИЦА НА ЖАБЉАКУ

Унапријеђен квалитет услуга

Марија Вукотић

Електропривреда Црне Горе отворила је нову, савремену пословницу на Жабљаку. Грађани ће имати прилику да у модерном и приступачном објекту, на атрактивној локацији, у центру града, поред плаћања рачуна, добију све неопходне информације.

Поводом отварања пословнице, која се налази у улици Божицара Жугића 10, извршни директор ЕПЦГ Никола Ровчанин истакао је да Функционална јединица Снабдијевање наставља са ширењем инфраструктуре широм Црне Горе.

„Данас, на задовољство грађана Жабљака, отварамо нови објект који ће многоме олакшати функционисање и комуникацију између потрошача и ЕПЦГ, имајући у виду да ће, у овом модерном и пријатном објекту, потрошачи

имати прилику да поред плаћања рачуна, добију све неопходне информације, истакао је Ровчанин.

Један савремено сређен објект припремамо и у Пљевљима. Желимо да све наше објекте ФЦ Снабдијевања прилагодимо самом реномеу и имиџу ЕПЦГ и потребама грађана“, навео је Ровчанин. Оно што посебно радује што ће квалитет наших услуга бити подигнут на један већи ниво, а пријатан амбијент биће и већа мотивација за рад запослених у овој ОЈ.

Директор регионалног центра Никшић Маринко Копривица, истакао да се отварањем нове пословнице унапређује пословање и повећање задовољства корисника услуга, њих око 7000 хиљада. Копривица каже да су Жабљачани добре платилише.

– Наплата је у односу на фактуру преко 100 %, али има и заосталих

дугова. И ту је у последњем периоду направљен искорак тако да ће и ти проблеми бити врло брзо ријешени – каже он.

У новом простору пословнице на Жабљаку, као и у осталим јединицама локалног Снабдијевања које ЕПЦГ има у Црној Гори, потрошачи могу да плате рачуне за утршену електричну енергију без провизије, да потпишу споразум о динамици измирења дуга, Уговор о снабдијевању, да поднесу приговор, промијене име купца (власника бројила), као и да добију све информације о сервисима ЕПЦГ – примање рачуна електронским путем, примање нотификације о висини рачуна путем СМС-а, плаћање рачуна путем веб портал ЕПЦГ без провизије и сл, додаје Копривица.

Шефица ОЈ Жабљак, Бранка Павловић каже да су радови изванредно изведени, те да су створени добри услови за рад у наредном периоду, како запослених тако и самих потрошача. Павловић каже, да од око 7000 хиљада потрошача, њих бар 1500 мјесечно долази у пословницу, што због плаћања, комуникације, рекламације и слично.

Оператерка за односе са купцима ОЈ Жабљак Славица Шипчић каже како су потрошачи веома задовољни акцијом “Подјелимо терет”, сматрајући да доноси добре резултате, не само њима, већ и компанији, те да с њом треба наставити. Са тим је и сагласан њен колега Мирое Дакић истичући да су потрошачи на Жабљаку добре платилише и да ће отварањем ове пословнице бити знатно унапријеђен начин пословања.

Са овом пословницом ЕПЦГ наставља са развојним програмима, а према ријечима Ивана Ђуришића, референта за логистику из Корисничког центра, до краја године нас очекује још пројеката. Наиме у плану је отварање пословнице ОЈ Снабдијевање Пљевља, гдје су радови при крају. Ђуришић каже да су на Жабљаку и у Пљевљима плаћали закуп,

– Ова инвестиција ЕПЦГ, везана за куповину пословних простора ће се вишеструко исплатити, повећавајући и вриједност имовине наше компаније – додаје Ђуришић.

Пословницу ОЈ Жабљак, сходно уговору о пословно – техничкој сарадњи изводила је грађевинска група Рудника угља Пљевља.

Нова пословница на Жабљаку

Марија Вукотић

У Подгорици је у оквиру Интеррег пројекта, а кроз програм SME BE SMART одржан састанак представника ЕПЦГ са привредницима из Италије, Албаније и Црне Горе. Циљ окупљања био је пословно умрежавање и представљање потенцијала црногорске привреде институцијама и компанијама из Италије (регија Пуља) и Албаније, са посебним фокусом на плаву и зелену економију. На састанку је било ријечи о моделима успостављања сарадње, а одржана је презентација Обновљиви извори енергије као приоритет развоја наше компаније.

ЕПЦГ је представила своје развојне планове, с посебним освртом на пројекат „Солари 3000+ и 500+“, наглашавајући да је тиме покренут велики инвестициони циклус, чиме је отворена могућност за сарадњу са компанијама на пољу обновљивих извора енергије, нарочито у области соларне енергетике.

Иван Мрваљевић, Извршни руководилац Дирекције за развој и инвестиције казао је да је диверсификација производње електричне енергије из ОИЕ приоритет развоја Електропривреде Црне Горе, узимајући у обзир спровођење праведне енергетске транзиције, као и усклађивање са енергетским и климатским политикама ЕУ. Са пројектом „Солари 3000+ и 500+“ предвиђена је уградња 3000 соларних панела на крововима стамбених објеката и 500 соларних система на објектима у власништву правних лица, подсјећа Мрваљевић.

На састанку је, између осталог, било ријечи и о пројекту Солари 10000+, а овај пројекат предвиђа инсталацију 10000 соларних система. Овај пројекат је кандидован на ССП листи за финансирање из европских фондова.

Мрваљевић је говорио и о градњи соларних електрана, између осталих Брана Слано, Вртац и Слано – плутајући солар за који је, како је казао, више међународних компанија показало интересовање. Говорило се и о реконструкцији и модернизацији ХЕ Пива, ХЕ Перуница и изградњи нових хидро и вјетро електрана.

Мрваљевић подсјећа да је ЕПЦГ постала Силвер мембер чланица Међународне асоцијације за хидроенергетику као национална енергетска компанија у категорији до 2,000MW инсталисаног

Детаљ са скупа

РАЗВОЈ ЗЕЛЕНЕ ЕКОНОМИЈЕ ПРИОРИТЕТ

ЕПЦГ планира значајне инвестиције у ОИЕ

хидроенергетског капацитета у свом портфолију.

Састанку су присуствовали: Блдер Зере (Албанија) Марко Ђинђиновић (Црна Гора) Марко Бошковић (Црна Гора), Марко Зупо (Италија)

Данило Кљајевић (Црна Гора) Милица Гарчевић (Црна Гора – Италија) представници Електропривреде Иван Мрваљевић, Рајко Шебек, Амела Бећковић, Милош Дедовић и члан Борда директора ЕПЦГ Тахир Ђонбаљај.

Митар Вучковић

Крај године згодна је прилика да се сумирају резултати и најаве активности за наредни период. У том смислу, разговарали смо са предсједником репрезентативног синдиката у ЕПЦГ Рајком Голубовићем.

Голубовић је, каже, задовољан тренутним статусом запослених, као и односом пословодства према синдикату. Од израде нових аката о организацији и систематизацији не очекује велике промјене, али ће се у СОЗ-у, како је навео, потрудити да нови правилници ни на који начин не угрозе статус радника. Истиче да је пословодство обавијестило синдикалну организацију на чијем је челу да Влада Црне Горе, као већински власник ЕПЦГ, има намјеру да купи имовину Жељезаре Никшић, али да тај процес неће негативно утицати на положај запослених у нашој компанији.

Предсједник репрезентативне синдикалне организације у ЕПЦГ поручио је свим запосленим да је важно да, као и до сада, буду професионални и одговорни према Компанији како би СОЗ могао од Послодавца да тражи све што је потребно за додатно побољшање њиховог стандарда.

С обзиром на то да смо на крају године, како сте задовољни 2022. са становишта запослених – њиховим положајем и статусом?

Сматрам да је Синдикална организација запослених као и претходних година дала велики допринос у побољшању статуса запослених у нашој компанији. Од јануара текуће године примјењује се обрачунска вриједност коефицијента у бруто износу од 193,40 еура која је до тада износила 172,00 еура. Такође, унијели смо и одређене измјене у Колективни уговор, а све у корист запослених. И ове године смо чланице нашег Синдиката даривали за 8. март и показали знак поштовања према свим нашим колегицима.

Током љетње сезоне успјели смо поново да обезбиједимо могућност плаћања љетовања на рате, што је вјерујем нашим запосленима у личној мјери олакшало одлазак на море са породицама. Оно на шта смо посебно поносни је беспрекорна организација Спортских сусрета запосле-

RAJKO GOLUBOVIĆ, ПРЕДСЈЕДНИК СИНДИКАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗАПОСЛЕНИХ (СОЗ) ЕПЦГ

Дајемо све од себе да максимално заштитимо интересе радника

„Задовољан сам што послодавац максимално уважава синдикат и што о свим важним процесима комуницирамо и што су наши представници укључени, а све у циљу да запослени у ЕПЦГ буду задовољни условима рада и стандардом“

Рајко Голубовић

них. Чак, око 250 учесника смо имали на овогодишњим Сусретима радника, који су протекли у одличној атмосфери, фер борби на спортским теренима и незаборавном дружењу. Уочи празника, традиционално, подијелићемо пакетиће дјеци наших чланова. Као и увијек, сваку годину испратимо и сумирамо резултате на новогодишњој забави. Тако ћемо крајем децембра организовати ново дружење, а то ће бити лијепа прилика да обиљежимо и одлазак у пензију једног броја наших чланова.

Сматрам да све активности које смо реализовали јасно говоре о нашој посвећености да запослени буду задовољни својим статусом у ЕПЦГ.

Када сумирам све што смо урадили морам рећи да сам задовољан. Истакао бих и добру сарадњу коју имамо са менаџментом ЕПЦГ. За сада смо све дилеме у вези са статусом запослених рјешавали договором и увијек у корист радника. Очекујем да се та добра пракса настави и да заједнички Синдикат и најодговорнији људи у компанији раде на додатном побољшању услова рада и статуса запослених, без чијег преданог односа и професионалног залагања ЕПЦГ не би била једна од најуспјешнијих, ако не и најуспјешнија фирма у Црној Гори.

У најави је израда нових аката о организацији и систематизацији ЕПЦГ, каква су очекивања репрезентативне синдикалне организације од тог процеса?

Ми у СОЗ-у трудимо се да поштујемо оно што је надлежност синдиката једне компаније и држимо се нашег дијела одговорности, а то је брига о запосленима. Јако је важно што смо постигли договор да представник синдиката буде присутан и да прати израду нових аката. То је још једна потврда одличног односа са менаџментом и посвећености да синдикат буде укључен у све процесе, онолико колико је наша надлежност. Наша је обавеза, као представника радника, да водимо рачуна да донешење нових аката не утиче негативно на статус запослених. Не очекујемо никакве велике промјене, јер није први пут да се раде акти о организацији и систематизацији. Пре-

дузели смо одговарајуће кораке и од послодавца смо информисани да нови акти неће на било који начин угрозити статус радника. Оно што је значајно да не буде смањења броја радника, као и да не дође до умањења коефицијената.

Какав је став СОЗ-а поводом аранжмана ЕПЦГ са Жељезаром Никшић?

Свима је добро познато да посао синдиката није да се мијеша у пословну политику компаније, али свакако јесте наша одговорност да се интересујемо за све одлуке које потенцијално могу утицати на статус запослених. Због тога смо, одмах по сазнању за аранжман у вези са Жељезаром и намјером ЕПЦГ, иницирали састанак са пословодством фирме. Обавијештени смо да на основу одлуке Владе ЦГ, која је власник ЕПЦГ, постоји намјера о куповини имовине Жељезаре Никшић те да тај процес неће негативно утицати на положај наших запослених. Мени је та информација била јако значајна. Ми не можемо да утичемо на одлуку Владе Црне Горе, али настојимо да будемо у току са свим те да водимо рачуна о ономе што је интерес свих запослених у ЕПЦГ, а то је да било шта да се дешава и на пословном плану не утиче лоше на положај радника.

Задовољан сам што послодавац максимално уважава синдикат и што о свим важним процесима комуницирамо и што су наши представници укључени, а све у циљу да запослени у ЕПЦГ буду задовољни условима рада и стандардом.

У којој мјери се запослени обраћају синдикату и на што се ти захтјеви највише односе?

Запослени нам се, готово, свакодневно обраћају са разним захтјевима. Сваки захтјев одговорно размотримо, а одлуку доноси Извршни одбор СОЗ-а. И у овој години смо имали један број захтјева који су се односили на додјелу помоћи за лијечење тешких обољења и СОЗ увијек излази у сусрет у мјери која је могућа и реална. Сваки упит и сваки захтјев који долази од запослених доживљавамо јако озбиљно и сваком посветимо максималну пажњу. Али, морам рећи да имамо и одређени број неоснованих захтјева, на које из потпуно оправданих разлога и са јасним

аргументима не можемо одговорити на начин како се то од нас очекује, али заиста се увијек трудимо да свим нашим члановима дамо права појашњења.

Да ли сте задовољни износом средстава које Компанија издваја за синдикат и да ли је тај износ довољан за реализацију планираних синдикалних активности на годишњем нивоу?

Износ средстава које Компанија издваја је средином ове године повећан, што нам омогућава да ипак мало лакше организујемо све потребне активности у току године. У одговору на неко од претходних питања навео сам само неке, најважније активности, тако да је јасно да средства која добијамо нијесу довољна да покријемо трошкове свих активности које нашим члановима организујемо. Ове године смо, поред традиционалних активности које имамо сваке године, у сарадњи са представницима компаније први пут организовали и такмичење у риболову. Част нам је што смо угостили све екипе из Црне Горе, а намјера нам је да ово такмичење проширимо и да на наша језера доведемо екипе из региона.

На крају како би гласила Ваша порука радницима и члановима Синдикалне организације запослених ЕПЦГ?

Прије свега свим запосленима желим да честитам наступајуће празнике. Оно што је најважније, да здравље добро служи и да се у породичној атмосфери одморе од радних обавеза, а онда, поново заједно и тимски, професионалним односом према послу дамо нови снажан допринос јачању ЕПЦГ.

Моја порука је и да морамо бити одговорни према компанији како би СОЗ могао од Послодавца да тражи све што је потребно за побољшање стандарда запослених.

Да би могли да упутимо и оправдамо одређене захтјеве, морамо и да допринесемо, а сигуран сам да ћемо то и урадити, као и увијек до сада. Синдикална организација запослених ће и у наредном периоду дати све од себе и максимално посвећено бринути о интересима радника наше ЕПЦГ, прије свега ја као први међу једнакима, а затим и сви повјереници.

Са сједнице Одбора директора

ОДЛУКА ОДБОРА ДИРЕКТОРА ЕПЦГ

Креће пројекат СОЛАРИ 5000+

Пројекат СОЛАРИ 3000+ и 500+, који је означио почетак енергетске транзиције у Црној Гори и једну од најзначајнијих инвестиција у енергетском сектору у последњих 40 година, изазвао је велико интересовање чему најбоље свједочи преко 14.000 потрошача који су се пријавили за уградњу фотонапонских система на крововима својих објеката. Да би свим заинтересованим потрошачима изашли у сусрет, средином децембра биће расписан јавни позив за пројекат СОЛАРИ 5000+ (70 MW), намијењен како домаћинствима и правним лицима, тако и стамбеним заједницама – власницима стамбених јединица мањих стамбених зграда (до четири спрата). Предвиђено је да се реализацијом овог пројекта уграде фотонапонски системи укупне снаге 70 MW. Вриједност пројекта износи 70 милиона еура, а Електропривреда Црне Горе ће обезбједити субвенцију од 20 одсто за све потрошаче који задовоље услове прописане јавним позивом и квалификују се за уградњу фотонапонског система.

У времену који карактерише енер-

гетска криза на глобалном нивоу, могућност самосталне производње електричне енергије за сопствене потребе, представља најбољи гарант сигурног и поузданог снабдијевања. Уградњом фотонапонских система, домаћинства и привредни субјекти поред улоге потрошача и купца, добијају и улогу произвођача и продавца. Коришћење могућности које нуде обновљиви извори енергије довели су и до усвајања новог израза ПРОСУМЕР/произвођач-купац, а који означава крајњег купца електричне енергије који има право да изгради производни објекат и производи електричну енергију за сопствене потребе а да вишак електричне енергије прода, односно испоручи у дистрибутивни систем.

Електропривреда Црне Горе од почетка пројекта урадила је све да поједностави процес пријаве и уградње система, па је чак иницирала и измјену Закона о планирању простора и изградњи објеката, која је омогућила да се убрза динамика а потрошачи једноставно и брзо уграде опрему. Измјена Закона подразумијева да потрошачи приликом уградње систе-

ма до 30 KW нису у обавези да подносе захтјев за урбанистичко-техничке услове чиме је значајно олакшана комплетна процедура у дијелу прибављања неопходне документације. Такође, компанија ЕПЦГ Солар Градња запослила је и обучила тимове који су на услузи потрошачима да ефикасно, једноставно и брзо дођу до фазе да сами производе електричну енергију.

Након расписивања јавног позива, потрошачи ће моћи електронски да се пријаве за пројекат, на нашем сајту www.epcg.com, али и позивањем Цалл центра ЕПЦГ Солар Градње на бројеве телефона: 069/066-698 и 069/066-703. Право првенства уградње фотонапонских система имаће потрошачи који се први пријаве, уколико уједно испуњавају и све неопходне услове који ће бити дефинисани јавним позивом.

Подсјећамо да је Црна Гора земља са великим бројем сунчаних дана и веома погодна за развој соларних система за производњу електричне енергије. О томе најбоље свједочи податак да је интензитет сунчеве радијације у нашој земљи међу највећима у Европи.

ЕПЦГ оснива фирму “Жељезара Солар Никшић”

Припремио: Миодраг Вуковић

Електропривреда ће 15. фебруара постати стопроцентни власник имовине никшићке Жељезаре, саопштио је предсједник Одбора директора Електропривреде Милутин Ђукановић.

Детаљи куповине прецизирани су на састанку у Влади Црне Горе, којем су присуствовали премијер, представници турске компаније Тосчелик, Електропривреде и предсједник општине Никшић.

“Рок прве трнасакије у износу од 15 милиона еура биће до 15. јануара и тог дана ЕПЦГ ће постати власник те имовине. Други дио од пет милиона еура биће исплаћен до 15. фебруар. Дакле, 15. јануара постајемо власници са одређеном забиљежбом и значи можемо нормално да радимо и функционишемо 15. фебруара кад се исплати још пет милиона постајемо стопроцентни

власници”, казао је Ђукановић новинарима.

Предсједник борда директора Електропривреде Милутин Ђукановић казао је и да ће ЕПЦГ формирати своје предузеће, ћерку фирму, која ће се звати “Жељезара Солар Никшић”. Та фирма ће, по ријечима Ђукановића, стартовати, тј. почети да управља имовином

Жељезаре већ 15. јануара. Он је навео да се та компанија неће бавити са производњом челика, већ неким другим дјелатностима, истичући у први план соларну индустрију.

Епилогом преговора задовољни су и радници Жељезаре.

“Овом приликом бих на крају желио да се захвалим и господи из Тосјали холдинга који су ипак на крају, када сам их ја прије неки дан прозвао, да су господа или нијесу ипак су нам показали да имају гопсодске манире и да су одлучили да ову фабрику, која је историја црне Горе, ипак не затворе и да дозволе да се врати у државно власништво, што је по нама једино исправно”, казао је представник радника Жељезаре Иван Вујовић.

Премијер у техничком мандату Дритан Абазовић је рекао да је поносан на све сараднике који су учествовали у том напорном и дугом процесу, који ће се на крају вишеструко исплатити – колегама министрима, руководству ЕПЦГ и Општине Никшић.

“Хвала и турској компанији Тосјали на фер односу током преговора”, поручио је Абазовић.

ЕПЦГ на регионалној енергетској конференцији Западног Балкана

Предсједник Одбора директора и извршни директор ЕПЦГ са сарадницима, на позив амбасадора Краљевине Норвешке у Београду и Сарајеву, учествовали су на регионалној енергетској конференцији Западног Балкана под називом “Могућности улагања у обновљиве изворе енергије на Западном Балкану”.

Конференција је, у сарадњи амбасаде Краљевине Норвешке са Нордијском пословном алијансом, Пословном асоцијацијом Норвешка-БиХ и Норвешким партнерима за сарадњу у области енергетике организована у четвртак 17. новембра у Палати Србије, а на њој су узели учешћа и лидери држава Западног Балкана, као и специјални изасланик норвешког премијера за енергетику. Са конференције је поручено да је обезбјеђивање сигурних извора енергије један од заједничких изазова држава региона.

Заједничка порука учесника је да је наш регион отворен за искуство скандинавских земаља у изградњи енергетских објеката. Са друге стране, Норвешка, као земља која 90% својих

потреба за енергијом задовољава из ОИЕ спремна је да помогне земљама нашег региона и да са њима подијели своја искуства, један је од закључака са ове конференције.

Премијер посјетио ЕПЦГ

Предсједник Владе Црне Горе, др Дритан Абазовић, састао се у Никшићу, у сједишту ЕПЦГ, са представницима управе наше компаније, предсједником Одбора директора, Милутином Ђукановићем, извршним директором, Николом Ровчанином и осталим члановима Одбора директора и менаџмента.

Премијер Абазовић истакао је значај који ЕПЦГ има за свеукупни развој Црне Горе, наглашавајући спремност

Владе да подржи све пројекте у области енергетике, јер је електрична енергија производ који је веома тражен и има своју будућност.

„У Црној Гори се, током актуелне енергетске кризе на глобалном нивоу, није повећавала цијена електричне енергије, што нас чини једном од ријетких европских држава које нијесу прибјежавале пребацивању терета кризе на домаћинства и привреду. Сви

заједно мислимо на грађане и ту смо због њих”, истакао је Абазовић.

Премијер Абазовић је честитао руководству ЕПЦГ на респектабилним резултатима постигнутим у изузетно тешким глобалним околностима када је енергетска криза у фокусу свјетске јавности.

Предсједник Одбора директора ЕПЦГ, Милутин Ђукановић, потенцирао је чињеницу према којој је Компанија заштитила грађане и привреду тиме што је електричну енергију продавала по цијени од 50 ЕУР/МВт, чак и у периодима када је куповна цијена на берзи прелазила цифру од 800 ЕУР/МВт, чиме су грађани, само за првих девет мјесеци текуће године, уштедјели 650 милиона ЕУР.

Извршни директор ЕПЦГ, Никола Ровчанин, представио је резултате рада у минулом периоду, акцентујући рекордне резултате и развојне пројекте.

На састанку су главни финансијски директор (Миро Врачар) и извршни руководиоци ФЦ Производња (Бојан Ђордан) и Дирекције за развој и инвестиције (Иван Мрваљевић) представили преглед енергетско-финансијске ситуације у земљи, односно инвестиционих пројеката ЕПЦГ, а менаџер пројекта „Солари 3000+ и 500+“ (Жељко Пекић) упознао је премијера са оствареним резултатима.

ЕПЦГ представила развојне пројекте америчким привредницима

У Подгорици је, у склопу трговинске мисије САД, одржан састанак највећих црногорских привредних субјеката са представницима реномираних америчких компанија.

Амбасада Сједињених Америчких Држава, заједно с Министарством трговине САД, домаћин је америчке трговинске мисије информацијско-комуникацијских технологија (ИКТ) и чисте технологије у Црној Гори 3. и 4. новембра 2022. Мисију предводи замјеник помоћника министра трговине САД за Европу и Евроазију (Давид Де Фалцо).

Електропривреду Црне Горе су, на данашњем састанку, представљали предсједник Одбора директора (Милутин Ђукановић), извршни директор (Никола Ровчанин), извршни руководилац ФЦ Производња (Бојан Ђордан) и из-

вршни руководилац Дирекције за развој и инвестиције (Иван Мрваљевић).

На састанку је било ријечи о моделима успостављања сарадње, која би укључивала како могућност да америчке компаније инвестирају у Црну Гору, тако и прилику да црногорске компаније, усвајајући know-how, развијају свој потенцијал.

ЕПЦГ је представила своје развојне планове, с посебним освртом на пројекат „Солари 3000+ и 500+“, наглашавајући да је тиме покренут велики ин-

вестициони циклус, чиме је отворена могућност за сарадњу са америчким компанијама на пољу обновљивих извора енергије, нарочито у области соларне енергетике.

Трговинска мисија ИКТ и чисте технологије је прва трговинска мисија америчке владе у региону у посљедњих 20 година и прва у Црној Гори. Мисија је фокусирана на два стратешки важна сектора за Црну Гору, ИКТ и чисте технологије, а делегацију чине представници 22 америчке компаније.

Ова трговинска мисија, која је директан резултат америчко-црногорског економског дијалога, покренутог у септембру 2021. године, послужиле као кључни корак у даљем развоју билатералне трговине и економске сарадње двију земаља.

Електропривреда Црне Горе
АД Никшић

У Пљевљима потписан уговор о топлификацији вриједан 2,5 милиона еура

Представници Електропривреде Црне Горе и Конзорцијума који чине Рото-Терм ДОО Пљевља и Сунергу Теџх ДОО Београд потписали су уговор о топлификацији Пљеваља, чија је вриједност 2,5 милиона еура.

Уговор су, у Термоелетрани (ТЕ) Пљевља, потписали извршни директор ЕПЦГ АД Никшић Никола Ровчанин и директор Рото-Терм ДОО Пљевља Нино Беговић.

Овим документом предвиђено је да Конзорцијум изврши све послове у вези са израдом Главног пројекта и остале техничке документације целокупног примарног топловода од ТЕ „Пљевља“ до града по фазама и изградње И фазе примарног топловода у дужини од цца 2.3 километара.

Извршни директор ЕПЦГ АД Никшић, Никола Ровчанин, истакао је да данас свједочимо историјском тренутку, јер се ради о пројекту који се чекао 40 година.

„Сад потписујемо уговор који се односи на топлификацију Пљеваља. Топлифика-

Са потписивања уговора

цију, коју су грађани чекали толико деценија. Топлификацију, услед чијег је недостатка вјероватно трпјела и привреда, а велики број грађана се одселио. Надам се да ћемо већ 2024. године по-

стојећу градску инфраструктуру имати прикључену на топловод ТЕ Пљевља као извор и да ће Општина Пљевља ширити секундарну мрежу у годинама пред нама“, рекао је Ровчанин.

Мрваљевић на бизнис ручку Америчке привредне коморе

Трговинска мисија Сједињених Америчких Држава (САД), која окупља 22 америчке компаније из ИЦТ и индустрије чистих технологија, прва је тог типа у Црној Гори, а толико представника је показатељ црногорског комерцијалног потенцијала, сматра америчка амбасадорка Џуди Рајзинг Рајнке.

„Трговинска мисија послужиле као корак у даљем развоју билатералне трговинске и економске сарадње САД и Црне Горе, што је један од главних приоритета Амбасаде“, рекла је Рајзинг Рајнке на бизнис ручку који је организовала Америчка привредна комора (АмЦхам) у Црној Гори.

У питању је прва трговинска мисија тог типа у Црној Гори током које ће гости из САД-а, упознати кључне доносиоце одлука, идентификовати пословне могућности и покренути разговоре са истакнутим пословним партнерима у

Црној Гори.

У оквиру сесије експерата, у којој су учествовали извршни директори Амплитуда Ненад Нововић и доМЕН-а Предраг Лешић, директор Директората за развој и инвестиције у Електропривреди, Иван Мрваљевић, као и експерт за развој софтверских производа

у Црногорском Телекому и предсједник АмЦхам Комитета за дигиталну трансформацију Вук Вукашиновић, гости су могли чути више од стручњака који су то потенцијали, али и о изазовима на путу ка дигиталној трансформацији црногорског друштва, те потенцијални простори за сарадњу.

Амбасадорка Џуди Рајзинг Рајнке

Драгана Б. Мијушковић

Два кровна закона у Црној Гори, када је у питању безбједност запослених на раду, објеката, опреме и средстава за рад, су Закон о заштити и здрављу на раду и Закон о заштити и спасавању са својим подзаконских актима. Најдрагоцјенији ресурс ЕПЦГ и свих других компанија су људски ресурси, објекти и опрема којом располаже. Да би систем у ком радимо био безбједан од разних врста ризика по запослене, објекте и опрему, потребно је примијенити законску регулативу у њеном практичном смислу, кроз документацију која је прописана законима и ИСО стандардима. Управо овако почиње рад под називом „Примјена законске регулативе из области ЗЗНР и заштите и спасавање у ЕПЦГ АД“, који је презентовао Влатко Ераковић, специјалиста стручно лице за ЗЗНР, на Другој конференцији „Безбједност и здравље на раду и заштита од пожара“, која је недавно одржана на Златибору.

Сходно закону о заштити и здрављу на раду успоставили смо следећа нормативна акта:

- Правилник о заштити и здрављу на раду ЕПЦГ АД Никшић
- Акт о процјени ризика за сва радна мјеста у ЕПЦГ АД Никшић
- Програм оспособљавања запослених за безбједан рад
- Норматив личних заштитних средстава и колективних заштитних средстава
- Упутство за безбједан рад у електроенергетским постројењима

Због великог броја запослених, измјена у систематизацији, промјене назива радног мјеста, описа процеса рада, компанија је процијенила да је неопходно да се региструје за наведене области код надлежног министарства, да би могли радити интерно, потребна законска документа, обуке и провјере знања из области заштите и здравља на раду. Пет стручних лица, из области ЗЗНР, различитих струка (мултидисциплинаран тим) који имају положен стручни испит су носиоци лиценце за обављање наведених дјелатности, искључиво за потребе ЕПЦГ – објашњава Ераковић и истиче да се на овај начин компанији прави велика уштеда, скраћује се процес јавног оглашавања,

ВЛАТКО ЕРАКОВИЋ, СПЕЦИЈАЛИСТА СТРУЧНО ЛИЦЕ ЗА ЗЗНР

Заштита и здравље запослених на првом мјесту

На конференцији на Златибору презентован рад „Примјена законске регулативе из области ЗЗНР и заштите и спасавање у ЕПЦГ АД“. Најдрагоцјенији ресурс ЕПЦГ и свих других компанија су људски ресурси, објекти и опрема којом располаже

Влатко Ераковић

те се брже завршавају обавезе да се не би дошло у зону кршења закона“.

Што се тиче Акта о процјени ризика за сва радна мјеста у ЕПЦГ АД Никшић, према ријечима Ераковића, ЕПЦГ је 2015. године започела израду интегралног Акта о процјени ризика за сва радна мјеста у ХЕ Перућица, ХЕ Пива, ТЕ Пљевља, ОЦ Дирекције и ФЦ Снабдијевање. Документ је конципиран

тако, да је сваки органзацоини дио добио свој Акт, рађен по истој методологији. Методологијом која је коришћена, од обрађених 687 радних мјеста, колико их је тада било, добили смо 80 радних мјеста са повећаним ризиком. Пројекат је трајао 4 године и завршен је 2019. године.

„Сада је у изради нови Акт због нове организације и измјена у систематиза-

цији, истиче Ераковић и додаје:

„Програм оспособљавања запослених за безбједан рад је процес који је „најживљи“ у нашој компанији, због измјена у систематизацији, пријема нових запослених у радни однос, промјене процеса рада и промјене назива радног мјеста. Сви запослени су упознати са њиховим правима и обавезама прије полагања, добијају одговарајућу литературу, скрипту, коју им достављају стручна лица за ЗЗНР и која их заједно са својим менторима практично обучавају у производним дјеловима“.

Такође, Ераковић објашњава да средства и опрема личне заштите на раду обезбјеђује се свим запосленима због потенцијалних опасности и штетности које могу да угрозе безбједност и здравље запослених на раду. На основу изложености запосленог штетностима и опасностима, стручна лица за заштиту и здравље на раду, врше анализу, процјену и дефинисање одговарајуће заштитне опреме за запослене у зависности од нивоа ризика на том радном мјесту, кроз Норматив личних заштитних средстава и колективних заштитних средстава.

Када се говори о упутству за безбједан рад у електроенергетским постројењима, прво се има на уму да је кретање и рад у електроенергетским постројењима повезано са низом опасности.

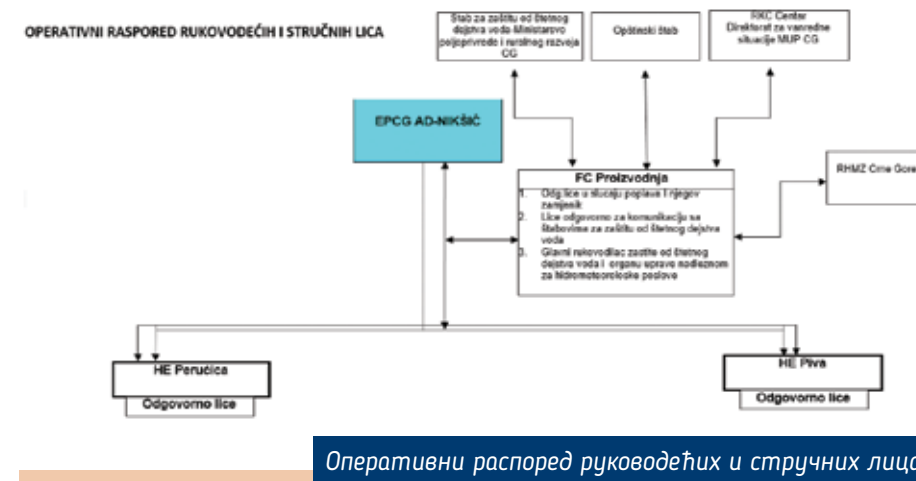
„Због тога је неопходно прописати режим уласка, кретања и рада у њима, а све у циљу заштите живота и здравља особа које се нађу или раде у њима, као и ради спречавања оштећења електроенергетских објеката.

Упутством су дата основна правила и мјере, које је неопходно спроводити и којих се треба придржавати у току обављања радних активности у електроенергетским објектима, који се налазе у саставу Електропривреде Црне Горе АД Никшић, како би се те активности обављале на безбједан и сигуран начин“, истиче Ераковић и објашњава како су мјере безбједности подијељене.

Мјере безбједности при радовима на електроенергетским постројењима подијељене су у три групе:

- опште мјере безбједности;
- организационе мјере безбједности;
- техничке мјере безбједности.

Примјена Закона о заштити и спаса-

Оперативни распоред руководећих и стручних лица

вању у ЕПЦГ се спроводи кроз посебна документа која су регулисана Законом. Ризици који су обухваћени предузетим плановима у ЕПЦГ по организационим дјеловима: ОЦ Дирекција, ФЦ Снабдијевање, ХЕ Пива, ХЕ Перућица, ТЕ Пљевља, су:

- Предузетни план заштите и спасавања од пожара,
- Предузетни план заштите и спасавања од земљотреса,
- Предузетни план заштите и спасавања од терористичких напада
- Предузетни план заштите и спасавања од епидемија
- Предузетни план заштите и спасавања од рушења и преливања брана на акумулацијама,
- Предузетни план заштите и спасавања од одроњавања и клизања тла,
- Предузетни план заштите и спасавања од снијажних наноса и лавина,
- Предузетни план заштите и спасавања од индустријске несрећа изазваних експлозијама и другим техничко – технолошким разлозима

Да би се могло безбједно пословати у околностима велике пандемије, затегнутих међународних односа, све већег наоружавања у Европи и свијету, који такође представља нови, реални ризик, на који треба обратити посебну пажњу у времену у коме се налази данашње модерно друштво, потребно је отворити нове теме за израду стратегија, којим би били проширени нови, реални ризици који су анализирани и за које су предложене мјере за реаговање у таквим ситуацијама.

- Предузетни план заштите и спасавања од поплава

- Предузетни план заштите и спасавања од изливања нафте и деривата и других хемикалија,

- Предузетни план заштите и спасавања од дизања прашине,

- Предузетни план заштите и спасавања од експлозије гасова и запаљивих течности,

Ераковић наглашава да су ови предузетни планови ЕПЦГ усаглашени са Националном стратегијом за заштиту и спасавање и општинским плановима заштите и спасавања, у зависности од локације енергетских објеката.

„Када су у питању компаније од националног значаја, а ЕПЦГ АД је сигурно једна од најзначајнијих у Црној Гори, сматрам да ове врсте пројеката треба да раде домаћи стручњаци, људи-компаније од повјерења, јер се ради о врло повјерљивим подацима, који треба да буду строго чувани“.

Веома важна документа које је ЕПЦГ направила су „Оперативна упутства за управљање акумулацијама и ретензијама ХЕ Перућица и ХЕ Пива, ради заштите од поплава“. Начин реаговања ЕПЦГ у случају поплавног таласа.

Ераковић објашњава да је наша компанија ушла у процес разраде документације кроз ИМС, који ће временом показати добре и лоше стране функционисања система, тј. омогућиће детаљнију, јаснију примјену докумената, и одговорност за процесе који се одвијају у ЕПЦГ.

„Наш циљ је континуитет даљег побољшања укупне безбједности унутар компаније, кроз даљи развој безбједносних мјера које препознају закони и међународни стандарди“, закључује Ераковић.

Стефани Ераковић

Бити хуман, један је од основних постулата који би требало да воде људе кроз живот. Шта је то што покреће човјека да буде лојалан тој мисији?

Не знам колики и какав мотив треба човјеку да буде човјек. А, бити хуманиста је управо то, бити човјек и знати да разумијеш и поштујеш потребе других људи, нарочито оних који су у некој животној тешкоћи и којима је потребна подршка и помоћ. То је најмање што можемо, али чини ми се да је то, у доброј мјери, нешто са чим се човјек роди и што понесе из куће. Да будем искрен, имао сам и ту срећу да од најранијег дјетињства будем у окружењу добрих и племенитих људи, родитеља и пријатеља, који су били искрени и хумани људи. Веома јак утисак на мене оставили су и људи из организације Црвеног крста у Никшићу, прије свих Милоград – Мидо Дрекаловић, један дивни човјек, доајен хуманитарног рада и човјекољубља. И коначно, ту су колеге, добровољни даваоци крви из Клуба Електропривреде Црне Горе и човјек који, нажалост, није више међу нама, Мрка Мркић, оснивач и први председник нашег клуба, освједочени хуманиста и црвенкршташ, којем дугујем то што сам дио, морам нагласити, бројне породице хуманиста ЕПЦГ и што сам у прилици да дајем свој допринос у једној изузетно важној области каква је добровољно давалаштво крви. Морам да кажем да не би било праведно када не бих подсјетио и на сјајне људе и здравствене раднике из Одјељења за трансфузију крви Никшић, који, не само мени, служе за примјер. Све то када се узме у обзир онда није тешко закључити како сам и зашто инфициран вирусом хуманости и зашто су Црвени крст и активности те организације, тако високо на листи мојих животних приоритета. У том духу ја и супруга која је просвјетни радник и дугогодишњи добровољни давалац крви васпитавамо и наше троје дјеце.

Када је право вријеме да се крене у акцију добровољног давалаштва крви и како је Ваше искуство?

Рукав сам први пут заврнуо још док сам био средњошколац и након тога сам се, увијек радо одазивао на пози-

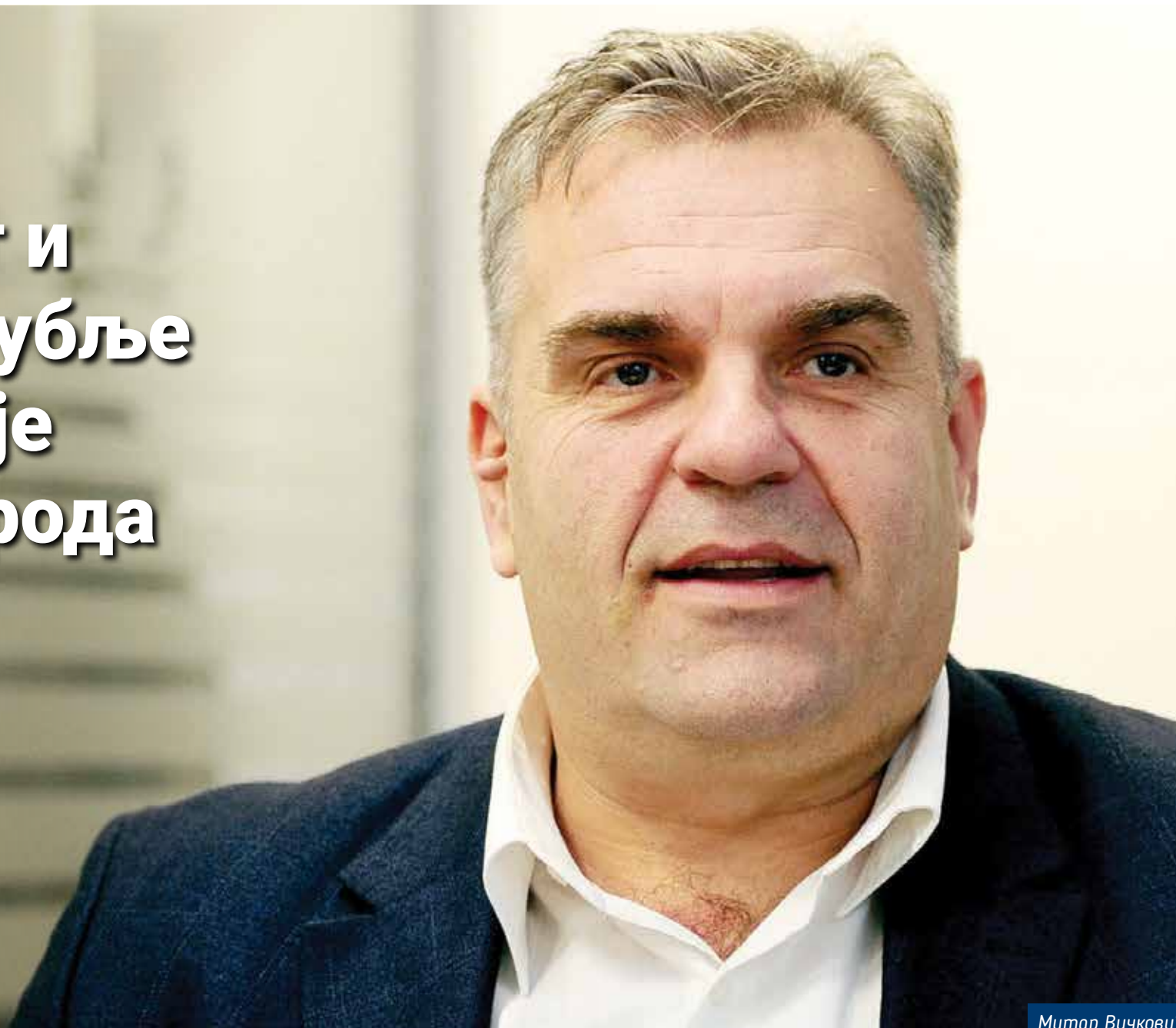
**МИТАР ВУЧКОВИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК
ЦРВЕНОГ КРСТА
ЦРНЕ ГОРЕ**

Хуманост и човјекољубље у генима је нашег народа

Бити хуман једна је од сржи људског постојања. О радости коју то причињава себи и другима, најбоље може да посвједочи наш колега, специјалиста за интерну комуникацију, Митар Вучковић. Као волонтер Црвеног крста чинио је ствари о којима ријетко говори, али које су људима око нас чиниле живот бољим, љепшим и квалитетнијим. Са позиције председника организације, којој је посветио добар дио живота, на ствари гледа готово идентично, само са још већом одговорношћу и прегалаштвом. О недјељи Црвеног крста која је иза нас, изазовима, добровољном давалаштву крви и волонтеризму, Вучковић говори за наше новогодишње издање

ве за донирање крви и за познате и за непознате примаоце. Али, ако тако могу да кажем, прави добровољни давалац животне течности постао сам, доласком у Електропривреду Црне

Горе и у Клуб добровољних давалаца крви гдје са својим колегама од 2009. и по три-четири пута годишње дајем крв у оквиру акција нашег клуба које редовно организујемо поводом обиље-

Митар Вучковић

жавања значајних датума за нашу компанију или у оквиру заједничких акција са другим клубовима у Никшићу, Плужинама и Пљевљима. Некада је наших акција, морам рећи, било и више јер су у саставу нашег клуба биле и подружнице у Беранама, Херцег Новом, Жабљаку, Подгорици, које су након трансформације ЕПЦГ настале да егзистирају у оквиру Клуба добровољних давалаца крви ЦЕДИС-а. Користим прилику да, као добровољни давалац крви и председник Клуба ЕПЦГ, скренем пажњу и на бројна признања које је Клуб добровољних давалаца крви Електропривреде Црне Горе до сада завриједио, а издвојио

бих Признање Министарства здравља Црне Горе за најактивнији клуб, за тим награде и признања Канцеларије Свјетске здравствене организације у Црној Гори и Завода за трансфузију крви Црне Горе чији смо лауреати, као и наша компанија, били у више наврата. Све то је заслуга хуманиста запослених у државној електроенергетској компанији, а с обзиром на то да нам се током сваке акције прикључи и један број млађих колега, вјерујем да ћемо наставити у истом маниру и у периоду пред нама. Поносан сам и на резултате осталих клубова окупљених у Одбор за добровољно давалаштво крви у оквиру Општинске организације Црвеног

крста Никшић и са осјећајем изузетног поштовања кажем да ми је част и задовољство бити дио свега тога и бити у друштву хуманих и племенитих људи какви су добровољни даваоци крви и волонтери Црвеног крста. Ипак, највећа награда за све нас је када некоме наша крв да шансу за живот, излијечи и врати осмијех на лице. То ме заиста испуњава као човјека и чини моје животно искуство пуно богатијим.

Имајући у виду важност организације каква је Црвени крст, шта са собом носи функција човјека на њеном челу?

Морам рећи да ми је избором за председника националне организације Црвеног крста указана велика част, али свакако да је и одговорност тим прије већа. Но, не плашим се ниједног изазова. Ово кажем, јер сам сасвим сигуран, прије свега, у људске и кадровске потенцијале Црвеног крста Црне Горе, али и већине организација Црвеног крста по општинама. Увјерио сам се да се ради о изузетно организованом тиму, углавном младих и способних људи који су веома верзирани за послове који су им повјерени. Свакако да је то, у највећој мјери, заслуга генералне секретарке Јелене Дубак и њених сарадника, као и претходних сазива Управног одбора и Скупштине који су избору квалитетних кадрова оправдано придавали дужну пажњу. Но, ипак, највећа снага Црвеног крста су волонтери, што ову организацију, рекао бих, одваја од свих других организација сличног профила и даје јој обиљежја покрета. У том правцу наставићемо и даље, али и настојати да проширимо базу волонтера кроз сарадњу са Министарством просвјете и отварање клубова волонтера у основним и средњим школама. Покушаћемо и да у школске планове и програме вратимо предмет прва помоћ. Мислим да нам то као друштву заиста треба.

Шта је потребно урадити да би се постало волонтер, сем добре воље и великог срца?

Постати волонтер Црвеног крста је веома лако и једноставно. Одете у најближу организацију Црвеног крста и пријавите да сте заинтересовани за волонтерски рад и допринос заједници. Само треба добра воља и никада не треба заборавити да наше мало,

некоме значи јако пуно. Мислим да грађани Црне Горе, традиционално, имају јак осјећај и потребу да се нађу људима у невољи, да са њима подијеле тешкоће и помогну им да преброде разне животне кризе. Показало се то толико пута. Уосталом, не треба заборавити да смо ми управо потомци оних људи који су 1875. године прихватили знатно већи број избјеглица из ратом захваћене Херцеговине, него што је у то вријеме Црна Гора имала становника. Једноставно, хуманост и човјекољубље у генима је Црногораца.

У каквим је међупартнерским релацијама наш Црвени крст са домаћим, али и европским организацијама?

Црвени крст Црне Горе је, то морам рећи, препознат као лојалан и сигуран партнер, како у земљи, тако и у иностранству. Имао сам прилике да се увјерим са колико срдачности и поштовања нас дочекују у окружењу, а то чини ми се довољно говори и о томе са колико искрености и посвећености радимо на испуњавању циљева и мисије која је повјерена нашој организацији. У том смислу веома водимо рачуна о његовању односа са нашим традиционалним партнерима овдје у Црној Гори, али и пријатељима ван граница наше земље. Настојимо да се увијек нађемо пријатељу у невољи, а то се добро показало прије неколике године приликом помоћи у санирању посљедица катастрофалног земљотреса у сусједној Хрватској или рецимо, на поплавленим подручјима у Србији. Тада су се добро увјежбани и адекватно опремљени тимови Црвеног крста Црне Горе у најкраћем могућем времену ставили на располагање житељима угроженог подручја, а да не говорим о ефикасности у дистрибуцији хране и других потрешти-на које су прикупили грађани Црне Горе. Управо на тим основама и градимемо односе са свима, јер никада не заборављамо помоћ и подршку коју смо добили 1979. године за вријеме катастрофалног земљотреса у Црној Гори. С друге стране, уважени смо и у међународним организацијама, пуноправно партиципирамо и с правом се увијек ослањамо на подршку коју добијамо од

Међународног покрета Црвеног крста и Црвеног полумјесеца. Захваљујући тој подршци и повјерењу које уживамо у тим структурама тренутно имплементирамо и неколико веома важних пројеката у циљу смањења људских недаћа и патње. Издвојио бих пројекат прихвата и збрињавања избјеглих из ратног вихора Украјине, који треба да служи на понос свима у Црној Гори.

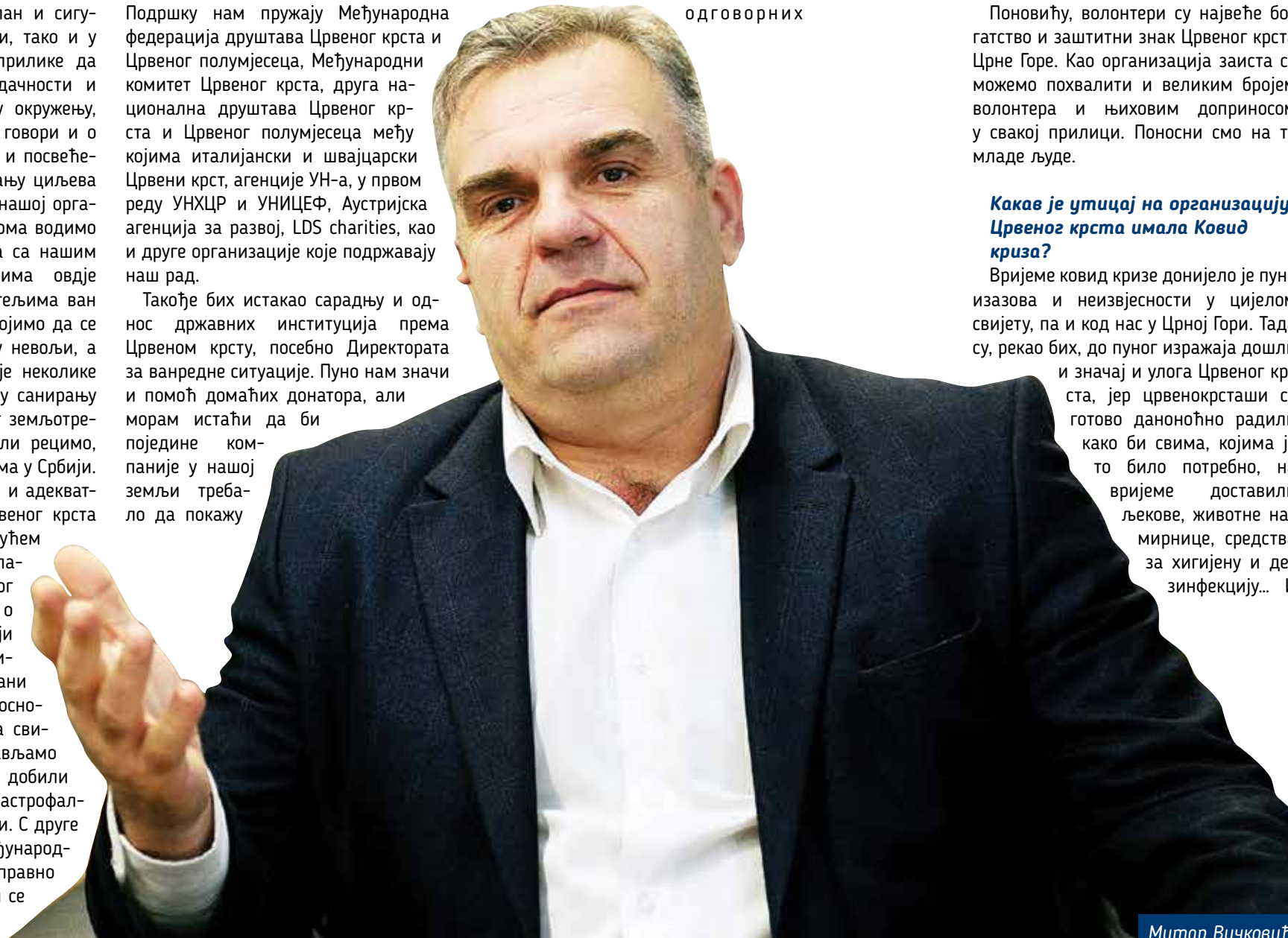
Колико је велика улога донатора, какав је њихов допринос, а какве су им одговорности?

Тренутно доста се ослањамо на стране донаторе, који нам у знатној мјери и са пуно повјерења помажу да реализујемо програме подршке и помоћи намијењене разним циљним групама. Подршку нам пружају Међународна федерација друштава Црвеног крста и Црвеног полумјесеца, Међународни комитет Црвеног крста, друга национална друштава Црвеног крста и Црвеног полумјесеца међу којима италијански и швајцарски Црвени крст, агенције УН-а, у првом реду УНХЦР и УНИЦЕФ, Аустријска агенција за развој, LDS charities, као и друге организације које подржавају наш рад.

Такође бих истакао сарадњу и однос државних институција према Црвеном крсту, посебно Директората за ванредне ситуације. Пуно нам значи и помоћ домаћих донатора, али морам истаћи да би поједине компаније у нашој земљи требало да покажу

више разумијевања и одговорности према Црвеном крсту, односно према онима којима су услуге и сервиси наше организације превасходно намијењени, а то су грађани Црне Горе старије животне доби, затим социјално угрожени слојеви становништва, особе различитих положаја и профилације које просто вапе за пажњом и подршком заједнице чији су дио, а који у Црвеном крсту виде излаз и шансу.

С друге стране, све је мање страних донатора, јер Црна Гора се, што је добро, све више посматра као стабилно подручје за разлику од неких ранијих времена, тако да се морамо потрудити да проширимо листу домаћих донатора који ће успјешност у пословању мјерити и кроз посвећеност реализацији друштвено одговорних

Мутар Вучковић

активности, гдје се Црвени крст Црне Горе, због својих референци, искуства и традиције, природно намеће као сигуран и поуздан партнер.

Како су се у оквиру Дана Црвеног крста организовале сабирне акције у више градова у Црној Гори ово је прилика да се захвалим трговинским ланцима који нам традиционално пружају подршку у реализацији ове активности која је намијењена прикупљању помоћи социјално угроженом становништву међу којима су Воли, ХД Лаковић, Домаћа трговина, ИДЕА, Франца и бројне мање трговине које подржавају акцију Солидарност на дјелу.

А колико су волонтери заинтересовани да се одазову акцијама које организујете?

Поновити, волонтери су највеће богатство и заштитни знак Црвеног крста Црне Горе. Као организација заиста се можемо похвалити и великим бројем волонтера и њиховим доприносом у свакој прилици. Поносни смо на те младе људе.

Какав је утицај на организацију Црвеног крста имала Ковид криза?

Вријеме ковид кризе донијело је пуно изазова и неизвјесности у цијелом свијету, па и код нас у Црној Гори. Тада су, рекао бих, до пуног изражаја дошли и значај и улога Црвеног крста, јер црвенкрсташи су готово даноноћно радили како би свима, којима је то било потребно, на вријеме доставили лекове, животне намирнице, средства за хигијену и дезинфекцију... И

док је већина других радила од куће, била у изолацији, запослени и волонтери Црвеног крста су широм Црне Горе, преко рука претурали тоне и тоне терета и низали километре и километре пута како би дистрибуирали помоћ до здравствено и социјално угрожених грађана, често ризикујући сопствено здравље, па и живот, без обзира на то што су до краја педантно поштовали све препоручене мјере надлежних органа и Института за јавно здравље. И ако је ико у овој земљи заслужио највеће државно признање и не само за оно што су урадили у периоду ковид кризе, него и иначе, онда су то, без претјеривања, волонтери и запослени у Црвеном крсту и волио бих да се ове моје ријечи схвате као јавна кандидатура за то. И да закључим, изазови у годинама ковид вируса додатно су нас ојачали и потврдили да Црвени крст у нашој земљи располаже потребним капацитетима да се суочи и са најтежим ситуацијама, али свакако свјесни смо да и даље треба да јачамо и кадровске и посебно материјалне ресурсе и на томе у континуитету радимо.

Да ли је дошло до повећања потребе за услугама Ваше организације у односу на претходне године?

Период пандемије, који и даље није у потпуности за нама, неповољна економска ситуација на глобалном нивоу која директно негативно утиче и на наше друштво, ситуација са оружаним сукобом у Украјини који је учинио да стотине избјеглих из Украјине уточиште пронађе у Црној Гори, учинили су да нам се више особа обрати за помоћ. Када кажем помоћ, поред хуманитарне помоћи за коју нам се највећи дио лица у стању потребе обрати, мислим и на услуге психолошке и психосоцијалне подршке за које се у претходном периоду све више људи почело обраћати нашој организацији.

Које су то све дјелатности којима се Црвени крст бави?

Дјелатности којима се Црвени крст бави условно се могу подијелити на превентивно-едукативне и активности директног пружања помоћи угроженима у случају потребе. Прву групу чини ширење знања о мисији, историјату, основним принципима и знаку Међународног покрета Црвеног крста

и Црвеног полумјесеца, рад на промоцији значаја и принципа међународног хуманитарног права, промоција добровољног давалаштва крви, прве помоћи, превенције HIV/AIDS-а, које уједно чине и дио здравствених дјелатности те промоција хуманих вриједности, борбе против трговине људима и друге. Област социјалне дјелатности се односи на пружање хуманитарне и психосоцијалне подршке угроженим категоријама друштва као што су: старија популација, особе са инвалидитетом, припадници/це РЕ популације, мигранти, тражиоци азила, лица са одобреним неким видом међународне заштите у Црној Гори, избјеглице из Украјине итд. Припрема и дјеловање у несрећама је још једна од дјелатности коју спроводимо, а у оквиру ње и спасилашством на води и на уређеним скијалиштима. Служба тражења и успостављања породичних веза је још једна дјелатност која повјерена Црвеном крсту, а посебно је значајна у контексту модерних миграција. Посебан значај за нашу организацију има рад са подмлатком и омладином, а како би били спремни да ефикасно реагују у случају потребе са волонтерима се континуирано спроводе едукативне активности у волонтерским клубовима који дјелују у општинским организацијама и у Црвеном крсту Црне Горе.

Недавно сте обиљежили и Дан Црвеног крста Црне Горе, како је све то изгледало?

Морам да кажем да 29. новембар – Дан Црвеног крста Црне Горе, доживљавам као један од највећих датума у нашој богатој историји. Тог 29. новембра 1875. године трасиран је пут доброчинству и хуманости, а чињеница да смо примили и збринули више избјеглица него што смо у том тренутку имали становника довољно говори и о нама и нашем чојству којим се поносимо.

Овогодишњи Дан Црвеног крста Црне Горе обиљежили смо низом активности широм наше земље, а централни догађај организован је у пријестонском Цетињу, гдје смо у част 147. година наше организације, у просторијама Црвеног крста, отворили спомен собу, која кроз збирку старих докумената, фотографија, медаља и признања вјеродостојно свједочи о развоју Црвеног крста од 1875. па све до 1945. године.

За енергетику од ЕУ 30 милиона

Европска унија ће у јануару 2023. обезбиједити 30 милиона еура бесповратних средстава Црној Гори за подршку енергетици, саопштила је амбасадорка ЕУ у Црној Гори Оана Кристина Попа, током састанка са потпредједником Владе и министром капиталних инвестиција Ервином Ибрахимовићем. Из ЕУ инфо центра је саопштено да су Попа и Ибрахимовић разговарали о питањима од заједничког интереса у вези с енергетским и транспортним агендама и cjелокупном политичком ситуацијом.

Амбасадорка је, како наводе, још једном потврдила да Европска комисија обезбјеђује за својих шест партнера са Западног Балкана пакет енергетске подршке од милијарду еура.

– У оквиру тог плана, ЕУ ће у јануару 2023. обезбиједити бесповратна средства у износу од 30 милиона еура у корист грађана Црне Горе. Основни циљ је да се ублажи утицај високих тржишних цијена енергије како би се заштитила мала предузећа и угрожена домаћинства,“ поручила је Попа.

Ервин Ибрахимовић и Кристина Попа

За десет мјесеци 2022. извоз порастао скоро 70 одсто

Укупна вањскотрговинска робна размјена Црне Горе за десет мјесеци, према прелиминарним подацима Управе за статистику (МОНСТАТ), износила је 3,52 милијарде еура, што је 47,9 посто више у односу на исти период претходне године.

Из МОНСТАТ-а је саопштено да је извезена роба вриједна 576,6 милиона еура, што је 69,9 посто више у односу на упоредни период. Увоз је био већи 44,2 посто и износио је 2,94 милијарде еура.

“Покривеност увоза извозом износила је 19,6 посто и већа је у односу на исти период прошле године када је износила 16,6 посто”, наводи се у саопштењу.

У структури извоза највише су заступљена минерална горива и мазива у износу од 174,1 милион еура, које чине електрична енергија 140,2 милиона еура и остало.

У структури увоза највише су заступљени машине и транспортни

уређаји у износу од 577,3 милиона еура, које чине друмска возила од 180,6 милиона еура, електричне машине, апарати и уређаји 115,5 милиона еура и остало.

Највећи вањскотрговински партнери у извозу били су Србија са 115,3 милиона еура, Швајцарска са 105,3 милиона и Босна и Херцеговина са 74,7 милиона

еура. Највећи вањскотрговински партнери у увозу били су Србија са 506,9 милион еура, Кина 270,1 милион и Грчка 247,4 милиона еура.

Вањскотрговинска робна размјена била је највећа са потписницама Централноевропског споразума о зони слободне размјене (ЦЕФТА) и са Европском унијом (ЕУ).

Влада наставља са спровођењем Одлуке о умањењу акциза на гориво

Влада наставља са пружањем мјера подршке грађанима и привреди, између осталог кроз намјеру о продужењу смањења акциза на гориво, које је предвиђено да, у периоду од 6. децембра 2022. године до 3. јануара 2023. године, износи 25%, наводи се у саопштењу Министарства финансија.

Досадашња, седмомјесечна умањења акциза на горива у интересу грађана и привреде, државни буџет коштала су 37 милиона еура, колико је по овом основу приходовано мање у односу на упоредни период прошле године. Дакле, од 9. маја, када је први пут донешена Одлука о умањењу износа акциза за промет безоловног бензина и гасних уља, државни буџет приходовао је десетине милиона еура мање у односу и на пројекције за ову годину.

Министар финансија Александар Дамјановић је у континуитету предлагао ниже акцизе, па је тако Одлука о умањењу доношена 6 пута, за непуних седам мјесеци. Све са циљем да би грађани и привреда имали јефтиније гориво у Црној Гори, односно да би лакше поднијели посљедице гло-

балних тржишних шокова. Дакле, Министарство финансија показало је пуну одговорност, правовремено реагујући како би се значајно допринијело појефтинјењу горива, иако се смањење акцизе, евидентно негативно рефлектовало на државне приходе.

Константна, вишемјесечна одлука Владе, на предлог Министарства финансија, која је прва такве врсте донесена у Црној Гори, у мају ове године, а која има седмомјесечни континуитет, омогућила је да грађани Црне Горе и

привреда имају најниже цијене у региону.

С обзиром на тренутни, повољнији тренд кретања цијена горива на берзи, као и на детаљну анализу о утицају ових промјена на приходе буџета, из Министарства финансија оцијенили су да је могућа постепена корекција акцизе до нивоа од 25% за краткорочни период, а да та разлика истовремено неће бити осјетна за буџете грађана, односно да неће негативно утицати на цијену горива коју плаћају.

Избјегавати потрошњу и смањење пореза

Финансијски сектор у Црној Гори остао је у великој мјери отпоран на поремећаје изазване пандемијом, са снажним баферима капитала и ликвидности на нивоу система, али је потребна континуирана обазривост супервизије у окружењу растућих каматних стопа, наводи се у изјави тима Међународног монетарног

фонда који данас завршава посјету нашој земљи.

“Снажан раст прихода маскира фискалне слабости које се налазе у позадини. Од кључне је важности да се очува одрживост јавних финансија обуздавањем фискалног дефицита и смањењем јавног дуга у средњем року”, један је од налаза из извјештаја

ММФ-а, уз очекивање да ће се раст током следеће године успорити, а инфлација постепено смањити.

Такође се указује на чињеницу да је рат Русије у Украјини значајно утицао на црногорску економију: инфлација је досегла рекордни ниво, док су Руси и Украјинци који су се пријавили за привремени боравак у Црној Гори подржали потрошњу и раст.

Тим ММФ протеклих седам дана је имао бројне сусрете како би сагледала ситуацију у Црној Гори.

Мисија је имала продуктивне разговоре са предједником Владе Црне Горе Дританом Абазовићем, министром финансија Александром Дамјановићем, гувернером Централне банке Црне Горе Радојем Жугићем, званичницима Владе и Централне банке, посланицима у Скупштини и представницима приватног сектора.

Управна зграда ЦЕДИСА

Милионске уштеде због ниских губитака

ЦЕДИС је интензивним радом на терену у правцу сузбијања неовлашћене потрошње и у октобру остварио рекордно низак ниво губитака на мрежи од 10,35 одсто, што је чак 2,18 мање у односу на исти период претходне године.

За период јануар – октобар степен губитака сведен је на 11,44 одсто, чиме је умањена и укупна количина електричне енергије, потребна за покривање губитака. У односу на 2021. годину остварена је уштеда од 16.059 MWh електричне енергије, чија вриједност на референтној HUPX берзи за наведени период износи 4,4 милиона еура.

Уколико се подаци упореде са нивоом губитака од 12,59 одсто, колико је остварено од јануара до октобра 2020. године, уштеда износи 27.512 MWh електричне енергије, чија је актуелна цијена 7,6 милиона еура.

– У околностима незапамћене, глобалне кризе енергената, захваљујући активностима на терену, успјели смо да за

десет мјесеци уштедимо око 16 хиљада MWh. Да ЦЕДИС није дјеловао у правцу откривања неовлашћених активности на мрежи, трошак за набавку наведених количина електричне енергије ишао би на терет компаније, односно не би био наплаћен од корисника. У актуелним условима, када се недостајуће количине електричне енергије на тржишту набављају по значајно вишој цијени од оне коју плаћају домаћинства и привреда, сваки неовлашћено преузет киловат-сат представља озбиљан удар на систем. Зато смо и одлучили у намери да те радње откријемо и санкционишемо. – истакао је Васо Зековић, руководилац Сектора за мјерење.

Подаци додатно добијају на значају уколико се има у виду да је проценат губитака од 11,44 одсто за десет мјесеци текуће године за око 0,7 одсто нижи у односу на исти период претходне и то уз повећање потрошње електричне енергије од 3,6 одсто.

– Трошак за покривање губитака у

систему који пада на терет компаније у највећој мјери је последица нелегалне градње која деценијама уназад девастира простор, а истовремено и електродистрибутивну мрежу. Нелегална градња подразумијева нелегална прикључења, самим тим и губитке на мрежи. Постојећа инфраструктура се неплански оптерећује, чиме се повећавају трошкови за одржавање и умањују ефекти инвестиција. На терену, поступак откривања и увођења нелегалних прикључака у законом дефинисане оквире представља мукоотрпан процес, који захтијева и ангажовање значајног броја запослених. За ЦЕДИС, нарочито у актуелним условима незапамћене кризе на тржишту енергената и нестабилности на тржишту опреме за одржавање електромере, све наведено представља озбиљно финансијско оптерећење. Понављамо да борба са овим дубоко укоријењеним и широко заступљеним проблемом захтијева и системску подршку тужилачких и судских органа, као и полиције, која за сада није довољна и доследна. Имајући у виду наведене негативне аспекте, сматрамо да постигнути резултати имају посебну вриједност – закључио је Зековић.

Рекордном резултату на експлоатацији откривке, како истичу у Руднику у Пљевљима, поред добре радне и технолошке организације, допринијели су и повољни временски услови у октобру, када ниједна смјена није била без учинка на откривци.

Рудник угља у Пљевљима (РУП) је у октобру остварио рекордни резултат на експлоатацији откривке у износу од 963.577 метара кубних чврсте масе што је, како истичу у овој компанији, највећа количина откривке произведена у једном мјесецу од оснивања фирме.

“Остварена количина откривке у октобру ове године је за 63,3 одсто више од плана, а 85 одсто више у односу на октобар 2021. године. Такав резултат допринио је да већ на почетку новембра имамо реализован годишњи план. Бизнис планом за 2022. годину планирана је производња 6.940.000 метара кубних чврсте масе, а у првих 10 мјесеци остварена је укупна количина од 7.001.138 метара кубних чврсте масе откривке. За исти период, у односу на претходну годину, имамо остварење плана више за 27 одсто”, саопштено је из РУП-а.

Рекордном резултату на експлоатацији откривке, како се истиче, поред добре радне и технолошке организације, допринијели су и повољни временски услови у октобру, када ниједна смјена није била без учинка на откривци.

Извршни директор РУП-а Милан Лекић додао је да су ови рекордни резултати на откривци показали и исправност одлуке да се уђе у један широки инвестициони циклус када је у питању рударска механизација.

“Иако током 2022. године исправност механизације није била на задовољавајућем нивоу, посебно откопно-утоварна, што је у претходним мјесецима значајно утицало на остварење планираних количина откривке, максималним и професионалним ангажовањем пословодства и запослених превазиђена је наведена проблематика. Како се набавкама у 2022. години знатно повећала расположивост откопно-утоварне, транспортне и помоћне механизације, иста је већ дала резултате, а несумњиво је да ће утицати и на остварење планских задатака у наредном периоду”, поручио је Лекић, истичући да је изузетно поносан што РУП у овим тренуцима испишује историју.

Рекордна експлоатација, план испуњен

Са копа рудника угља

Србија мора да уложи до 33 милијарде еура у енергетску инфраструктуру; Сјеверна Македонија и Албанија потписале споразум о заједничким пројектима за ОИЕ; Словенци ће, референдумом, одлучити о изградњи другог блока нуклеарке “Кршко”

Словенија и Хрватска уводе порез на екстрапрофит

Словенија и Хрватска одлучиле су да уведу порез на екстрапрофит, с тим да ће Словенци опорезовати само енергетске компаније, а Хрвати све фирме. Новац који се прикупи на овај начин биће искоришћен за субвенционисање зелене енергије и помоћ становништву и привреди услед проблема које изазива енергетска, али и привредна криза. Словеначка влада је одлучила да сваки приход већи од 180 еура по мегават-сату електричне енергије продате на велепродајном тржишту, буде уплаћен у државни буџет. Према одлуци хрватске Владе, нови порез плаћаће компаније са приходима у 2022. већим од 300 милиона куна (40 милиона еура) и то по стопи од 33 одсто, али само на добит већу од 20 одсто у односу на четворогодишњи просјек у периоду 2018-2021. Очекује се приход од око двије милијарде куна (око 265 милиона еура). (balkangreenenergy.net)

Сјеверна Македонија и Албанија: Заједнички пројекти за ОИЕ

Владе Сјеверне Македоније и Албаније потписале су неколико споразума на заједничкој сједници. Албанија намјерава да у својој луци Валони изгради терминал за прихват течног природног гаса (LNG), и потписала споразума о сарадњи са Косовом и Србијом, а сада и са СМ. Сјеверној Македонији су потребни извори гаса за постројења којима намјерава да замијени своје старе и непоуздане термоелектране РЕК Битола и РЕК Осломеј (на угаљ) и Неготино, која користи мазут. (balkangreenenergy.net)

Словенија: Референдум за нуклеарке

Словеначки премијер Роберт Голоб изјавио је да је сада право вријеме да нуклеарна опција добије своје мјесто у сектору енергетике у будућности, и најавио одржавање референдума о другом блоку нуклеарке Кршко. Обновљиви извори енергије су на првом мјесту, али је ово прилика да се нуклеарна технологија реafirмише и понуди рјешења за будућност цијеле Европе, поручио је Голоб. (balkangreenenergy.net)

Србија мора да уложи до 33 милијарде еура у енергетску инфраструктуру

Предсједник Србије Александар Вучић је најавио значајна улагања у енергетску инфраструктуру, а за те неопходне реформе биће потребно до 33 милијарде еура. Морамо то што прије да урадимо иначе ћемо се суочити са правом катастрофом. ОИЕ, електрична мрежа и интерконеције, најважнији су дио тих реформи, каже он. Иначе, Србија ће увозити електричну енергију из – Азербајџана. Пренос енергије из те земље, би се требао реализовати преко територија Турске и Бугарске. (energetika-net.hr)

Додјела концесије за ВЕ и СЕ у БиХ

Влада Херцегбосанске жупаније донијела је Одлуку о приступању provedби поступка додјеле концесије за градњу вјетроелектране Љубуша у општини Томиславград, снаге 80 MW. Електропривреда Републике Српске добила је концесију за соларну електрану Требиње 2, снаге 53 MW. Укупна вриједност ове инвестиције је 84,2 милиона конвертибилних марака (око 41 милион еура). Очекивана годишња производња 85,5 GWh, а концесија је додијељена на максималан период од 50 година. (balkangreenenergy.net)

Загреб: “Samit Solar Plaza Balkan”

Огроман соларни потенцијал Балкана је спреман за истраживање. Са скоро 2 GW инсталисаног фотонапонског капацитета и преко 26 GW реалног тржишног потенцијала, региону се предвиђа фантастичан раст у блиској будућности. Самит “Solar Plaza Balkan”, који се одржава у Загребу, ујединиће, повезаће и инспирисати регионалне и међународне експерте у домену фотонапонске енергије који су ангажовани на брзој транзицији Балкана ка одрживој енергији. Да би се повећало повјерење инвеститора, кључна ствар је да се омогући профитабилност фотонапонских постројења у региону. Остала уска грла везана за имплементацију развојних пројеката ће такође морати да буду елиминисана, као што су процедуре око издавања дозвола и изазови везани за укључење у енергетску мрежу. (energetskiportal.rs)

Хрватска жели да прошири ЛНГ терминале

Четрнаест земаља које се налазе у сливу ријеке Дунав у заједничкој декларацији наводе да ће интензивирати напоре за смањење зависности од енергената из Русије, а Хрватска то намјерава да учини повећањем капацитета ЛНГ терминала на острву Крк. Осим тога размишљају и о изградњи Јонско-јадранског гасовода. Хрватски министар Гордан Грлић Радман изјавио је да ће капацитет терминала за увоз течног гаса на Крку бити проширен са садашњих 2,9 милијарди кубних метара годишње на 6,1 милијарду. (energetskiportal.rs)

Бања Лука: Енергетски колапс?

Из „Електрокрајине” Бањалука, саопштили су да је, због поскупљења пелета и сјечке, које је протеклих мјесеци ишло преко 150 %, велики број корисника централног система гријања преко котловница, најавио прелазак на другачије видове гријања станова и пословних простора, највише на струју. Имајући у виду прогнозе да ће у зимским мјесецима цијена струје вјероватно достићи и 1.000 еура по MWh, продаја становништву по 30 еура/MWh, за сваки киловат-час потрошен за гријање, би донијела директан финансијски губитак од 970 еура/MWh. Уколико би у Бањалуци 5.000 станова прешло на гријање на електричну енергију, директан губитак би се мјерио десетинама милиона КМ, наводе у „Електрокрајини”. Тренутни врх оптерећења из децембра 2021. године износи 187 MW, док ће према очекивањима предстојеће зиме прећи 195 MW. (energetskiportal.rs)

ЕУ и даље без договора око ограничавања цијена гаса. Аустралија почела с извозом ЛНГ-а у Европу. За одржавање нуклеарних капацитета, требаће улагања од 350 до 450 милијарди еура

Куриозитет - Аустралија почела с извозом ЛНГ-а у Европу

Woodside Energy North West Shelf, саопштила је да је по први пут, испоручила терет укапљеног природног плина (ЛНГ) у Европу из аустралијског пројекта за који је њемачки купац Унипер рекао да ће помоћи надокнадити губитак опскрбљивања из Русије. Терет од 75.000 тона, што одговара 100 милиона кубних метара гаса, испоручен је на терминалу Gate на Maasvlakteu. Готово сав ЛНГ из Аустралије иде у Азију, а ријетке пошилке иду у Јужну Америку.

(energetika-net.hr)

Преговори у ЕУ о енергетском пакету, запели на цијени гаса

Министри енергетике држава чланица Европске уније су утаничили највећи дио приједлога реформе тржишта гаса и Савјет ЕУ је то прогласио успјехом, али ограничавање цијена је остало камен спотицања и спријечило усвајање пакета. Након много препуцавања између националних влада и институција ЕУ и бројних варијанти, Европска комисија је предложила да плафон буде постављен на 275 еура по мегават-сату. Грчкој, Пољској, Малти и Белгији је предложени лимит превисок, а напомињу и да је готово немогуће да се испуне услови за покретање механизма. Бугарска је предложила смањење лимита на између 102 и 128 еура по мегават-сату, док Грчка тврди да је реалистичан ниво између 150 и 200 еура. У другом табору, у којем је Холандија, постоји бојазан да би ограничавање цијена гаса отјерало инвеститоре и довело до смањења снабдијевања. Има и забринутости да би таква мјера подстакла коришћење гаса, у тренутку када је штедња енергије пресудна. Одлука ће највјероватније, бити донијета до краја године.

(balkangreenenergy.net)

Газпром неће премјештати опрему за Сјеверни ток

Руски Газпром планира да сачува опрему за пумпање гаса на компресорским станицама Портовауа и Славуанскауа које опскрбљују Сјеверни ток 1 и Сјеверни ток 2, извјестио је лист Коммерсант. Према тим изворима, Газпром неће премјештати опрему на друга мјеста. Иначе, Сјеверни ток 1 затворен је због поправка 31. августа и никада није поновно покренут, док Сјеверни ток 2 никада није ни почео с испорукама. Обје линије тада су оштећене, што су европске власти назвале чином саботаже, јавља Реутерс. Шведски државни тужилац рекао је да су пронађени трагови експлозива на мјесту оштећених гасовода, а четири експлозије узроковале су цурење у три од четири цјевовода који чине Сјеверни ток 1 и 2, у власништву Русије и западних партнера.

(energetika-net.hr)

За одржавање нуклеарки у ЕУ потребно 450 милијарди еура

У наредним деценијама биће потребна улагања од 350 до 450 милијарди еура, како би се одржао тренутни капацитет нуклеарне енергије у Европској унији, рекла је европска комесарка за енергетику Кадри Симсон. Нуклеарна енергија би требало да покрије 15 до 16 % укупне производње електричне енергије у ЕУ у периоду 2030-2050. Иначе, просјечна старост нуклеарне флоте премашује 30 година. И то није све; за продужење рада постојећих реактора потребно је између 45 и 50 милијарди еура додатних улагања. Нове нуклеарне технологије, попут малих модуларних реактора (SRM), могле би да постану рјешење за интеграцију енергетског система и декарбонизацију сектора енергетике који представљају највећи изазов, напоменула је Симсон.

(balkangreenenergy.net)

Успорена инфлација у Чешкој

Интервенције чешке владе, помоћ домаћинствима са скупим енергијама и постављање горње границе за цијене струје и гаса, успориле су инфлацију и она је у октобру износила 15,1 %, што је за 2,9 % мање него у септембру када је достигла рекордних 18 % у односу на исти мјесец 2021. Инфлацију су највише успорили трошкови становања, док су цијене намирница наставиле раст. Потрошња гаса ове јесени од почетка сезоне гријања мања је за 28 % у односу на исти период 2021, чему је погодновало и топло вријеме. Иначе чешки магацини су пуни до 99 % капацитета и у њима је 3,34 милијарде кубика гаса.

(portalanalitika.me)

Прва француска "offshore" вјетроелектрана

Прва француска комерцијална вјетроелектрана на мору, VE Saint-Nazaire, снаге 480 MWh, у потпуности је пуштена у погон. Посљедњу од 80 вјетротурбина, GE Haliade 150-6 MW вјетроелектране поставила је компанија почетком септембра. Ова прва вјетроелектрана дио је стратегије EDF Групе за удвостручење нето капацитета глобалне обновљиве енергије како би досегла 60 GW 2030.

(energetika-net.hr)

Штедљива Божићна расвјета у Бечу

Почела је Божићна расвјета у Бечу, која ће обухватати 30 улица и трговачких зона и која ће морати да узме у обзир високе цијене струје и несташицу енергената. У 2021. години расвјета је радила 660 сати, а ове године ће то бити смањено на 364 сата чиме ће бити обезбијеђена уштеда од 45 %. Беч је прије десет година постепено почео да прелази на ЛЕД Божићну расвјету. Њихова укупна потрошња износи 49.000 киловатсати што одговара годишњој потрошњи 14 домаћинства са четири члана.

(energetskiportal.rs)

Марија Вукотић

У области зелене енергије налазе се огромне могућности, а Црна Гора располаже значајним потенцијалом ОИЕ. Из дана у дан свијет око нас све више се окреће мјерама за повећање енергетске ефикасности и што већем доприносу животне средине, а улагање у ОИЕ представља приоритет.

Да ли је зелена енергија –енергија будућности?

У области зелене енергије налазе се огромне могућности, а Црна Гора располаже значајним потенцијалом обновљивих извора енергије. Само коришћење обновљивих извора доноси вишеструку корист. Прије свега ту је енергетска корист – јер ћемо брже постати енергетски независни и стабилни, производећи довољно енергије из сопствених ресурса и капацитета, без потребе за увозом, затим економска корист, јер су цијене производње енергије из ОИЕ ниже, чиме се ствара прилика за додатну модернизацију енергетског сектора и инвестиције, а самим тим и технолошки напредак. Уз све то, једнако важно, постављамо темеље за здравију животну средину за будуће генерације. С тога је ЕПЦГ трајно одређена да у највећој мјери инвестира у развој зелене енергије, и да развојни приоритет у наредном периоду буде повећање производних капацитета у области обновљивих извора енергије, прије свега соларних и вјетро електрана.

Имамо прилику да климатске и еколошке изазове претворимо у могућност и конкурентску предност, осигуравањем праведне и инклузивне транзиције према климатској неутралности, са главним циљем да се Црној Гори помогне да створи одрживи и диверсификовани енергетски сектор на темељима зелене енергије.

Међу актуелним или будућим пројектима ЕПЦГ нарочито велики значај имају пројекти соларна електрана Бриска гора у Улцињу, вјетроелектрана Гвозд у Никшићу, плутајући солар на језеру Слано, Солари 3000+ и Солари 500+, еколошка реконструкција ТЕ, као и топлификација Пљеваља. Како их посматрате из еколошког

МИЛОШ ЦИКНИЋ, СТРУЧНИ САРАДНИК ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Еколошки пројекти у енергетици важни за одрживу будућност

Електропривреда у складу са међународним трендовима, стратешком оријентацијом Владе и интерним актима, чврсто је одређена за улагање у обновљиве изворе енергије. Генерално гледано, зелена енергија није само ствар свјетских трендова и међународних обавеза, већ се она недвосмислено тиче свих нас и пресудно утиче на квалитет наших живота. Од тога којим путем желимо да идемо зависи напредак и опстанак будућих генерација

угла?

Екологија као наука и заштита животне средине су различити појмови, али свакако комплементарни. Прво треба знати како све функционише у природи, како би се као друштво могли даље развијати у сваком сегменту. Када говоримо о зеленој енергији и енергетској транзицији, највише пажње даје се управо употреби соларне енергије, због чега сви планирани пројекти ЕПЦГ као што су соларна електрана Бриска гора у Улцињу, плутајући солар на језеру Слано, Солари 3000+ и 500+ и вјетроелектрана Гвозд у Никшићу, са еколошке тачке гледишта су најприхватљивији за животну средину, и то поготово када узмемо у обзир да

Црна Гора има неvjероватан соларни потенцијал, чак један од највећих у Југоисточној Европи, што је уједно прилика да се позиционирамо на свјетској листи енергетски ефикасних и зелених земаља.

Електропривреда Црне Горе се чврсто одредијелила за подизање електроенергетске стабилности, кроз модернизацију постројења ТЕ “Пљевља”, које је несумњиво најважније постројење у Црној Гори, са и до 52% учешћа у производњи електричне енергије, његовом технолошком унапређењу у виду – еколошке реконструкције, као и уз даља улагања у све пројекте из области ОИЕ. У фокусу дјеловања фирме у области заштите животне средине налазе се и

Милош Цикнић

актуелни пројекти Ремедијација и рекултивација одлагалишта нуспродукта сагорејвања угља из ТЕ “Пљевља” – депоније “Мањевац”, као и активности – сагледавање могућности ревитализације и понове употребе пастрмског мрестилишта “Врбница” у Стабницама – општина Плужине, постављање платформи за гнијежђење рода у Никшићком пољу у сарадњи са Агенцијом за заштиту животне средине, као и санација парка у тополама у близини Крупачког језера у Никшићу у сарадњи са Општином Никшић.

Из дана у дан свијет око нас све више се окреће мјерама за повећање енергетске

ефикасности и што већем доприносу очувања животне средине, да ли то значи да нема енергетке без еколошке безбједности?

Клима је базични природни ресурс, од кога зависи енергетски потенцијал сваке земље и зато има одлучујуће дејство на екологију, али и на друштвено-економски просперитет. С обзиром да је клима један од основних састава еколошке безбједности, која је повезана и са климатским промјенама, те сви морамо да схватимо да без обзира у којој земљи на свијету живимо, без свијести о еколошкој безбједности нема стабилног и нормалног живота. Мишљења сам да би еколошка безбједност требала та-

кође да буде главни циљ развоја Црне Горе. Да се што више улаже у енергетску ефикасност и смањење загађења, а да енергија коју произведемо буде што више зеленија, и да направимо планове како ћемо корак по корак смањивати производњу енергије из необновљивих извора који имају негативан утицај на животну средину.

Поред инвестиционих пројеката заштите животне средине и повећања коришћења обновљивих извора енергије, и наша компанија се са својим комерцијалним купцима “укрцала на зелени брод па шта кажете вода или вјетар и сунце? Гдје је будућност?

Будућност се огледа у диверсификацији енергетског микса који се базира на обновљивим енергетским ресурсима то јест изворима енергије.

У Земљама Европске уније, због велике, растуће потрошње енергије и недостатка сопствених резерви фосилних горива, води се политика прогресивно повећања удјела ОИЕ у енергетским изворима. Неопходно је на бази стратешких одређења државе и енергетске политике обезбједити енергетску инфраструктуру у коју би ОИЕ били адекватно интегрисани. Напредак Црне Горе на пољу енергије из обновљивих извора је у великом порасту, поготово планирано повећање удјела соларних и вјетроелектрана у енергетском миксу, што ће омогућити Црној Гори да искористи своје изворе вјетра и сунца, по конкурентним цијенама и подстакне употребу чисте енергије у одрживом и разноврсном енергетском сектору.

Енергетска ефикасност и смањење потрошње енергије од суштинског су значаја како из еколошких разлога, тако и због смањења трошкова. Када је о гријању ријеч да бисмо то постигли без угрожавања удобности коју желимо да имамо, морају се испунити неки основни услови – почев од рационалног трошења енергије? Шта мислите?

Енергетска ефикасност подразумева низ мјера које се предузимају у циљу смањења потрошње енергије, а које при томе не нарушавају услове рада и живота. Појам енергетска ефикасност има два могућа значења, гдје се једно односи на техничке уређаје, док се друго односи на одређене мјере штедње и понашања. Уређаји су енер-

гетски ефикасни ако имају висок степен корисног дејства тј. мале губитке приликом трансформације једног облика енергије у други. На примјер: "обична" сијалица (са ужареним влакном), велики дио електричне енергије претвара у топлотну енергију, а само мали дио у корисну свјетлосну енергију, и у том смислу "обична сијалица" представља енергетски неефикасан уређај, и корисно је замијенити је ефикаснијом штедљивом и лед сијалицом. Резултат повећане ефикасности су значајне уштеде у финансијском смислу, али не треба занемарити и директан утицај на очување животне средине.

С тога је наша компанија покренула пројекте и кампање из области енергетске ефикасности. Све мјере енергетске ефикасности које компанија спроводи на већој скали, могу и грађани да одраде у склопу својих домова, на мањој скали, користећи све актуелне и доступне финансијске подстицајне програме енергетске ефикасности покренуте од стране Владе Црне Горе, ресорних министарстава, еко фонда и Електропривреде Црне Горе.

Позитиван примјер наше компаније у спровођењу савремених стандарда у области енергетске ефикасности и промоције трендова смањења потреба за

енергијом из конвенционалних извора јесте и сами пројекат - "Енергетска обнова и адаптација управне зграде ЕПЦГ". Овим пројектом, постиже се енергетска независност Управне зграде ЕПЦГ и побољшавају се перформансе објекта који поред финансијских бенефита огледају се и у смањењу емисије ЦО2 на годишњем нивоу.

ЕПЦГ спроводи један од најпрепознатих пројеката у Црној Гори, у области преласка на обновљиве изворе енергије и енергетске ефикасности, пројекти - "Солари 3000+ и 500+". Овим пројектом представљају се стварне могућности енергетских и финансијских уштеда.

Ви сте били представник из Црне Горе и један од учесника на свјетском конгресу младих за климатске промјене, који се прошле године одржао у Италији, а такође у овој години сте били један од делегата из Црне Горе на конференцији у Турској, а у Црној Гори сте освојили друго мјесто на такмичењу за циркуларну - зелену економију, па ста кажете колико смо свјесни важности очувања животне средине и како

видите нашу будућност у том смислу?

Била ми је велика част да будем представник Црне Горе на Свјетском конгресу младих за климатске промјене "Yoth4Climate", као глобалне иницијативе коју заједно предводе Влада Италије и Програм Уједињених нација за развој, и да том приликом елаборирам како свој досадашњи рад у области еколошких политика, тако и тежњу наше земље ка одрживом развоју, пред учесницима догађаја, који је окупио 400 младих стручњака из ове области из различитих држава свијета, и да на овом јако битном догађају међу младима у свијету, дам свој допринос у "покретачкој амбицији" и креирању радног документа и смјерница за даље спровођење еколошких политика.

Као делегат у свом досадашњем раду у склопу радне групе за "еколошки свјесну заједницу", имао сам прилику да видим колико се пажње према едукацији и учењу овог концепта посвећује у осталим замљама, почев од основне школе па све до највеће квалификације и степена високог образовања. Добро управљање у области очувања и заштите природе није код нас довољно функционално. Неопходно је што хитније спровести активности које ће утицати на промјену начина нашег размишљања и опхођења према средини у којој живимо, кроз едукацију, увођењем нових предмета или обавезним додатком еколошког концепта кроз сваки од већ постојећих предмета у школама, што се већ увелико и активно спроводи у другим земљама.

У оквиру припрема за одлазак на свјетски конгрес младих за климатске промјене, са посебним задовољством издвајам сусрет са руководством Електропривреде Црне Горе, предсједником Одбора директора ЕПЦГ Милутином Ђукановићем, и извршним директором ЕПЦГ Николом Ровчанином, приликом којег су ме челници ЕПЦГ упознали са будућим пројектима базираним на зеленој енергији.

Током наведеног сусрета, изузетно ми је било драго чути што се компанија усредсредила на зелену енергетску транзицију, зелене послове, и улагању у обновљиве изворе енергије, што ми је уједно представљало добру полазну тачку и базу приликом представљања рада наше земље и даљег разговора са колегама на конференцији.

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

НАГРАДЕ
85 кола:

ПАНЕЛ КОНВЕРТОР ПОДНИ СА
ТЕРМОСТАТОМ TESY 2000W

x3

КУПАТ. ГРИЈАЛИЦА СА
СУШАЧЕМ ПЕШКИРА ДИГИТАЛ
W 2000W TESY

x3

ЕЛЕКТРИЧНА ГРИЈАЛИЦА
HL213V

x12

86. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

„БУДИ У ТОКУ
– БУДИ У ИГРИ“

Милош Цукнић

Наградно питање:

КОЛИКО СТРУЈЕ ЈЕ ПРОИЗВЕЛА
ТЕ ПЉЕВЉА ЗА 11 МЈЕСЕЦИ 2022.

ПРАВИЛА:

Право учешћа у наградној игри имају само запослени у ЕПЦГ који тачно одговоре на питање и пошаљу купон са одговором и личним подацима. Сваки запослени може послати само један купон. Сви који пошаљу два или више купона, као и они који погрешно одговоре на питање, биће дисквалификовани. Наградну игру приређује Сектор за корпоративне комуникације, те запослени у њему не могу учествовати.

Купоне је потребно послати најкасније до 10. јула на адресу ЕПЦГ, Сектор за корпоративне комуникације, Вука Караџића 2, Никшић, са назнаком „за наградну игру“, или убацити у за то предвиђене кутије.

Добитници ће бити контактирани по извлачењу, а њихова имена објављена у наредном броју листа Електропривреда.

КОМИСИЈА ЗА ИЗВЛАЧЕЊЕ:

Татјана Кнежевић Перишић (Сектор за корпоративне комуникације)
Миодраг Вуковић (Сектор за корпоративне комуникације)

„ ДОБИТНИЦИ 85 КОЛА:

Панел конвектор подни
са термостатом Tesy 2000W X 3

1. Мира Шћекић (ХЕ Перућица)
2. Владан Сарић (СОЛАР)
3. Станиславка Пејовић (Дирекција)

Купатилска гријалица са
сушачем пешкира W 2000W Tesy X 3

1. Томо Љешевић (ХЕ Перућица)
2. Милица Видић (Снабдијевање Подгорица)
3. Даниела Бошњак (ХЕ Пива)

Електрична гријалица HL213V X 10

1. Теодора Андријашевић (ФЦ Снабдијевање)
2. Игор Вучинић (Снабдијевање Херцег Нови)
3. Стојан Цицмил (ХЕ Пива)
4. Милан Грбовић (ТЕ Пљевља)
5. Ивана Маџар (Снабдијевање Бар)
6. Александар Тошић (Снабдијевање Пљевља)
7. Јован Благојевић (ХЕ Пива)
8. Ратко Вујадиновић (Снабдијевање Котор)
9. Вида Раичевић (Дирекција)
10. Жељко Пејовић (ТЕ Пљевља)

Име и презиме:

Пословна јединица:

Број телефона:

е-маил:

Одговор:

epcg

Кападокија – нестварно
чудо природе (I дио)

Многи ме питају, зашто се често враћам Турској, због чега не обилазим и многе друге земље, одговор је једноставан: Турска је неvjероватна земља у којој фасцинира разнолико богатство, сусрет Истока и Запада, мора и планина, традиције и модернизма. Фасцинира и чудо природе, створено на простору Кападокије, које у човјеку буди осјећај да је на некој другој планети. Због тога се враћам Турској и враћат ћу јој се све док агенција Галлилео, најбоља агенција у Црној Гори, са неvjероватним водичем Дамиром Скопљаком, зовем га “жива енциклопедија” најбољи водич у Турској, буде имала дестинације које нијесам посјетио у овој чудесној земљи.

Текст и фотографије:
Андрија Касом

Свако путовање, без обзира ће човјек пође, злата је вриједно. Упознаш дивне људе попут Иде и Паше из Бијелог Поља, дружење са њима ми је донијело додатно задовољство постојања, задовољство сазнањем

да постоје такви људи. Упознаш и многе “покондирене тикве” са чијих усана се само чују ријечи Прада, Гуцци, Армани...а у стању нијесу ни кафу попиту, јутарњим шведским столом обезбиједе храну за цијели дан, правећи сендвиче и трпајући их у ташнама. Откријете многе ствари у које нијесте могли вјеровати, због тога су путовања злата

вриједна

Још једно путовање је иза мене. Овога пута сам се одлучио за Кападокију, увијек сам имао жељу посјетити тај дио Турске. , гледајући прије пута слике њених предјела, све дјелује нестварно, ко да је човјек на некој другој планети. Сlike су једно, а уживо виђети све је посве другачије, у човјеку се

покрене хиљаду питања која поставља себи идући од локације до локације дивећи се чудима природе, досетљи-вошћу људи...

Лет од Подгорице до Истанбула је био пријатан, десет минута раније од планираног смо дотакли тло аеродро-ма Истанбул. Преласком на домаћи саобраћај, нови лет за Кајсери смо чекали до касних поподневних сати. Овај лет траје сат времена, након чега смо се удобним аутобусом упутили ка градићу Ургуп, удаљен шездесет шест километара. Након смјештаја у хотелу Мустафа Цаппадочија Ресорт, одличан хотел, са 4*, мјесто је које бих увијек одабрао за свој одмор, иако сам на путовањима најмање у хотелу. Послије вечере са пребогатим шведским стол-ом, да бих се ослободио колико-то-лико калорија упутио сам се ка цен-тру града, који је четири километра удаљен. Ургуп је мали градић, у овим вечерњим сатима није било много по-сјетилаца, многи кафићи, ресторани су били полупразни. Градић ме је освојио својом архитектуром, и у њему се на-зиру обриси свега онога што краси Ка-падокију. Град и његову околину сам оставио за обилазак у дану кад пла-ном агенције будемо имали слободно вријеме или одустанем од неког факу-тативног излета..

ДЕРИНКУУ – ПОДЗЕМНИ ГРАД

Устали смо у 3 сата, у 4,15 кренули смо на вожњу балоном, са половине пута се вратили у хотел, Агенција за цивилно ваздухопловство због вјетра није дозволила уздизање балона. Није-смо били разочарани, још смо имали три дана форе за вожњу балоном. По повратку у хотел, почела је киша, мно-ги планови су се морали промијенити за овај дан.

Да не би губили вријеме, упутили смо се подземном граду Деринкуу, који је од Ургупа удаљен неких четрдесет кило-метара. Иако нас је киша и магла пра-тила цијелим путем, брзо смо стигли, пут је добар. Ово је други по величини подземни град у Кападокији. Сматра се да се на цијелом подручју налази сто оваквих градова, до сада су откривена тридесет четири, нијесу сви оспособље-ни за туристичке туре.

Деринкуу је неvjероватан подземни град, има седам спратова, спушта се до

око осамдесет пет метра. Катакомбе, велики број пролаза, просторије...при-чају причу о животу људи у овом крају. Сматра се да су га подигли Херти, у њему су проналазили спас од невре-мена које је овим крајевима владало, да би се касније користио за заштиту људи од непријатеља који су харали овим просторима. У граду је могло да се смјести од петнаест до дваде-сет хиљада људи, заједно са стоком и залихама хране. Научним истражи-вањем дошло се до закључка да је и стока у њему била смјештена, на пр-вом спрату, постоје докази о везивању исте у овим просторијама. Људи су о свему размишљали, смислили су на-чин заштите од непријатеља. На више мјеста постоје камени, округли блоко-ви увучени између двије стијене, које су опругом покретали и на тај начин омогућили да нико не може ући уну-тра, блокови су се могли помјерати само са унутрашње стране.. Ако су их и пуштали да уђу, била је замка, помоћу

ископаних рупа, исте су могли пробити копљима или их једноставно оставити у тим казаматима да умру од глади или да се смрзну од хладноће. Тем-преатура на задњем спрату је -8°C,

константна је. Невјероватни су ови ка-замати, ријечи су понекад недовољне да опишу све, ово треба доживјети и проћи ходницима старим између три до пет хиљада година.

АВАНОС – ЦЕНТАР ГРНЧАРИЈЕ

По изласку киша је и даље росикала, наставили смо даље. Следећа дести-нација је била Долина голубова. Није нам се дало да је видимо. Магла је покрила цијелу долину, киша нас је “давила”.

Упутили смо се ка градићу Аваносу, у којем смо имали пар сати на распо-лагању. Од Деринкуу до Аваноса је 46 километара, добрим путем, брзо се стигне. Град се налази на обали рије-ке Кизилирман или Црвеном ријеком, најдужом у Турској. Познат је по гран-чарији која се на овим просторима правила још за вријеме Хетита (2000 до 1500.прије наше ере). Град најмање подсећа на Кападокију, али плије-ни љепотом старим грчким кућама и многобројним радионицама за израду грнчарије.

Нераздвојна тројка, Ида, Паша и ја упутили смо се ка Старом граду, стари-не ме одувијек привлаче. Да би дошли до њега морали смо прећи љуљајући мост, у једном тренутку сам мислио да ћу “пољубити” под истог, неvjеро-ватан је осјећај, памтит ћу га док сам жив. Град ме је освојио истог тренутка, позитивна енергија је зрачила, своје “несташлуке” смо упражњавали поред сувенирница и појединих радионица, били смо ко раздрагана дјеца.

Алиса Османагић

Марија Вукотић

АЛИСА ОСМАНАГИЋ, ДИЗАЈНЕРКА ЕНТЕРИЈЕРА

Празнична декорација је идеалан начин да се ослободи сва креативност и направи оаза пријатности, мира и зимске идиле. Због тога многи свјетски дизајнери ентеријера из године у годину велику пажњу посвећују стварању нових трендова које треба да, уколико желимо, испратимо током празничног декорисања. Да би ваш дом током празника истовремено био модеран и пријатан, како га украсити и унијети добру празничну атмосферу у свој дом, за наш лист говори Алиса Османагић дизајнерка ентеријера која препоручује у првом реду

Уређење празничног дома - лијеп провод који све радује

Децембар је мјесец сам по себи чаробан, буди посебно новогодишње расположење. Градови у празничном у духу, са новогодишњим декорацијама изазивају еуфорију коју желимо унијети и у наше домове. Новогодишњи ентеријер представља могућност да се унесе посебна топлина у дом и створи осјећај безбрижности

што је пандемија пробудила нашу несигурност, а чему и даље доприноси и рат у Украјини и нестабилна економска ситуација.

Модерни амбијент треба да одликује употреба природних материјала – попут стакла, камена, дрва; функционалност – која омогућава да се што лакше и брже сналазите у свом личном простору; сведеност – њу истичем због тога што је у тражењу свога стила лако склизнути у претјераност. Мислим да је то посебно важно нагласити када говоримо у новогодишњим украсима и о уређењу ентеријера – како пронаћи праву мјеру да наш простор одише оригиналношћу, удобношћу, топлином, али и да истовремено буде функцио-

инспирацију. Поред игре бих посебно поменула и тимски рад. Вјерујем да је уређење дома сјајан повод да се поново повежемо са својим укућанима када имамо више слободног времена и тако лијеп повод који све радује.

Празничну атмосферу најбоље ће дочарати новогодишња јелка, како треба да буде окићена и у том погледу имамо трендове који се стално мијењају?

Приликом одабира јелке важно је најприје имати на уму њену висину. Уколико Ваш простор није превелики, предлагем да се определијелите за мању јелку. Превелика јелка визуелно

оригиналност и функционалност.

Како по Вашем мишљењу треба да изгледа дом како би био модеран и пријатан?

Празници су најљепши тренуци за сваког од нас. Они су прилика да се растеретимо од многобројних обавеза, те да проведемо више времена са својим члановима породице. Није без разлога празнична атмосфера неопходна извор инспирације свим дизајнерима. Новогодишњи ентеријер представља могућност да се унесе посебна топлина у приватни простор и да се створи осјећај безбрижности који нам, сигурна сам, свима недостаје након

налан.

Како магију новогодишњих празника можемо унијети у дом на што љепши начин?

Мислим да је игра кључни елемент. Приликом декорације можемо пустити себе да се заиграмо. Можемо комбиновати прошлогодишње украсе с ручно направљеним уколико немамо велики буџет на располагању. Многи брендови сваке сезоне нуде новитете у декорацији, што је најбоља опција за оне који воле да мијењају амбијент сваке године. Морам поменути да и сама волим да пратим новитете различитих произвођача јер на тај начин проналазим

умањује простор. Даље, важно је имати на уму и материјал од којег је сачињена. Чини ми се да су најпопуларније јелке од вјештачких материјала јер су трајније. Као што она не треба да буде превелика, тако не треба ни изгледом да одудара од изгледа просторије. Пренакићеност даје кичаст изглед, тако да је мој предлог да одаберете украсе који су усклађени с величином јелке. Украси који су у сличном тону дају јој компактнији изглед, али и целокупној просторији. Они се могу уклапати с доминантним бојама намјештаја или с неким другим детаљем. Најпопуларнији су пластични украси, али су популарни и папирни и метални,

а свијетлеће лампице и свијеће уносе посебну топлину и стварају осјећај ушушканости. Свијеће најчешће красе новогодишњу трпезу.

Раније су основне боје које су симболисале новогодишње празнике биле црвена, зелена и златна. Последњих година тај тренд се мијења?

Морам нагласити да златасте и металик нијансе дају елегантан изглед простору, али трендови се мијењају. Новогодишњи украси се могу уклапати с намјештајем, али њихова боја може бити и контрастирана у односу на боју просторије. Комбинације боја су бесконачне. Могу се укрштати краљевскоплава боја са сребрном и бијелом, али су популарне и њежније, пастелне нијансе. Папирни украси дају бесконачно много слободе у декорисању новогодишњег амбијента. Више ни бомби-

” *Инспирацију можете проналазити и код малих произвођача рукотворина који Вам својим посебним идејама могу помоћи да створите јединствен изглед дома, мимо серијски произведених и истих украса. Укратко: не плашите се да истражујете и да се играте!*

це нису нужно округлог или звјездастог облика. Украси могу бити у облику пахулица, писама, различите играчке. Могућности су бескрајне, али је важно не претјерати, како би јелка уистину уљепшавала простор.

Празнични детаљи посебно мјесто треба да заузимају у нашем дому, посебно у кухињи?

Декорисање новогодишњих трпеза је изузетно важно јер се око њих окупља цијела породица. Оне могу имати

раскошан изглед и на тај начин допријети уживању у укусним оброцима. Трпеза се може украсити и уљепшати на мноштво начина – од одабира префињеног есцаја до уклапања сервиса и посебно осмишљене декорације на столу, која се састоји од салвета, али и свијећа и посебних новогодишњих украса (најчешће су то шишарке, различите врсте сувог цвијећа и биљака, као и играчке у празничном руху).

Одмјереност је и у овом контексту кључна.

Дани празновања и славља су пред нама, вријеме када се окупља породица, воде пријатни разговори и ужива у топлини дома. Славска трпеза, украшена јелка, здравнице и поклони најбоље описују завршетак године, која се најљепше испраћа уз сласне залогаје. Гурманске ђаконије, укусни комади меса, мирисна пецива и салате својим аромама славски и празнични сто чине богатијим. Бошко Контић, кувар „добитник бројних награда“ каже да је гастрономска вјештина једна врста умјетности и поље изражавања човјекове стваралачке слободе.

Бошко каже да је човјек заправо оно што једе, кроз мирис и укус се упознајемо, избор хране довољно говори о нама. Каже да би храна причала сама о себи потребно је да се у процес припреме јела уложи труд и воља, али се и постарати да зачини не наруше укус састојака. У свему па и у кулинарском послу најбитније је унијети искреност, а како каже Бошко, у све се мијеша љубав па и у кухињи. Инспирацију увијек тражи у традиционалним јелима које спрема на модеран начин, а наша кухиња је увијек најзанимљивија, док би из иностраних узео «можда само начин сервирања».

За читаоце листа Електропривреда Бошко је припремио два рецепта, која ће учинити празничну трпезу неодољивом.

ЈАГЊЕЋИ ПИКЉЕВИ СА ГРАТИНИРАНИМ КРОМПИРОМ

Потребни састојци :

- Пикљеви
- Кромпир
- Шаргарепа
- Целер
- Ловоров лист
- Кајмак

Поступак припреме :

У кључалу воду додати целер и шаргарепу кромпир, затим јагњеће пикљеви и кувати док месо не почне да се одваја од кости.

Након кувања, месо и кромпир запећи на уљу на високој температури.

Сервирати и прелити кајмаком.

ПИТА СА СУВИМ КАЈСИЈАМА

Потребни састојци :

- Коре за питу
- Суве кајсије

које су куване два минута.

ПРЕДЛОГ КУВАРА-САВРШЕНА ПРАЗНИЧНА ВЕЧЕРА

Гастрономска вјештина је врста умјетности

Бошко Контић

- Ораси
- Шећер
- Анис

Поступак припреме :

Слагати пет кора, између сваке ставити мало уља и мало шећера.

На посљедњој кори поређати кајсије

које су куване два минута.

Пећи 40 минута, на 150 степени.

Док је пита у пећници, скувати шербет, иста количина воде и шећера. Након кувања, у шербет додати анис.

Када се шербет охлади, прелити питу.

” *Празнична трпеза је прилика да се у нашим домовима нађу стара, готово заборављена јела наше традиционалне кухиње.*

НОВОГОДИШЊА ДЕКОРАЦИЈА
ЧИНИ ПРАЗНИКЕ ПОСЕБНИМ

Празнични амбијент за добро расположење

Марија Вукотић

Да долазак Нове године не прослављамо само код куће и са пријатељима одавно је јасно. С обзиром да више од трећине свог дана проводимо на послу, канцеларија

Децембар у згради Регионалног центра Никшић у празничним бојама, окићена јелка, осмјех на лицима запослених наговјештавају долазак успјешне Нове 2023. године

је одавно постала наш други дом. Новогодишња декорација није више намијењена само за дневну или дјечију

собу него и за фирму у којој радимо. Колектив у РЦ Никшић потрудио се да новогодишње расположење унесе у

свој радни простор.

Дашак елеганције донијет је лијепо украшеном јелком, а како кажу новогодишња декорација је идеалан начин да освјеже и унесу новогодишњи и пријатан амбијент у пословном окружењу. Декорација радног простора је посебно важна јер запосленима омогућава да уживају у сваком моменту који проведу на послу.

У духу празничног расположења његовање новогодишњих празника у корпорацијама или малим фирмама и предузећима је од великог значаја за добар рад и подстрек, али и мотивацију радника, сагласне су колеге.

Запослени у овом РЦ кажу да је ово период који нас учи заједништву, хармонији, добрим и колегијалним односима, као и истицању свих оних ствари које уљепшавају свакодневицу. Нова година и Божић је почетак празновања и једне посебне атмосфере. Вођени тиме, одлучили смо да нашу новогодишњу јелку окитимо у бојама које симболизују духовност, саосјећајност, повјерење и припадност. У нади да ћемо пренијети мало наше празничне атмосфере свим потрошачима, колегама желимо срећну и успјешну предстојећу годину, поручују запослени из РЦ Никшић.

Свечана ситуација створена рукама запослених има већи сјај, а колеге ове организационе јединице успјели су да помире укусе, жеље и идеје како би имали новогодишњи декор налик оном у свом дому.

Пуно разлога за славље

Упркос великим глобалним проблемима у енергетском сектору година на измаку је за РЦ Никшић била успјешна, каже Маринко Копривица, руководилац подружнице – Регионални центар Никшић.

У овој години смо имали рекордан степен наплате који прелази 100% у односу на фактуру. Успјели смо да уз повољне споразуме наплатимо заостала потраживања од потрошача који имају значајна дуговања. Посебно смо издвојили потрошаче који дугују више од 10000 еура за утрошену електричну енергију и који никада нијесу плаћали рачуне од кад имамо евиденцију у бази података. Такве потрошаче смо уз помоћ ЦЕДИС-а и привремених мјера код судова успјели уозбиљити и показати да је плаћање за утрошену електричну енергију обавеза и да сви они који су у претходном периоду то избјегавали морају измирити дуговања – истиче Копривица.

У циљу пружања што квалитетније услуге потрошачима, Електропривреда Црне Горе отворила је у овој години нове организационе јединице, како би потрошачима и запосленима пружла боље услове – са поносом итиче Копривица.

– Куповином објекта у Пљевљима и на Жабљаку успјели смо да обезбидимо лијепе просторе на атрактивним локацијама који ће бити у служби пружања бољих услуга потрошачима. Те просторе смо адаптирали и прилагодили нашим стандардима и потребама, тако да ће потрошачи у пријатном амбијенту моћи да завршавају обавезе склапања уговора о снабдијевању, споразума о измирењу дуговања, промјену имена купца (власника бројила), подношење разних других захтјева и приговора, као и увида у рачуне и плаћање фактура без провизије. Запослени ће убудуће радити у савременим објектима, гдје ће имати квалитетне услове за рад и боравак. Закључно са овом годином РЦ Никшић све организационе јединице и пословнице има у власништву ЕПЦГ – појашњава Копривица.

– У наредном периоду ћемо наставити са квалитетним и озбиљним пословањем, како би и даље остваривали добре резултате. Што се тиче нових простора у РЦ Никшић, како ја то волим да кажем, захваљујући колегама из менаџмента ми смо у РЦ Никшић успјели да се „скућимо“, на чему сам колегама захвалан. То нас и обавезује да убудуће постижемо још боље резултате у пословању – истиче на крају Копривица.

ЗВОНИМИР ЂУКИЋ – ВАН ГОГ, ИВАНА ПЕТЕРС – НЕГАТИВ

Музички фестивали као социолошки феномен

Наша компанија као друштвено одговорна, увијек је вођена акцијом да покаже одговорност према појединцима и заједници, те да помогне у одржавању манифестација од културног и спортског значаја. Сходно тој политици и ове године Електропривреда је била један од спонзора познатог музичког догађаја Лејк фест, који се сваке године одржава на Крупцу почетком августа мјесеца. Подсјећања ради, ове године никшићку публику забављали су позната регионална и свјетска имена из музичке индустрије. Екипа новинара нашег листа разговарала је са већином извођача, а за овај новогодишњи број издвајамо разговор са групом Ван Гог и Негатив.

Звонимир Ђукић

Драгана Б. Мијушковић

Након љетњих фестивала у региону од Тузле, Травника, Цетињу, Ван Гог је наступао и на Крупцу. Традиционално на Лејк фесту, Ван Гог и публика „затресли“ су Никшић рокеролом. Енергија која је прштала на све стране ширила је добро познат риф на гитари, али и текстове животне филозофије овог популарног рок састава уз који стасавају генерације.

Фронтмен групе Звонимир Ђукић, јавности познатији као Ђуле у разговору за наш часопис говорио је о публици и о самом фестивалу као феномену.

На наше питање да упореде наступ од прије четири године и овога љета, те шта се промијенило у самој комуникацији са публиком, Ђуле одговара да се свакога дана све мијења око нас и у нама.

„Мислим да је ово најљепши, најемотивнији и најенергичнији Лејк фестивал на коме смо свирали. Ово је био концерт високог напона и мислим да никада није било више публике. Била нам је велика част да наступимо на Лејк фесту 2022. године!

Њихова чувена пјесма „Списак разлога“ послужила нам је као следеће питање да упитамо који су разлози да публика увијек ужива на њиховим концертима, гдје се у ваздуху осјећа синергија.

„Знате како, нема веће радости него када бенд постоји више од 30 година и сваки албум ради као да му је први. Ослањамо се само на свој сензибилитет и на инстинкт, не на рацио и не калкулишемо са трендовима. Драго нам је да на свакој турнији, од албума до албума, долази и млађа и старија публика. Генерације долазе и препознавају то наше „писмо“. Понашање публике на Лејку фесту је као некада на рок фестивалима 80. тих година. То је нама доказ да препознају ту нашу поруку кроз наше пјесме. Нема веће радости него када нове генерације знају сваки стих и свако слово“, истиче фронтмен Ван Гога и најављује:

„Идемо и са новим албумом тако енергично и без компромиса. Нека космос љуби младе људи и нека их чува и склони од свих пошаста који долазе из медија из ријалити програма и нека их окрене књигама, школи, знању, спознаји љубави и дружењу у доброј музици.

Да би се дјеца отргла од лошег утицаја који свакако постоји око њих, једини начин је добро васпитање које се носи из куће, сматра Ђуле.

„Што се нас из групе тиче, ми смо прошли тај „микс“ и кућно васпитање, и ово „са улице“ и ништа нам не фали, остали смо своји достојанствени и поносни на све“, истиче фронтмен групе.

Говорећи о фестивалима, он наглашава да су фестивали социолошки феномен, они постоје да се људи окупе и друже, а некако је музика „Божији лепак“ који их споји у добро расположење.

„Групи Ван Гог је част да се појави регионално на фестивалима и да се дотакне са публиком. Музика без хука публике нема смисла. Ми смо ушли у све ово јер нас је музика и повукла у своје гротло љепоте, зашто би се штејели. Свирамо сваки концерт искрено и посвећено као да је први и последњи. То публика препознаје и осјећа и тако ће да буде док год постојимо“, закључио је Звонимир Ђукић.

НЕГАТИВ – „ОД УВЕК ЗАУВЕК“

У оквиру друге вечери фестивала публику крај језера Крупац забављали су звуци групе Негатив, а препознатљиви глас Иване Петерс, познатија као Ивана Негатив није оставио никог равнодушним. Пред сам наступ, разговарали

Ивана Петерс

смо са Иваном, а и вама преносимо дио тог интервјуа.

Негатив постоји од 1999. године и почели су са пјесмом „Ја бих те сањала“. На наше питање шта се промијенило током свих ових година и шта је то Негатив „досањао“ до сада, Ивана каже следеће:

„Од увек заувек“ се зове наша нова пјесма, тако да заувјек ми сањамо и смишљамо неке нове креације музич-

ке. Много тога се промијенило, ми смо сазрели, одрасли и остарали, али је и даље љубав према музици још јаче изражена“.

„Мени је драго да на наступима Негатива и Тап 011 примјећујем велики број младих људи који се нијесу били ни родили, а знају пјесме из тог периода. То је дефинитивно добар посао њихових родитеља“, поручује Ивана и наставља причу о тренутном ангажману:

Детаљ са фестивала

„Радим пројекте са Чаролијом, са Леонтином за дјецу за Дјечији културни центар. Такође и са Тап 011. Потпуно нека друга прича, различите и врсте музике и публике и то је нешто што је било део мене и даље волим те људе, док Негатив је мој дом, али је природно потпуно да сарађујем са Тап 011 и даље.

Како изгледа сачувати Негатив, а остати позитиван у овом времену, Ивана подсјећа да су име „Негатив“, бенду дали управо јер су, према њеној причи, настали у неком таквом времену када су се дешавале разне ситуације око њих и хтјели су да задрже баланс.

„Ја сам тада дошла на идеју да се зовемо Негатив. Негатив је поглед на другачији начин.

А, када говоримо о личном мијењању, у суштини ја сам остала иста као што сам била и прије 25 година. Можда сам сазрела у том неком извођењу на сцени. Сазрела сам и у том односу са публиком, иако је то мени увијек некако природно долазило. Никада нијесам вољела да радим сама, већ у групи људи. Јер више људи и више умова значи бољу креацију. А што се личе Негатива, оно што смо ми то излази из нас и наших пјесама и то се може очекивати и у будућности“, закључује она.

МИШО БАРТУЛИЦА, ОСНИВАЧ ГРУПЕ БОЛЕРО

Човјек не би смио да се боји емоција

Овогодишњу фестивалску причу у нашем граду употпунила је и рок група Болеро, која је окупљена давне 1982. године. Након година застоја у раду и наступима на сцену се враћају 2013. године. Њихови хитови „Јелена“, „Галебови“, „Сјећања“, „Крчмарска Москва“, „Дајана и даље трају будући посебне емоције код публике. Сабирајући утиске, али и емоције и успомене Мишо Бартулица оснивач групе захвалан је никшићкој публици што их је топло примила, што је хорски пјевала са њима, а то сваком музичару неизмјерно значи. Бартулица за лист Електропривреда каже да је задовољство бити дио оваких фестивалских прича –

У Никшићу смо били раније више пута. Град има некакав амбијент који је задржао без обзира на све. Заиста је предобро овдје. Наше пјесме остају кроз генерације и заиста сам срећан због тога. Болеро је сад опет настао. Имали смо велику паузу, био сам одустао од свега, мислио сам да се не требам више бавити музиком, немамо публику, а онда сам открио да то није тако. Прошле су неке критичне године, сад се покушавамо вратити, имамо нови албум, нове пјесме. Све је то скоро готово. Остао је исти Болеро. Група сад звучи доста другачије него прије, али се ипак чује да је то Болеро, чује се тај неки мој запис, без обзира што је прошло толико времена од последњег албума. Остао сам на некаквом љубавно-социјалном трагу. Срећан сам због тога што пјесме пјева како моја генерација, тако и клинци од 16–17 година који имају свој доживљај тих стихова. То ми је највећи комплимент – додаје Бартулица.

Признаје да су пјесме тужне, да се може уз њих заплакати, али ја то не схватам као негативно, мислим да је то баш емоција која је искрена. И ја сваку своју пјесму отплачем, ако ми не иду сузе онда знам да није добро – казао је Мирослав Мишо Бартулица, оснивач групе Болеро и каже да се радује неком новом сусрету.

Марија Вукотић

Детаљ са фестивала

НОВОГОДИШЊА АНКЕТА ДИЈЕЛА ЗАПОСЛЕНИХ

Очекивања и надања

Крај године је период када сводимо рачуне, сумирамо утиске и правимо планове за наредну годину. 2022. година била је година изазова, када се говори о енергетици како код нас, тако и у региону и цијелој Европи. Високе цијене на берзама, сукоб у Украјини, неповољне хидролошке прилике током љетњих мјесеци, помјерили су границе када је цијена електричне енергије у питању.

Драгана Б. Мијушковић

По чему ће памтити протеклу годину, гдје ће прославити „најлућу ноћ“, те гдје виде ЕПЦГ у 2023, питали смо неке од запослених у нашој компанији

Татјана Вукићевић

ТАТЈАНА ВУКИЋЕВИЋ:

Колегиница Татјана Вукићевић из Кол центра истиче да ће 2022. годину, када говори о приватном животу, памтити по много лијепих тренутака, док је пословно била врло динамична година.

„Нове акције, пројекти...а ми из Кол центра све морамо пропратити. Ићућу на традиционално новогодишње дружење које организује СОЗ ЕПЦГ. Очекујем добар провод и дружење. Новогодишњу ноћ надам се да ћу је провести са својом унуком“, истиче Татјана и додаје:

„Што се тиче посла, у наредној години настављамо са започетим пројектима. Кол центар ће се потрудити да као и до сада буде на услузи потрошачима. Иако је криза свуда, ја и поред тога очекујем и прижељкујем успјешну наредну годину, а свим колегама желим првенствено здравља и среће у 2023. години“, поручује Вукићевић

МИЛИСАВ ДАЧЕВИЋ:

Уочи дочека Нове године, обично се сумира протекла, уз подсјећање на оне најљепше, али и оне мање лијепе тренутке који су обиљежили претходних 365 дана, истиче колега Милисав Дачевић, стручни сарадник за заштиту животне средине из Службе за заштиту животне средине.

Некако се сви трудимо да остану упамћени ти неки „свијетли“ тренутци, тако ћу и ја 2022. годину памтити као успјешну годину, пуну лијепих тренутака, на различитим пољима, првенствено на пословном плану, ангажманом у компанији која ми је пружила шансу да искажем свој потенцијал, оправдам академско звање, у компанији која представља гиганта, не само црногорске, већ и регионалне привреде – каже Милисав.

На наше питање гдје ће дочекати Нову годину, Милисав истиче да је то питање веома популарно крајем го-

Милисав Дачевић

дине, кад се осјети први талас новогодишњих празника. Он истиче да ће Нову годину и божићне празнике традиционално провести са породицом и најближима у пријатном кућном амбијенту.

„Мада, можда се и нађе времена за неко путовање, ко зна“, одговара Милисав и додаје:

„Нова година је увијек прилика за нови почетак, прилика да се исправе грешке из претходних, а унаприједи и надограде позитивне ствари, прилика да будемо бољи људи. Жеља и нека очекивања у новој години би била да живимо у здравој средини, да будемо више позитивнији, сложни, вриједни и амбициозни за нове подухвате и искушења која нам слиједе“.

На питање гдје видите ЕПЦГ у 2023. годину, Дачевић истиче да нашу компанију види као лидера у привредном развоју Црне Горе, кредибилног конкурента на Европском тржишту, као и одговорну и модерну компанију, која улаже у људе, зелену енергију и у нове капиталне пројекте-еколошки прихватљиве, које ће издигнути компанију на још већу лествицу, на већ високо утабаном мјесту у врху привредног развоја у региону и шире.

ВЕСНА ЦАУШЕВИЋ:

Колегиница Весна Цаушевић из Службе за услуге, истиче да ће 2022. годину памтити по повећању зарада. За дочек Нове године Весна бира Бар, гдје ће бити организован дочек. На питање зашто бира Бар, одговор је једноставан „Тамо наступа моја омиљена група Ван гог“.

ЕПЦГ Цаушевић у 2023. види као

Весна Цаушевић

равноравну компанију са осталим европским енергетским компанијама. Док од следеће године, колегиница истиче да „очекује побољшање међуљудских односа у фирми“.

СТАНИСЛАВКА ПЕЈОВИЋ:

„У прошлој години било је lijepих али и тужних момената, приватно. Што се тиче посла исто као и сваке године, радно, без неких промјена. Памтићу је и по политичкој и економској нестабилности“, истиче колегиница Пејовић, оператер за обрачун зарада.

За дочек Нове године Станиславка бира топлину дома, па ће 31. децембра бити са својом породицом код куће. Што се тиче њене „друге куће“ ЕПЦГ следеће године види као и досад што је била водећа фирма у Црној Гори и у државном власништву са оствареним добитом.

Станиславка Пејовић

Стефан Шкулетић

СТЕФАН ШКУЛЕТИЋ

Стефан Шкулетић, специјалиста рачунарских наука, „најљућу ноћ“ ће дочекати како каже „стандардно“ са блиским пријатељима у Кракову, а од 2023 очекује да буде боље од 2022 коју памти по тешкој социо-економској кризи.

„Очекујем да ћемо као фирма додатно унапредовати, да ће се пројекат Солари још више ширити, те да ће то бити једна стабилна година што се тиче радова и пословања Електропривреде“, поручује Шкулетић.

МАЈА ЂУРКОВИЋ

Запослена у Дирекцији за ИМС и опште послове, Маја Ђурковић специја-

Маја Ђурковић

листа за административне послове истиче да ће 2022. годину памтити по lijepим тренуцима, дружењу, новим искуствима и животним лекцијама које је научила.

„Нову годину ћу дочекати са својим најближима и од ње очекујем да буде боља од претходне у сваком смислу. У 2023. години, такође, очекујем наставак напредовање наше компаније.

Сигурна сам да ће следећа година бити најуспјешнија година у пословном смислу, посебно имајући у виду више великих пројеката који су започети, а који ће највећи досег доживјети следеће године, што ће позитивно утицати на пословање компаније, а самим тим и на наш колектив.

МУДРЕ МИСЛИ

Нова година је за аматере, за оне који никад не остају после поноћи у кафанама!...

Момо Капор

Крај године није ни крај ни почетак, већ наставак, с свом мудрошћу искустава у нама.

Хал Борланд

Тешко је живјети у садашњости, лудост је живјети у будућности, а немогуће у прошлости. Ништа није толико удаљено као прије један минут.

Џим Бишоп

Славите завршетке – јер они доносе нове почетке.

Џонатан Локвуд Хјуи

Нова година је увијек нови почетак – за старе навике!...

Анониман аутор

Нова година је још једна шанса да исправимо све што смо забрљали!...

Опра Винфри

Нова година ће, разумије се, стићи и онима који је не буду чекали. Међутим, сва чар и јесте у чекању, а не у Новој години. Лијепо је чекати нешто у шта сте сигурни да ће доћи. Чекали смо у животу разне ствари, то сви знамо, а увијек су нам и сигурно долазиле – само Нове године!...

Душко Радовић

Нова година – ново поглавље или само стара понављајућа прича? Ми пишемо. Избор је наш.

Алекс Морит

Поновно сам годину дана млађи него што ћу бити следећег децембра!

Јанина Ипохорскаја

Јер прошлогодишње ријечи припадају прошлогодишњем језику. А ријечи следеће године чекају други глас.

Т.С. Елиот

Све оно што је било болно и лоше, нека остане у години старој.

tanja.nikcevic@epcg.com

ИЗВУЧЕНИ ДОБИТНИЦИ НАГРАДНЕ ИГРЕ „РАЧУН ПЛАТИ И НАГРАДУ УХВАТИ: ДОБРА ЕНЕРГИЈА“

У просторијама ЕПЦГ у Никшићу, 15. децембра, организовано је јавно извлачење добитника наградне игре РАЧУН ПЛАТИ И НАГРАДУ УХВАТИ : ДОБРА ЕНЕРГИЈА. Ова наградна игра почела је 1. и трајала до 30. новембра. Право учешћа у наградној игри имала су сва домаћинства чије је стање дуга на рачуну 30.11.2022. г. било 0 еура.

Из базе од 226.929 потрошача извучено је 200 домаћинстава која ће добити умањење на рачуну од 50 еура, док је 100 добитника умањења од 100 еура извучено из базе од 41.437 потрошача, а у њој су се нашли сви потрошачи чији је стање дуга била 0 еура 30.11.2022.године, а који су уједно и корисници сервиса електронски рачун.

Извлачење је надгледала комисија у саставу: Никола Ђуровић, председник, из функционе цјелине Снабдијевање, Јелена Ђеранић, члан, из Дирекције за информационе технологије и Елеонора Албијанић, члан, из Сектора за корпоративну комуникацију.

СОЛАРИ 5000+ (70MW)

Право учешћа имају власници домаћинства, правна лица и власници стамбених јединица у зградама до четири спрата

Електропривреда Црне Горе
АД Никшић

Вриједност пројекта 70 милиона еура

